

“EI VAAN MEDIAA, VAAN SITÄ OIKEAA MATTIA”

Tähteys julkkisleirirealityissa *Vain elämää* ja *Supertähdet*

Petra Kankare

Pro gradu -tutkielma

Mediatutkimus

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos

Humanistinen tiedekunta

Turun Yliopisto

Toukokuu 2019

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

TURUN YLIOPISTO
Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos/
Humanistinen tiedekunta

KANKARE, PETRA: “Ei vaan mediaa, vaan sitä oikeaa Mattia”: Tähteys julkkisleirirealityissa *Vain elämää* ja *Supertähdet*

Pro gradu -tutkielma, 81 sivua, 10 liitesivua
Mediatutkimus
Toukokuu 2019

Pro gradu -tutkielmassani analysoin julkkisleirireality-ohjelmia *Vain elämää* ja *Supertähdet* tähteyden näkökulmasta. Tutkielmani tarkoituksena on määrittellä julkkisleirireality-käsite ja selvittää, millainen tosi-tv:n ohjelmatyyppi julkkisleirireality on. Päättökysymykseni ovat, mitä julkkisleirirealityt ovat ja miten ne ilmentävät tähtikulttuuria. Pääaineistonani ovat *Supertähdet*- ja *Vain elämää* -ohjelmien toiset tuotantokaudet ja tausta-aineistona muut julkkisleirirealityt sekä *Supertähdet*- ja *Vain elämää* -ohjelmien muut tuotantokaudet.

Pro gradu -tutkielmani koostuu neljästä käsittelyluvusta. Ensimmäisessä keskityn määrittelemään julkkisleirirealityja ohjelmatyyppinä ja osana tosi-tv:tä. Sitten tutkin ohjelmissa esiintyviä tähteyden ja tavallisuuden representaatioita, jonka jälkeen keskityn ohjelmien tunnustuksellisuuteen ja tähtien elämäntarinoihin. Lopuksi tutkin, millaista tunneilmaisua ohjelmissa esiintyy.

Tutkielmassani määrittelen julkkisleirirealityjen olevan lavastettuja todellisuuksia, julkkisrealityja ja sosiaalista realitya. Niille ominaisia elementtejä jaksoissa ovat yhteiset ruokailut, aktiviteetit ja inserttien katsominen. Tähdet ovat kuvausten ajan yhteisessä majoituksessa. Ohjelmissa pääasiassa yksi jakso on aina yhden tähden oma päivä, jolloin hänen elämänsä ja persoonaansa käydään läpi. Tähdistä tulee osa ohjelman myötä muodostuvaa julkkisyhteisöä. Julkkisleirirealityissa draama syntyy tähtien tunnustuksien, tarinoiden ja tunnereaktioiden myötä eikä osallistujien välisten ristiriitojen takia niin kuin tosi-tv:ssä yleensä.

Julkkisleirirealityissa näkyy tähtien erityisyys, ammatillisuus, tavallisuus, elämäntarina ja tunteet, kuin tähti kaikkine persoonan vivahteineen “kokonaisuudessaan”. Ohjelmat ovat kuitenkin tv-viuhdettä, joihin osallistuvat tähdet ovat tottuneet esiintymään julkisuudessa ja ovat jatkuvasti tietoisia kameran läsnäolosta. Julkkisleirirealityt niin kuin media yleensä hyödyntää tähtien tarinaa, henkilökuvaa, paljastuksia ja tunteita luodessaan viuhdettä yleisölle.

Asiasanat: tosi-tv, televisio, tähteys, julkisuus, julkisuuden henkilöt, autenttisuus, tunteet, viihde

Sisällys

1 Johdanto.....	1
1.1 Aineisto ja metodi	3
1.2 Tähteyden määrittelyä	5
1.3 Tutkimuksen rakenne	7
2 Julkkisleirireality tosi-tv:n kentällä.....	9
2.1 Julkkisleirirealityt ohjelmatyypinä.....	10
2.2 Julkkisleirirealityt tosi-tv:nä	15
3 Tavallisuuden ja tähteyden representaatiot.....	19
3.1 Tähdet esitetään tähtinä	21
3.2 Aktiviteetit	25
3.3 Tähtien arkiset tavat ja mieltymykset.....	28
3.4 Tähdet osana yhteisöä.....	31
4 Elämäntarinat ja tunnustuksellisuus	37
4.1 Elämäntarinat	39
4.2 Tunnustukset	45
4.3 Ruokapöydän ääressä	50
5 Tunteet	54
5.1 Tunteiden kirjo	55
5.2 Keho tuntemassa	57
5.3 Tunnepuhe.....	63
5.4 Tunteiden kontrolli	67
6 Loppupäätelmät.....	71
6.1 Tutkimuksen kritiikki	73
6.2 Jatkotutkimusmahdollisuudet	74
Lähdeluettelo	76
Liitteet	82

1 Johdanto

Tutkin pro gradu -tutkielmassani tähteyden näkökulmasta ohjelmatyyppiä¹ julkkisleirirealityt. Lähestyn aihetta tarkastelemalla erityisesti kahta julkkisleirirealitya *Vain elämää* ja *Supertähdet*. Käsitteellä julkkisleirireality viitataan tosi-tv-ohjelmiin, joissa vuoron perään vietetään kunkin ohjelmaan osallistuneen julkisuuden henkilön päivää, joka vastaa ohjelmassa aina yhtä jaksoa. Tällaisia suomalaisessa televisiossa esitettyjä ohjelmia ovat *Linnan tähdet*, *Vain elämää*, *Koomikot*, *Mertaranta ja legendat*, *Supertähdet* ja *Kaunis elämä*.

Pro gradu -tutkielmani tarkoituksena on tuottaa tietoa suomalaisesta televisiokulttuurista esittelemällä siinä esiintyvän suosituksen ohjelmatyyppiä, jota kutsun julkkisleirirealityksi. Käsittelemällä sitä tähteyden näkökulmasta, haluan tuottaa tietoa television ja tähteyden suhteesta, mutta myös tutkia sinällään julkkisleirirealityja. Haluan selvittää, mistä julkkisleirirealityissa on kyse ja minkälaista tähteyttä ohjelmissa tuotetaan. Seuraavaksi esittelen kysymykset, joihin pro gradu -tutkielmani vastaa. Kaikki kysymykset suhteutan aina siihen, miten tähtikulttuurissa yleensä toimitaan ja millaisena ohjelmien valinnat näyttäytyvät suhteessa tosi-tv:seen yleensä.

- Minkälaista tosi-tv:tä julkkisleirirealityt ovat?

Millaisista elementeistä julkkisleirirealityt rakentuvat ja miten ne noudattavat tosi-tv:n konventioita?

- Miten julkkisleirirealityt ilmentävät tähtikulttuuria?

Millaisina tähdet ohjelmissa esitetään? Minkälaisia tunteita tähdet ilmaisevat ja millaisia tunnustuksia tähdet kertovat julkkisleirirealityissa? Miten tähtien elämäntarina esitetään ohjelmissa?

Loin käsitteen julkkisleirireality pro gradu -tutkielmaani varten. Käsite muodostuu kolmesta osasta. Julkkis -osalla viitataan siihen, että ohjelmiin osallistuvat julkisuuden henkilöt. Leiri -sanalla puolestaan viitataan siihen, että julkkiset ovat ohjelmissa

¹ Ohjelmatyyppillä tarkoitan pro gradu -tutkielmassani ohjelmia, joilla on erilainen ohjelmaidea, mutta ne ovat rakenteeltaan, elementeiltään ja sisällöltään niin samankaltaisia, että niiden voi ajatella muodostavan oman ohjelmatyyppinsä. Julkkisleirirealityt ovat siis yksi monista tosi-tv:n ohjelmatyypeistä.

leirimäisissä olosuhteissa. Reality -sana tulee luonnollisesti siitä, että ohjelmat ovat tosi-tv:tä. Käsite pohjautuu tosi-tv:n julkkisreality -käsitteeseen.

Näen tutkimukseni tärkeänä, sillä julkkisrealityista (eng. *celebreality*) on tehty suhteellisen vähän tutkimusta. Julkkisrealitylla tarkoitetaan tosi-tv-ohjelmia, joissa esiintyvät ihmiset ovat olleet julkisuuden henkilöitä jo ennen osallistumistaan ohjelmaan. (Tran & Strutton 2014, 294; Klug 2017, 2.) Julkkisrealityilla yleisimmin viitataan ja myös tutkimus on painottunut sen tyyppisiin ohjelmiin, joissa kuvataan julkisuuden henkilöiden omaa elämää heidän kotonaan, kuten *The Osbournes* ja *Kardashianit* (Kavka 2012, 146). Julkkisrealityja ovat kuitenkin myös ohjelmat, joihin on luotu keinotekoiset puitteet, kuten *Leidit landella* ja *The Surreal life*. Michael Essanyn mukaan julkkisrealityt ovat vain näennäistä todellisuutta. (Essany 2008, 8.)

Tietääkseni Suomessa julkkisrealityja on tutkittu erittäin vähän. Itsessään käsitettä julkkisreality on käytetty vain kolmessa opinnäytetyössä, eikä missään muissa tutkimusteksteissä (Hario 2017; Hietaniemi 2012; Teittinen 2013). Julkkisleirirealityista on kirjoitettu jonkin verran. *Vain elämää* -ohjelmasta on kirjoitettu artikkeli ”Vain elämyksiä? Autenttisuus, kohun kierto ja intermediaaliset arvoketjut *Vain elämää* -televisiosarjassa” (Venäläinen 2016). Lisäksi Jussi-Pekka Lasonpalo (2016) tutki gradussaan cover-musiikin näkökulmasta *Idols*- ja *Vain elämää* -ohjelmia ja Olga Harion (2017) opinnäytetyössä *Vain elämää* oli yksi esimerkeistä käsitellessään realityformaattien lokalisointia Suomeen. Tommi Hietaniemi (2012) on opinnäytetyössään tutkinut suomalaista tosi-tv:tä leikkaajan näkökulmasta, ja yksi Hietaniemen valitsemista ohjelmista on *Linnan tähdet*. Tutkimukseni voi sanoa kunnolla avaavan suomalaisen julkkisrealitytutkimuksen.

Valitsemani tähteyden näkökulma on perusteltu, sillä julkkisleirirealityihin osallistuvat julkisuuden henkilöt. Tähtitutkimuksen näkökulmasta televisio on ehdottoman hyvä kanava julkisuuden henkilöille saada medianäkyvyyttä (Mikulás 2012, 104). Tutkin kandidaatin tutkielmassani ”Oon kehunu itteeni, naamassa glitterii, huomiota mä sain: *Vain elämää* -ohjelman vaikutukset Paula Vesalan tähtikuvaan” (2017) *Vain elämää* -ohjelman mahdollisia vaikutuksia siihen osallistuvien artistien tähtikuviin. Tutkielmaani pohjaten pro gradu -tutkielmani taustaoletuksena on ajatus, että julkkisleirirealityt ovat erityinen tilaisuus julkkiksille saada näkyvyyttä ja mahdollisesti nostetta uralleen.

Näen, että julkkisleirirealityja on tärkeää tutkia, sillä ne ovat saavuttaneet erityisen suosion ja aseman suomalaisessa tv-kulttuurissa ja ne ovat ylipäätään saaneet paljon medianäkyvyyttä. Julkkisleirirealityt voi nähdä 2010-luvun suomalaisen television ilmiönä, sillä ohjelmatyyppiin lukeutuvia ohjelmia on viimeisen kymmenen vuoden aikana tullut Suomen televisioissa kuusi kappaletta ja ne ovat kaikki menestyneet. Uskon, että julkkisleirirealityjen perinpohjainen tutkiminen saattaa paljastaa myös jotain uutta suomalaisesta kulttuurista siitä näkökulmasta, miksi ne herättävät niin paljon huomiota ja miksi niitä katsotaan. En kuitenkaan keskity pro gradu -tutkielmassani tutkimaan vastaanottoa, vaan teen sisällönanalyysejä, jota suhteutan tähti- ja tosi-tv-tutkimukseen. Näin uskon selvittäväni, millaista tv-viihdettä julkkisleirirealityt ovat ja minkälaista tähteyttä ohjelmissa tuotetaan.

1.1 Aineisto ja metodi

Tutkimukseni pääaineistona ovat *Vain elämää* -ohjelman toinen tuotantokausi sekä *Supertähdet*-ohjelman toinen tuotantokausi. Päädyin kyseisiin ohjelmiin sen takia, että *Vain elämää* on suurin ja menestynein julkkisleirireality, kun taas *Supertähdet* on toinen urheilijoista koostuva julkkisleirireality ja sillä on *Vain elämää* -ohjelman jälkeen parhaat katsojaluvut. Toinen tuotantokausi on mielestäni sopiva tarkastelun kohde, kun ohjelma on ensimmäisen kauden jälkeen vakiinnuttanut asemansa ja löytänyt muotonsa.

Supertähtien toinen tuotantokausi lähetettiin Nelosella 16. huhtikuuta ja 4. kesäkuuta 2017 välisenä aikana. Siihen osallistuvat jääkiekkoilija Teemu Selänteen lisäksi nyrkkeilijä Eva Wahlström, golf-pelaaja Minea Blomqvist-Kakko, mäkihyppääjä Matti Nykänen, jalkapalloilija Sami Hyypiä, pesäpalloilija Toni Kohonen ja lumilautailija Peetu Piironen. Nuorin julkkis on Piironen (s. 1988) ja vanhin Nykänen (s. 1963). Urheilijoista neljän ura oli ohjelman kuvausten aikana yhä käynnissä ja kolme oli lopettanut urheilu-uransa. Tuotantokausi koostuu kahdesta naisurheilijasta ja viidestä miesurheilijasta. Ohjelma on kuvattu Las Vegasissa.

Vain elämää -ohjelman toinen tuotantokausi lähetettiin Nelosella 4. lokakuuta ja 22. marraskuuta 2013 välisenä aikana. Ohjelmassa nähdään Anna Abreu, Laura Närhi, Maarit Hurmerinta, Ilkka Alanko, Jukka Poika, Pauli Hanhiniemi ja Juha Tapio. Laulajien edustamia musiikkityylejä ovat muun muassa pop, iskelmä, reggae ja

suomirock. Nuorin on Abreu (s. 1990) ja vanhin Hurmerinta (s. 1953). Mieslaulajia on neljä ja naislaulajia kolme. Ohjelman miljöönä on Satulinna Hirvensalmella.

Pääaineistoni eli *Supertähdet*- ja *Vain elämää* -ohjelmien toisien tuotantokausien lisäksi graduuni kuuluu myös tausta-aineisto. Se koostuu muiden julkkisleirirealityjen jaksoista sekä *Supertähdet*- ja *Vain elämää* -ohjelmien muiden tuotantokausien jaksoista. Tutustuin siis kokonaisvaltaisesti julkkisleirireality -ohjelmatyyppiin pro gradu - tutkielmaani varten, ja näin ollen koen, että voin tutkielmassani toisinaan yleistää joitakin pääaineistosta tekemiäni huomioita koskemaan kaikkia julkkisleirirealityja.

Metodi, jolla lähestyn pääaineistoani on lähiluku. Lähiluvulla (eng. *close reading*) viitataan “väljästi kaikkeen huolelliseen ja ymmärtävään teoksen tulkintaan”, jossa yhdistyy “toisiinsa poikkitieteellisen kulttuurintutkimuksen käsitteistö ja “läheltä” tapahtuvan teosanalyysin tuottama vankka empiirinen perusta” (Pöysä 2010, 331–333). Pro gradussani katson ja analysoin aineistoni sekä suhteutan aineistoanalyysin tuloksia (media)tutkimuksen käsitteisiin, teorioihin ja aikaisempaan tutkimukseen.

Pöysän (2010, 338) mukaan lähiluvun tärkein periaate on se, että sama tutkimuskohde luetaan useaan kertaan. Tällöin vaikka kohde ei sinällään muutu, lukukerrat ovat erilaisia ja syventävät tutkijan tietämystä kohteestaan. (Pöysä 2010, 338–339.) Olin ennen tutkielmaani katsonut kaikki *Vain elämää* -tuotantokaudet vähintään kahteen kertaan ja lisäksi olin kandidaatin tutkielmaani varten lähilukenuit ohjelman kolmannen tuotantokauden. *Supertähdet*-ohjelmaa olin katsonut muutamia jaksoja. Kaikkia julkkisleirirealityja olin katsonut jonkin verran jo ennen tutkielmaa. Pro gradu - tutkielmani toisen luvun taulukoita ja liitteiden ohjelmien rakennetiivistelmiä varten katsoin vielä keskittyen jokaista julkkisleirirealitya vähintään kaksi jaksoa.

Koin, että tausta-aineiston myötä minulla oli hyvät pohjatiedot julkkisleirirealityista ennen kuin lähdin lähilukemaan *Supertähdet*- ja *Vain elämää* -ohjelmien toisia tuotantokausia. Katsoin tuotantokaudet hyvin tarkasti analysoiden gradua varten. Kirjoitin ylös keskusteluja, tunnetiloja ja pysäytin jakson tarvittaessa, jos koin että ajatuksia syntyi valtavasti kerralla. Keskityin ohjelmissa esiintyviin tunteisiin, tarinoihin sekä tavallisuuden ja tähteyden representaatioihin, joita tutkielmassani käsittelen. Palasin vielä myöhemmin katsomaan ohjelmia tarkistaakseni muistiinpanojeni pitävyyden ja erityisesti tarkkoja lainauksia varten.

Pöysä (2010, 339) korostaa myös itse kirjoittamisprosessin tärkeyttä lähiluvun edetessä. Lukemisen ja kirjallisen työn kombinaatio voi synnyttää hyvin erilaista ja syvempää tietämystä kuin kohteen ensimmäisessä tarkastelussa on syntynyt. (Pöysä 2010, 339–340.) Omana tavoitteenani on juuri löytää jotain syväluotaavaa ja uudenlaista, ehkä piiloon jäänyttä, informaatiota suuren suosion saaneista ohjelmista ja samalla koko ohjelmatyypistä. Tästä syystä lähiluku metodina palvelee parhaiten pro gradu -tutkielmani tavoitteita.

1.2 Tähteyden määrittelyä

Seuraavaksi määrittelen pro gradu -tutkielmani kannalta oleelliset käsitteet julkisuuden henkilö ja tähti. Tähtitutkimuksessa pyritään usein määrittelemään erilaisia julkisuuden tasoja. Puhutaan tähdistä, julkisuuden henkilöistä, mediapersoonista, kuulumuksista ja julkisen ammattinsa takia esillä olevista ihmisistä (eng. *public figure*). Nämä ovat kuitenkin usein päällekkäisiä ja määritellään jokaisessa tutkimuksessa omalla tavallaan.

Julkisuuden henkilö nähdään useimmiten sateenvarjokäsitteenä (Marshall 2014; Evans & Hesmondhalgh 2005). Pelkistetyimmillään julkisuuden henkilöt määritellään ”ihmisiksi, joita on harvassa, mutta heidät tuntee moni” (Evans & Hesmondhalgh 2005, 1). Julkisuuden henkilön menestys mitataan medianäkyvyydellä ja tästä syystä media ja julkisuuden henkilöt ovat vastavuoroisessa riippuvuussuhteessa toisistaan (Klug 2017, 2; Kyrölä 2002, 36). Julkkisleirirealityihin osallistuminen antaa julkisuuden henkilöille hyvin medianäkyvyyttä ja näin pitää heidät edelleen relevanttina ja kiinnostavana yleisölle.

Tähti on sellainen julkisuuden henkilö, joka liitetään suoraan omaan työhönsä, jolloin hänestä puhutaan esimerkiksi filmitähtenä tai urheilutähtenä (Evans & Hesmondhalgh 2005, 4.) Hietalan mukaan tähti ei ole välttämättä oman alansa ammatillisesti lahjakkain yksilö, vaan hänen persoonansa ja karismansa myötä tulee niin vetovoimaiseksi, että hänet nähdään tähtenä. Erityisesti nykyään ajatellaan, että tähden ei tarvitse olla välttämättä niin sanotusti lahjakas missään, vaan pelkkä persoonan kiinnostavuus ja suuri joukko faneja ja seuraajia voi tehdä ihmisestä tähden.²(Hietala 2018.) Marshallin mukaan julkisuuden henkilö on kuuluisa tai hyvin tunnettu yksilö, kun taas tähti edustaa

² Turnerin (2004, 4) mukaan pelkkä näkyvyys mediassa (eng. *attraction of public attention*) riittää nykyään siihen, että henkilöstä tulee julkkis.

jotain sellaista, jota voidaan julkisesti ja yhdessä juhlistaa, pitää arvokkaana ja merkittävänä (2014, 4–7). Eronteko siinä, kuka on julkisuuden henkilö ja kuka tähti on kuitenkin ongelmallista ja usein subjektiivista, sillä “toisen tähti voi olla toisen turha julkkis” (Kyrölä 2002, 37).

Englannin kielessä julkisuuden henkilö itsessään jakautuu kahteen kategoriaan: *public figure* ja *celebrity*. *Public figure* on sellainen henkilö, joka on esillä julkisuudessa, mutta ei sinällään persoonana ole lainkaan kiinnostava, kun taas *celebrityn* yksityiselämä saattaa kiinnostaa jopa enemmän kuin hänen ammatillinen tekemisensä (Gledhill 1991, xiv; Klug 2017, 2). Näen, että julkisuuden henkilöiden jako *celebrity* ja *public figure* -käsitteiden mukaan ei ole yksinkertaista. Esimerkiksi moni laulaja tai urheilija voi tehdä päätöksen siitä, että puhuu julkisuudessa vain ammatillisista asioista, mutta yleisöä saattaa silti kiinnostaa julkkiksen yksityinen elämä ja persoona, vaikka tietoa kyseisistä asioista vuotaisi julkisuuteen hyvin vähän. Lisäksi nykyään on yhä hankalampaa rajata, mihin mediumiin tai ammattikuntaan kukin tähti kuuluu, ja siksi voisikin olla perusteltua puhua vain yleisesti mediatähdistä. Hietalan (2009) mukaan “tähti syntyy median ja yleisön vuorovaikutuksen tuloksena”. (Hietala 2009.)

Median luoman tähti-ilmion seurauksena yleisö alkaa etsiä tähden todellista ja aitoa minää eli toisin sanoen sitä, mitä tähti todella on (Dyer 1987, 2). Ironista on se, ettei yleisö koskaan saavuta “lopullista totuutta”. Se ei koskaan saa selville mediateksteistä sitä, mikä on rakennettua tähtikuvaa ja mikä aitoa ihmistä. Toisaalta siihen loputon kiinnostus tähtiin perustuukin, että aina voi tutkia syvemmin, tietää enemmän ja analysoida enemmän, mutta tähti säilyy yhä mystisenä tavallisen ihmisen ja elämää suuremman yksilön yhdistelmänä. (Meyers 2009, 893–894.) Nykyään julkkisten yksityinen ja julkinen elämä ovat entistä helpommin yleisön saatavilla. Julkisuudelta säästyneet julkisuuden henkilön yksityisen elämän intimitetit nähdään julkkiksen sisäisen totuuden ja merkityksen symboleina. Niihin pyritään himoiten pääsemään käsiksi. (Marshall 2014, xiii.) Siksi on tärkeää tähti-ilmion säilymisen kannalta, että julkkis säilyttää yllättävän ja ennalta-arvaamattoman puolensa (Kyrölä 2002, 39).

Vain elämää -ohjelmaan osallistuvat laulajat eli muusikot. Muusikoiden tähteydelle ovat ominaista yhteisöllisyys, suora vaikutus artistin ja yleisön välillä ja heiltä vaaditaan erityisesti autenttisuutta. (Marshall 201, 198). Muusikon tarvitsee jatkuvasti pitää yhteyttä faneihinsa ja todistaa heille, kuinka paljon fanit hänelle merkitsevät, mikä on

hyvin erilaista kuin esimerkiksi filmitähtien kohdalla (Marshall 2014, 164 ja 119). *Supertähdet*-ohjelmaan osallistuvat urheilijat. Urheilutähteydessä ominaista on se, että urheilijat ovat omilla suorituksillaan osoittaneet oman lahjakkuutensa, jolloin heidän asemaansa erityisinä tähtinä pidetään ansaittuna. Urheilutähdet edustavat itsensä lisäksi usein omaa kansakuntaansa. He esiintyvät omina itseinään, jolloin toisaalta autenttisuuden taso on korkea, mutta mielenkiinto urheilijaan voi helposti hiipua. (Turner 2004, 19.) Siksi välttämättä urheilulajin tunnetuin urheilija ei ole lajinsa paras, vaan hyvien urheilusuuritusten lisäksi myös kiinnostava persoona. Koska julkisleirirealityt ovat tv-ohjelmia ja julkkikset näyttäytyvät ruudun läpi, yhdistyy heihin tv-tähteyteen liitettyjä elementtejä. Tv-tähdet koetaan tuttavallisiksi ja kodin intimittein myötä yleisö näkee tv-tähdet enemmän persoonina kuin tähtinä (Marshall 2014, 119 ja 122).

On hankalaa tehdä rajanvetoa, ketkä julkisleirirealityihin osallistuvista ihmisistä ovat julkisuuden henkilöitä ja ketkä tähtiä. En koe, että tämä on kuitenkaan oleellista. He ovat jollain tasolla mediassa esiintyviä ja erityisinä nähtyjä henkilöitä. Käytän käsitteessäni julkisleirireality julkisuuden henkilön lyhennettä, sillä sen alle mahtuu hyvin erilaisia julkisuudessa esiintyviä persoonia sekä siitä syystä, että *celebreality* yleensä käännettään suomeksi julkisreality. Jatkossa käytän käsitteitä tähti ja julkisuuden henkilö hieman päällekkäisinä käsitteinä, sillä koen, että se on tähtitutkimukselle hyvin tyypillinen tapa ja käsitteitä on hankalaa selvärajaisesti erottaa toisistaan. Lisäksi on hyvä huomata, että viittaan pääaineistoni julkkisiin julkiksen ja tähden lisäksi käyttämällä artisti tai laulaja -sanoja *Vain elämää* -ohjelmasta puhuessani ja *Supertähdet*-ohjelmasta puhuessani käytän ilmaisuja supertähdet tai urheilijat.

1.3 Tutkimuksen rakenne

Seuraavaksi pro gradu -tutkielmani toisessa luvussa määrittelen tähteyden ja julkisuuden lisäksi kolmannen oleellisen käsitteen tosi-tv. Luvun tarkoituksena on määritellä ja havainnoiden tuoda ilmi, miksi julkisleirirealityt ovat tosi-tv:tä ja millaisia ohjelmia ne oikeastaan ovat. Kolmannessa luvussa käsittelem *Supertähdet*- ja *Vain elämää* -ohjelmien tavallisuuden ja tähteyden representaatioita. Luvussa tuon ilmi sen, millä tavalla tähdet esitetään ohjelmissa erityisinä ja juhlittavina yksilöinä ja millä tavalla tavallisina ja arkisina ihmisinä.

Neljännessä luvussa lähestyn *Supertähdet*- ja *Vain elämää* -ohjelmia niissä esiintyvän tarinankerronnan ja tunnustuksellisuuden näkökulmasta. Luvun tarkoituksena on selvittää, millaisia elämäntarinoita ja tunnuksia ohjelmissa esitetään ja miten kyseiset tarinat ja tunnustukset toimivat suhteessa tosi-tv:seen ja tähtikulttuuriin. Mietin myös, millaisen kulttuurisen merkityksen tarinat ja tunnustukset saavat, kun niitä esitetään yhteisten ruokailujen aikana pöydän äärellä. Viidennessä luvussa lähestyn *Supertähdet*- ja *Vain elämää* -ohjelmia tunteiden näkökulmasta. Käsittelen sitä, millaisia tunteita ohjelmissa esiintyy ja miten ohjelmien tunteellisuuden tasot eroavat. Analysoin erikseen keholliset ja verbaaliset tunnereaktiot. Pohdin myös tähtien tarvetta kontrolloida tunteitaan.

Kuudennessa luvussa kokoan tutkimuksen tulokset ja loppupäätelmät. Lähestyn pro gradu -tutkielmaani myös kriittisesti ja pohdin, millaisia erilaisia näkökulmia tutkielmaan olisi voinut valita. Tutkielman liitteet ovat jokaisen julkkisleirireality -ohjelman lyhyitä selostuksia, joissa tuon ilmi ohjelmien jaksorakenteen ja ominaispiirteet.

2 Julkkisleirireality tosi-tv:n kentällä

Tosi-tv on laaja käsite. Sen alle sisältyy “kaikenlaisia televisio-ohjelmia, joissa esiintyy ihmisiä omina itsenään” (Laaninen 2006, 5). Tosi-tv-ohjelmat ovat genrehybridejä, jotka yhdistelevät mielivaltaisesti elementtejä kaikista mahdollisista televisio-ohjelmista, mikä jo itsessään vaikeuttaa tosi-tv:n määrittelemistä (Hautakangas 2004; Hill 2005). Tosi-tv yhdistää muun muassa dokumenttien tekniikoita ja dramaattista editointia (Hirdman 2011, 19). Julkkisleirirealityissa julkkikset esiintyvät itsenäin. Ohjelmatyypissä voi havaita esimerkiksi keskusteluohjelmien piirteitä ja lisäksi niissä yhdistellään erilaisia tosi-tv-ohjelmille tyypillisiä elementtejä ja kuvaustapoja.

Osa tosi-tv-ohjelmista nähdään hyödyllisinä ja informatiivisina, mutta usein ohjelmat nähdään sensationalistisina ja tosi-tv:tä verrataan iltapäivälehdistöön (Hill 2005, 7). Samoin kuin iltapäivälehdissä, tosi-tv:ssä kiinnostuksen kohteina ovat “rikokset, seksi, skandaalit, eriskummallisuudet sekä kummallekin kelpaavat uutisaiheiksi myös tavalliset ihmiset” (Aslama 2002, 164–165). Tosi-tv on kaupallinen genre, joka ei niinkään keskity olemaan visuaalisesti tai muillakaan tavoin esteettisesti onnistunut, vaan pääpaino on viihteellisyydessä ja suurissa katsojamäärissä (Murray & Ouellette 2004, 2). Julkkisleirirealityja markkinoidaan niissä esiintulleiden julkisuuden henkilöiden henkilökohtaisilla paljatuksilla ja tunnereaktioilla niin sosiaalisessa mediassa, televisioissa kuin lehtien klikkiotsikoissa.³ Hautakankaan mukaan tosi-tv:n keskiössä ovat siinä esiintyvät ihmiset: heidän ihmissuhteensa konflikteineen ja rakastumisineen sekä myös yksittäisen ihmisen intiimit tunnekokemukset ja arjen draama. (Hautakangas 2005, 152.) Tämä näkyy hyvin julkkisleirirealityissa, kun Minna Aslaman sanoin kaikki arkiseltakin tuntuva paisutetaan “mediatapaukseksi” (Aslama 2002, 163).

Toinen tärkeä elementti tosi-tv-ohjelmissa ei-näyttelijöiden käyttämisen lisäksi on käsikirjoittamattomuus. Tosi-tv väittää katsojien pääsevän käsiksi oikeisiin ja aitoihin ihmisiin käsikirjoittamattomissa ohjelmissa, joissa ihmiset joutuvat tavallisiin tai epätavallisiin tilanteisiin. (Murray & Ouellette 2004, 2.) On kuitenkin huomionarvoista, että ohjelmaidea jo itsessään on jonkinlainen ohjelman käsikirjoitus (Laaninen 2006, 5). Käytännössä ohjelmat noudattavan käsikirjoittamattomuuden ideaalia kukin omalla

³ Katso esimerkiksi Venäläinen (2016), jossa hän kertoo *Vain elämää* -ohjelman intermediaalisesta luonteesta ja ohjelman herättämistä otsikoista.

tavallaan (Nabi 2007, 372). Sivuan pro gradu -tutkielmani edetessä muutamaaan otteeseen sitä, kuinka paljon julkkisleirirealityt antavat vapautta käsikirjoittamattomille tapahtumille ja tilanteille, ja kuinka paljon ne taas rajoittavat julkisuuden henkilöiden toimia.

Tosi-tv ei siis ole totta, vaan totuuden vaatimus kohdistuu siinä esiintyviin ihmisiin, joiden oletetaan olevan aitoja ja vilpittömiä heille asetetuissa tilanteissa (Ellis 2009, 110). Kuitenkin katsojat olettavat, että ihmiset esittävät kameran edessä. Tämän takia tärkeä osa katsomiskokemusta on nähdä, kuinka tosi-tv:seen osallistuvien ihmisten muurit ja naamiot murtuvat ohjelman aiheuttaman stressin tai konfliktin takia, paljastaen osallistujien todellisen minän. (Breton & Cohen 2003, 51). Julkkisleirirealityjen kohdalla kyse on vielä mahdollisuudesta nähdä tähtien todellinen persoona ja luonne, mikä todennäköisesti lisää kiinnostusta ohjelmia kohtaan.

2.1 Julkkisleirirealityt ohjelmatyypinä

Julkkisleirirealityissa julkisuuden henkilöt viettävät noin viikon ajan yhdessä yhteisessä majoituksessa juhlien vuoroin kunkin julkkiksen omaa päivää. Julkkiksia on yhdessä kaudessa aina 6–8. Ohjelmissa jaetaan ruokapöydän ääressä tarinoita elämästä ja sen käännekohdista, kun päivän julkkis kertoo muille, miten hän on oman elämänsä ja sen haasteet kokenut. Päivän julkkis on myös kehitellyt yhteisiä aktiviteetteja julkkisporukalle. Tämän lisäksi ohjelmissa on usein haastatteluja sekä vapaamuotoisen vapaa-ajan kuvaamista. Ohjelmissa katsotaan päivän tähden elämästä yhdessä inserttejä⁴, jotka kirvoittavat keskusteluja julkkisten välille. Päivän rakenne ja samalla yhden jakson rakenne on ennaltamääritelty. Julkisuuden henkilö kuitenkin on itse suunnitellut päivänsä kuvastamaan itseään ja päättänyt muun muassa, mitä ruokia tarjotaan ja minkälaisia aktiviteetteja haluaa harrastettavan. On hankalaa arvioida, kuinka paljon tuontoryhmä osallistuu tähden päivän suunnitteluun. Jaksoissa on tietynlainen yllätyselementti, kun muut julkisuuden henkilöt arvailevat, mitä päivän aikana tulee tapahtumaan.

Sen lisäksi, että ohjelmat ovat televisioviihdettä, ne ovat kuin julkisuuden henkilöiden näyteikkunoita ja henkilökuvia. Julkkikset ovat yleisön vapaan tarkkailun alaisena

⁴ Pro gradu -tutkielmassani inserteillä viittaan ohjelmassa esitettyihin pätkiin, jotka sisältävät taustoittavaa materiaalia tähden elämästä, kuten erilaista arkistomateriaalia ja tähden tai muiden hänen tuntevien ihmisten haastatteluja. Julkkisleirirealityissa tähdet katsovat inserttejä yhteisesti aina kustakin tähdestä hänen päivänään.

kertoessaan oman elämäntarinansa ja sen suurimmat käännekohtat. He ovat viikon ajan keskenään yhdessä, jolloin sosiaaliset suhteet, koti-ikävä, jatkuva tunteellinen ja syvällinen keskustelu sekä aktiviteetteihin heittäytyminen tuovat heistä uusia puolia esille. Yhden päivän ajan keskitytään yhteen julkisuuden henkilöön kokonaisvaltaisesti. Päivän ja koko leirin aikana pyritään luomaan mahdollisimman tarkka kuva siitä, millainen julkkis on. Ohjelmissa käsitellään esimerkiksi julkkiksen yksityiselämää, historiaa, kokemuksia, uraa, ruokailutottumuksia, unirytmisiä, lempiharrastuksia, heittäytymiskykyä, taitoja ja sosiaalisia kykyjä.

Julkisleirirealityjen kausiin osallistuu hyvin heterogeenin ryhmä julkisuuden henkilöitä. He edustavat eri sukupolvia ja sukupuolia ja ovat eri elämänvaiheissa. Esimerkiksi *Vain elämää* -ohjelman tuotantokausilla laulajat ovat eri ikäisiä, edustavat eri musiikkityylejä ja ovat eri vaiheissa uraansa ja suosiotaan. *Supertähdet*- ja *Mertaranta ja legendat* -ohjelmien urheilijat ovat eri urheilulajeista sekä eri vaiheissa uraansa. Jokaisen julkkiksen tarina on omanlainen. Julkkisten erilaisuus mahdollistaa myös suuremmat katsojaluvut, kun hyvin erilaiset katsojat, joilla on erilaiset kiinnostuksen kohteet, voivat löytää jonkun kiinnostavan julkisuuden henkilön, jonka takia seurata ohjelmaa.

Julkisleirirealityt ovat kaupallisten kanavien ohjelmia. Ne ovat usein olleet kanavien vuoden katsotuimpien ohjelmien kärjessä eli kanavien selkeitä valttikortteja. Viimeisen seitsemän vuoden aikana suomalaisessa televisiossa on lähetetty siis kuusi ohjelmatyyppiin sopivaa ohjelmaa: *Linnan tähdet*, *Vain elämää*, *Koomikot*, *Mertaranta ja legendat*, *Supertähdet* ja *Kaunis elämä*. Ohjelmia on lähetetty kirjoitushetkenä yhteensä 17 tuotantokautta. *Vain elämää* on lähetetty 9 tuotantokautta, kun taas muita ohjelmia 1–2 tuotantokautta. Lisäksi televisiossa on esitetty useita uusintoja kausista. Niin kuin alla oleva taulukko 1 osoittaa, julkisleirirealityt perustuivat aluksi ulkomaisiin formaatteihin⁵, mutta ohjelmien menestyksen myötä Suomessa on kehitetty omia julkisleirirealityja. Taulukosta 1 näkyy myös, että ensimmäinen julkisleirireality oli *Linnan tähdet*, joka esitettiin televisiosta vuonna 2011. Uusin julkisleirireality on *Kaunis elämä*, jonka lähetykset aloitettiin vuoden 2018 keväällä. *Vain elämää* ja

⁵ Televisioformaattit ovat ohjelmia, jotka on alun perin tehty tietyn maan markkinoille, ja joita kansallisen menestyksen jälkeen lähdetään myymään kansainvälisesti. Tällöin myydään itse ohjelmaidean lisäksi ”formaattiraamattu”, joka sisältää muun muassa tuotannollisia tietoja, ohjelman markkinointia avustavaa tietoa, grafiikkaa, videoita alkuperäisestä tuotannosta sekä muuta tietoa, jonka avulla formaatin ostanut taho saa adaptoitua formaatin mahdollisimman sulavasti omille paikallisille markkinoilleen. (Esser 2013, 152.)

Supertähdet ovat jopa puolentoista tunnin mittaisia. Julkkisleirirealityja lähetetään iltaisin parhaaseen katselu-aikaan illalla kahdeksan jälkeen. *Kaunis elämä* -ohjelmaa lukuun ottamatta ohjelmien katsojaluvut ovat ylittäneet puolen miljoonan rajan. Taulukko 1 osoittaa, että julkkisleirireality -ohjelmatyyppi on iso 2010-luvun ilmiö suomalaisessa televisiossa.

Taulukossa 2 kuvaan tarkemmin ohjelmien ominaisuuksia, rakennetta ja erityispiirteitä. Edellä olen tuonut esille ohjelmien samankaltaisuuksia, joiden perusteella voidaan puhua omasta ohjelmatyypistä. Tässä taulukossa tulee ilmi se, että jokainen ohjelma on omanlaisensa ja perustuu erilaiseen ohjelmaideaan, vaikka sopiikin edelleen julkkisleirireality -ohjelmatyypin alle. *Linnan tähdet* -ohjelmaa lukuunottamatta tähtiä on ohjelmissa yhdistänyt sama ammatti. Urheilijoista koostuvia julkkisleirirealityja on kaksi: *Supertähdet* ja *Mertaranta ja legendat*. Ohjelmissa nostetaan keulakuvaksi ja vetonaulaksi suomalaisen urheilun arvostettuja suurnimiä. Urheilutoimittaja Antero Mertaranta toimii ohjelmassa juontajan roolissa, kun taas NHL-jääkiekkoilija Teemu Selänne oman ohjelmansa isäntänä. Edellisestä taulukosta 1 näkyy vielä, että kummankin ohjelman lähetykset aloitettiin vuonna 2016 ja katsojia riitti molemmille ohjelmille.

Pääasiassa julkkisleirirealityt on kuvattu Suomessa, jolloin oma kulttuuri ja Suomen luonto on ollut ohjelmissa esillä. *Vain elämää* on kuvattu 2 tuotantokautta Espanjassa ja *Linnan tähdet* kuvattiin Italiassa. Nämä miljööt toivat ohjelmiin lomamatkan tunnelmaa ja tähdet näyttäytyivät ohjelmissa osittain turisteina. *Supertähdet* on kuvattu Yhdysvalloissa Los Angelesissa tai Las Vegasissa. Ohjelmassa Yhdysvalloissa asuva isäntä Teemu Selänne on ollut paikallisen roolissa esittelemässä paikkoja muille tähdille, jotka taas ovat lomamatkalla. Kuvausmiljöö luo *Supertähdet* ohjelmaan ”suuren Amerikan meininkiä”, jolloin kuvauspaikat ovat näyttäviä ja niitä on paljon erilaisia kauden aikana, aktiviteetit ovat kalliita järjestää ja ohjelman sponsori on selkeästi esillä. *Kaunis elämä* poikkeaa muiden ohjelmien kesäisistä tunnelmista, kun se on kuvattu talvella lumihankien keskellä.

Kaikkien julkkisleirirealityjen jokaisessa jaksossa on vähintään kaksi ruokailua ja yksi aktiviteetti. Sen lisäksi jaksorakenteessa voi olla muita pysyviä elementtejä. *Vain elämää* -ohjelmassa on poikkeuksellisen paljon pysyviä elementtejä, kun ruokailujen ja aktiviteettien lisäksi jokaisessa jaksossa on 7 musiikkiesitystä. Liitteissä 1–6 lukee

Taulukko 1.

Ohjelma	Formaatti	Tuotantoyhtiö	Aloitus- vuosi	Tuotanto- kausien määrä	Kanava	Jakson kesto (min)	Esitysaika	Katsojaluvut (1. kauden katsotuin jakso) ⁶
Linnan tähdet	Stjärtna på lottet (Ruotsi)	Metronome Film & Television	2011	2	MTV3	45	Maanantaisin klo 20:00	630 000
Vain elämää	De beste zangers van Nederland (Alankomaat)	Zodiak Television (kaudet 1-4) Banijay Finland (5→)	2012	9	Nelonen	87	Perjantaisin klo 20:00	1 345 000*
Koomikot	En Clown till Kaffet (Ruotsi)	Moskito Television	2015	1	TV5	42	Tiistaisin klo 21:00	558 000*
Mertaranta ja legendat	(suomalainen ohjelmaidea)	Banijay Finland	2016	2	TV5	60	Keskiviikkoisin klo 21:00	511 000*
Supertähdet	(suomalainen ohjelmaidea)	Yellow Film & TV	2016	2	Nelonen	90	Sunnuntaisin klo 20:00	1 178 000
Kaunis elämä	(suomalainen ohjelmaidea)	Rabbit Films	2018	1	AVA	42	Tiistaisin klo 21:00	350 000

*Kanavan vuoden katsotuin lähetys

⁶ Katsojatiedot osoitteesta <https://www.finnpanel.fi>.

Taulukko 2.

Ohjelma	Kuvauspaikka	Julkisten ammatti	Julkisten määrä	Juontaja tai isäntä	Jaksorakenne	Erityispiirteet
Linnan tähdet	Castello di Pergolato -linna Italiassa	Vaihtelee, ei rajattu	6	-	2-3 ruokailua, 1 aktiviteetti	Ohjelman vapaa jaksorakenne ja mahdollisuus liikkua paljon linnan lähiympäristössä, jolloin jaksot omanlaisiaan. Julkkikset eivät katso yhdessä inserttejä päivän julkiksesta.
Vain elämää	Hirvensalmen Satulinna, Mondan linna Espanjassa (6. ja 8. tuotantokausi)	Laulaja	7	-	2-3 ruokailua, 1-2 aktiviteettia, 7 musiikkiesitystä	Päivän artistin musiikin versiointi. Ohjelman coverit elävät omaa elämäänsä ohjelman ulkopuolella.
Koomikot	Teatterimuseo Helsingissä	Koomikko	6	Roope Salminen	3 ruokailua, 1 aktiviteetti, 1 valheenpaljastustesti, 1 humoristinen esitys	Julkkikset eivät yövy yhteisessä majoituksessa. Koomikot tuovat paljon huumoria ohjelmaan ja humoristinen ote näkyy myös ohjelman tuotannossa.
Mertaranta ja legendat	Huvila Vierumäellä	Urheilija	8+1*	Antero Mertaranta	2 ruokailua, 1 aktiviteetti, 1 yksilöhaastattelu, 1 puhe	Mertarannan suuri rooli ohjelmassa. Ruokapöytäkeskustelujen haastattelunomaisuus.
Supertähdet	Teemu Selänteen koti Kaliforniassa (1. kausi), Luksusasunto Las Vegasissa (2. kausi)	Urheilija	7	Teemu Selänne	2 ruokailua, 2 aktiviteettia, 1 vieraileva esiintyjä (1. tuotantokausi)	Teemu Selänteen rooli. Luksuksen ja varallisuuden näkyminen ohjelmassa.
Kaunis Elämä	Vanajanlinna Hämeenlinnassa	Missi	8	-	2 ruokailua, 1 aktiviteetti, 1 päivän missin lopetuspuheenvuoro suoraan kameraan	Kuvattu talvella. Kuninkaallinen tunnelma (hovimestarit, juhlapuvut, miljöö).

*Antero Mertaranta viettää leirin yhdessä julkisuuden henkilöiden kanssa. Mertarannalla ei kuitenkaan ole omaa päivää ja hän on juontajan roolissa, mistä syystä häntä ei voi täysin laskea yhdeksi julkikseksi

tarkemmat selostukset jokaisen julkkisleirirealityjen jaksoiden rakenteista ja ominaispiirteistä.

2.2 Julkkisleirirealityt tosi-tv:nä

Tosi-tv-ohjelmien valtavan määrän ja hybrisisyyden sekä jatkuvasti käynnissä olevan uusien ohjelmien kehittelyn takia niiden luokittelu on vaikeaa. Yleensä ohjelmien luokitteluissa ei kattavasti eritellä elementtejä, joista tietty tosi-tv-kategoria syntyy, vaan esitetään esimerkkiohjelmaa, jotka sopivat kategoriaan. Tällöin on hankalaa mutkattomasti väittää, että jokin ohjelma kuuluu tiettyyn kategoriaan. (Nabi 2007, 373.) Esittelen seuraavaksi taulukossa 3 Olga Harion tekemän tosi-tv:n luokittelun, koska siinä *Vain elämää* on esimerkkinä yhdessä kategoriassa ja se on muutenkin toimiva esimerkki siitä, miten tosi-tv:tä luokitellaan (Hario 2017, 6–7).

Taulukko 3.

Tosi-tv-kategoria	Lyhyt selostus	Esimerkkisarja
Seurantarealityt	Kuvausryhmä ei näennäisesti vaikuta tapahtumiin.	Poliisit, Lentokenttä, Iholla, Ensitreffit Alttarilla
Taitokilpailut	Osallistujat pyrkivät kehittymään ohjelman edessä. Voitto voi olla niin ulkoinen kuin sisäinen.	Masterchef, Idols, Huippumalli Haussa, Tanssii tähtien kanssa
Sosiaalinen reality	Vaikka osassa ohjelmia on kilpailullinen elementti, ohjelmien kiinnostavuus perustuu osallistujien välisiin suhteisiin.	Selviytyjät, Big Brother, Vain elämää , Suurin pudottaja
Tavoitteellinen reality	Osallistujilla on selkeä päämäärä ohjelman aikana, kuten rakkaus tai terveys.	Ensitreffit Alttarilla, Project GreenLight, Hurja Muodonmuutos, Suurin pudottaja

Taulukosta käy hyvin ilmi tosi-tv:n hybrinen luonne, kun *Suurin pudottaja* -ohjelma löytyy kahdesta eri kategoriasta. Sosiaalinen reality -kategorian, johon *Vain elämää* -ohjelma kuuluu, tärkeimpänä elementtinä Hario näkee osallistujien väliset suhteet mahdollisesta kilpailullisuudesta huolimatta. Mielestäni *Vain elämää* -ohjelman sijoittaminen kyseiseen kategoriaan on toimiva, sillä kaikki julkkisleirirealityt

perustuvat juuri sosiaalisen kanssakäymisen tuottamiin tilanteisiin, tunteisiin ja paljastuksiin. Näen, että Sosiaalinen reality voisi olla hyvinkin onnistunut nimitys tosi-tv-kategorialle, joiden alle julkkisleirirealityt sisältyisivät.

Julkkisleirirealityista puuttuu monille tosi-tv-ohjelmille tyypilliset juonittelu ja ristiriidat osallistujien välillä sekä pyrkimys saada osallistujat nolaamaan itsensä. Usein tuotannoissa pyritään synnyttämään edellä mainittuja tilanteita, mutta julkkisleirirealityt ovat tässä kohtaa päinvastaisia. (Hautakangas 2005, 153.) Draama julkkisleirirealityissa syntyy tarinoista ja tunteista. Yleinen tunnelma ohjelmissa on rauhallinen, hyväksyvä ja muita kannustava ja osallistuvat kokevat ohjelman yhteisenä kasvukokemuksena. Yhteenotot persoonien välillä ovat hyvinkin lieviä tai olemattomia. Venäläinen (2016) kuvaa *Vain elämää* -ohjelmaa: “Tähtiartistien kokoontuminen pieneen eteläsavolaiseen lomakeskukseen on kuin Big Brotherin hyväntahtoinen muunnelma, jossa julkkikset viettävät kesää heitellen tikkaa jutellen niitä näitä ja harjoitellen tulevia esityksiään” (Venäläinen 2016, 313). Tämä rauhallinen, hyväntahtoinen ja toiset ihmiset hyväksyvä tunnelma on oleellinen osa julkkisleirirealityja.

Se, mikä Big Brotheria ja julkkisleirirealityja yhdistää on *lavastettu todellisuus* (käytetään myös *taskumaailma* ja *ihmislaboratorio-ohjelmat*) (Hietala 2007, 70; Laaninen 2006, 7; Hautakangas 2005, 151). Sillä tarkoitetaan ohjelmia, joissa osallistujat siirretään pois omasta elinympäristöstään, jolloin ohjelmasta tulee heidän ainoa todellisuutensa kuvausten ajaksi (Breton & Cohen 2003, 50). Tällöin tapahtumat ovat täysin ohjelmaa varten rakennettuja eikä niitä tapahtuisi ilman kameroiden läsnäoloa (Hautakangas 2004, 46 ja Laaninen 2006, 7). Keinotekoisessa todellisuudessa on siis kyse osallistujien eristämisestä tiettyyn ympäristöön ja tiettyjen ihmisten pariin. Eristäminen on eriasteisesti eri ohjelmissa. Julkkisleirirealityissa eristämisen taso on usein suhteellisen väljää, jolloin julkkikset saavat myös silloin tällöin poistua majoituksestaan. Heidän pitää kuitenkin olla koko viikon ajan yhdessä. Julkkisleirireality -käsiteessä leirillä viitataan juuri ohjelmien eristämiselementtiin. Sanaan “leiri” päädyin siitä syystä, että ohjelmissa osallistujat usein sanovat olevansa kuin leirillä ja siksi, että eristäminen tehdään väljästi.

Elokuvatähdistä puhuessaan Dyer (1987, 10) väittää, että tähtien esiintymisen luonnon läheisyydessä, pienissä kaupungeissa tai yhteisössä nähdään tuovan esille tähden autenttista ja alkukantaista minää. Kuvausmiljöön puolesta erityisesti *Vain elämää* ja

Mertaranta ja legendat -ohjelmissa tähdet ovat maalla luonnon läheisyydessä. Lisäksi jokainen julkkisleirireality jollain tavalla eristää tähdet pieneen omaan yhteisöön ja uuteen ympäristöön. Näin voi Dyerin ajatuksiin pohjaten nähdä, että ohjelmat näennäisesti tuovat esille tähtien autenttista puolta tai ainakin uusia ennennäkemättömiä piirteitä.

Julkkisrealityn tutkimus on keskittynyt ohjelmiin, joissa kuvataan julkisuuden henkilöiden “luonnollista” ja omaa arkea tai tietyn ohjelman julkkiskausiin (ks. esim. Klug 2017; Mikulás 2013). Julkkisleirirealityissa puolestaan jo ohjelmaideassa osallistujat ovat julkisuuden henkilöitä, mutta heitä ei kuvata kotonaan⁷, vaan tietyssä kuvausympäristössä, joissa julkkiksille muodostuu omanlaisensa arki ja yhteisönsä. Erityistä on myös se, että julkkisleirirealityissa ei ole haastattelijaa, toimittajaa tai juontajaa, joka esittää kysymyksiä tai kommentteja, vaan niitä esittävät vertaiset julkkikset toisilleen. Ainoa poikkeus tästä on *Mertaranta ja legendat*, jossa Antero Mertaranta on erityisessä roolissa, kun hän ei itse kerro omasta elämästään, vaan haastattelee muita urheilijoita. Hän ei silti ole ainut, joka kysymyksiä esittää, vaan myös vertaiset urheilutähdet kyselevät päivän urheilijan elämästä. Julkkisleirirealityissa esiintyvä vertaisuus ja mahdollisuus vastavuoroisuuteen julkkisten välillä saavat ohjelmassa tuotetun puheen näyttäytymään omaehtoisena ja näin ollen autenttisempänä ja arvokkaampana kuin muissa tosi-tv-ohjelmissa. (Keinonen 2013, 44.)

Jokaisessa jaksossa julkkikset kertovat yleisiä tuntemuksiaan päivän tapahtumista ja päivän tähdestä kameralle esimerkiksi aktiviteettien aikana. Usein tähtien kertomasta käy ilmi se, että he vastaavat tuotannon esittämiin kysymyksiin tai kommentteihin, jotka ovat kuitenkin leikattu pois ohjelmista. Yksilöhaastattelujen tarkoituksena tosi-tv:ssä on tuoda ilmi osallistujan sisäinen maailma eli se, mitä hän ohjelman aikana tuntee ja ajattelee. Tämä vaatii usein mittavaa haastattelujen tekemistä ja toisinaan niiden osittaista dramatisointia. (Corner 2002, 256.)

Tunteilla on valtava rooli niin tosi-tv:ssä kuin julkkisleirirealityissa. Sanotaan jopa, että tosi-tv on emotionaalista realismia eli totta vain siinä esiintyvien tunteiden kautta (Hirdman 2011, 20; Laaninen 2006, 21.) Tällä tarkoitetaan sitä, että vaikka tilanteet tai puitteet voivat olla keinotekoisia ja rakennettuja, niin ohjelmaan osallistuvien reaktiot

⁷ *Supertähdet*- ja *Linnan tähdet* -ohjelmissa julkkiksia kuvataan kotonaan vain hetkellisesti. Tällöin he ovat pakkaamassa leiriä varten ja he kertovat kameralle tuntemuksiaan ja odotuksiaan matkasta.

niihin ovat totta ja aitoja. Yksilöhaastatteluilla pyritään vielä saamaan osallistujalta tarkempi selostus siitä, mitä hän tunsi ja mikä sai hänet reagoimaan tietyllä tavalla.

Sivusin jo pariin otteeseen ohjelmissa esitettäviä inserttejä. Insertit koostuvat julkisleirirealityissa usein niitä varten tehdystä julkiksen yksilöhaastattelusta sekä arkistomateriaalista, joka koostuu kuvista, videoista, vanhoista lehtiartikkeleista ja lööppiotsikoista. Lisäksi *Supertähdet*- ja *Koomikot*-ohjelmissa inserttejä varten on haastateltu julkiksen läheisiä ja kollegoita. Inserttejä katsotaan ohjelmissa yhdessä julkisuuden henkilöiden kesken yleensä ruokailujen yhteydessä. Niiden tarkoitus on kirvoittaa keskustelua sekä luoda runkoa julkiksen elämäntarinalle. Insertit ovat tyypillinen osa tosi-tv:tä, mutta se, että kaikki ohjelmaan osallistuneet tähdet istuvat yhdessä katsomaan inserttejä on julkisleirirealityille ominaista. Usein tosi-tv:ssä nähtävät insertit ovat tehty tv-katsojaa varten taustoittamaan tapahtumia.

On siis selvää, että julkisleirirealityt ovat tosi-tv:tä, sillä siinä esiintyvät ihmiset eivät ole näyttelijöitä, vaan oikeita ihmisiä ja persoonia, jotka ovat olemassa televisio-ohjelmien ulkopuolella. Niihin sisältyy ajatus, että ohjelmat ovat totta, sillä ohjelmissa käsitellään julkisuuden henkilöiden elämiä ohjelman ulkopuolella heidän itsensä kertomina. Lisäksi se, että päivän julkis on itse saanut päättää, mitä hänen päivänään tehdään, on luomassa mielikuvaa käsikirjoittamattomuudesta ja ohjelmassa esiintyvien julkisuuden henkilöiden mahdollisuudesta olla omia itsejään. Julkkisleirirealityt ovat omanlaisensa tosi-tv:n ohjelmatyyppi, johon yhdistyy niin tosi-tv:lle tyypillisiä piirteitä kuin omia variaatioita tosi-tv:n konventiosta. Ohjelmatyyppi on sosiaalista realitya, jossa keskitytään julkisuuden henkilöiden keskinäisiin suhteisiin ja sosiaalisen kanssakäymisen tuottamiin paljastuksiin, tarinoihin, tunteisiin ja reaktioihin. Kaikki nämä esitetään dramaattisina ja kiinnostavina. Seuraavissa luvuissa tulen eri näkökulmista analysoimaan pääasiassa *Supertähdet*- ja *Vain elämää* -ohjelmia, kun tausta-aineistoni jää taka-alalle. Kuitenkin ohjelmatyyppin luonteen pohtiminen on osana kaikkia pro gradu -tutkielmani lukuja. Ensimmäisessä pääaineistoon keskittyvässä luvussa käsittelen julkisten tavallisuuden ja tähteyden representaatioita.

3 Tavallisuuden ja tähteyden representaatiot

Julkisuuden henkilöiden nähdään eroavan tavallisista⁸ ihmisistä. He ovat erityisiä, kiinnostavia ja harvinaislaatuisia persoonia. Tähteyteen liittyy kuitenkin vahva vastakkainasettelu: sen lisäksi, että tähdet ovat harvinaisia, jännittäviä ja ainutlaatuista, edustavat he myös jotakin hyvin arkista, helposti lähestyttävää ja tavallista. Tähdet ovat saavuttamattomissa, vaikka tuntuvatkin läheisiltä. (Mäkelä 2002, 37.) Richard Dyerin klassisten tähteyden teorioiden mukaan juuri tavallisuuden (niin kun me) ja erityisyyden (jotain ainutlaatuista) paradoksi on olennainen osa tähteyttä (Dyer 1986 [1979]). Tähdille on hyvin tärkeää säilyttää erityisyyden ja mystisyyden tuntu. Kun sen menettää, tähti lakkaa olemasta tähti ja hänet nähdään pelkästään tavallisena henkilönä eikä näin ollen enää julkisuuden tai suuren yleisön mielenkiinnon arvoisena. (King 2008, 125.)

Julkisleirirealityissa tähdet esitetään niin tähtinä eli erityisinä persoonina kuin tavallisina ihmisinä. Tässä kohtaa tähteydellä tarkoitan sitä, että tähdet esitetään lahjakkaina, oman alansa asiantuntijoina ja heidän elämänsä ja tarinansa erityisen mielenkiintoisina. Tähtiä persoonina juhlistetaan omilla jaksoillaan, joissa jokainen heidän tekemänsä asia, ele tai kertomus nähdään dokumentoinnin arvoisena. Tavallisuudella tarkoitan tähdissä esiin tulevia inhimillisiä piirteitä. Tähti ei julkisleirirealityissa olekaan pelkästään erityisen taitava tai mystinen ja elämää suurempi persoona. Tähdet esitetään ohjelmissa tekemässä asioita, joissa he eivät ole hyviä, joita he eivät ole ennen kokeilleet ja jotka ovat ”arkisen tylsiä”. Lisäksi tähdet eivät ole yksin huomionkohteena, vaan he ovat osa julkkisyhteisöä, jolloin huomio jakautuu moneen eri persoonaan.

Juha Venäläinen jaottelee tosi-tv-ohjelmia neljään kategoriaan se mukaan, esiintyykö ohjelmissa julkkiksia vai ”taviksia”. Toinen jaotteluperuste on se, esitetäänkö osallistujat tavallisina ihmisinä eli tekemässä arkipäiväisiä asioita vai julkkiksina eli tekemässä erityislaatuisia asioita. (Venäläinen 2016, 322.) Tämän jaottelun mukaan

⁸ Tavallisuus -sanalla pro gradussani tarkoitan tähteyden vastakohtaa tai tähteyden määritelmään kuulumattomia piirteitä. Siis silloin, kun puhun tavallisuudesta, tarkoitan, ettei kyseessä ole mystinen, erityinen, erityisen kiinnostava piirre tai toiminta julkkisleirireality -ohjelmien tähdissä.

Venäläinen näkee *Vain elämää* -ohjelman sijoittuvan kahden kategorian väliin, joita hän kutsuu nimellä *julkkisten arki ja estradiviihde* (2016, 324).

Julkkisten arki -kategorian esimerkkiohjelmana Venäläinen esittää *Neljän tähden illallisen*. Hänen mukaansa kategoriassa pyritään esittämään julkisuuden henkilöt ”joltain osin tavallisena” ja ohjelmien perustuvan loputtomaan kiinnostukseen julkisuuden henkilöiden yksityiselämään. Estradiviihde -kategoriassa julkisuuden henkilöt esitetään ”kauniina, menestyneinä ja lahjakkaina” eli julkkiksina. Venäläisen mukaan kyseiset ohjelmat eivät ole kaukana perinteisistä tavoista, joilla julkkikset ovat esillä mediassa. Esimerkkiohjelma tässä kategoriassa on *Tanssii tähtien kanssa*. (Venäläinen 2016, 323–324.)

Venäläisen ajatukset sopivat hyvin *Vain elämää* -ohjelmaan, mutta eivät täysin sovellu kaikkiin julkkisleirirealityihin. Ongelma piilee estradiviihde -kategoriassa, johon sisältyy ajatus esiintymisestä lavalla tai näyttämöllä. Näin tapahtuu *Vain elämää* -ohjelman lisäksi *Koomikot* -ohjelmassa, jossa yksi tai useampi koomikoista esittää humoristisen esityksen lavalla tai lavan edustalla päivän koomikolle. Estradilla esiintyminen ei ole siis sisäänrakennettuna muissa ohjelmissa. Julkkisten erityisyys ja osaaminen ovat kuitenkin tärkeä osa jokaista julkkisleirirealitya.

Venäläisen jaottelu tuo ilmi sen, että yleensä tosi-tv -ohjelmissa, joissa osallistujat ovat julkisuuden henkilöitä, he esitetään joko ”tavallisuuden” tai tähteyden kontekstista. Julkkisleirirealityt poikkeuksellisesti esittävät julkkikset niin tavallisina ihmisinä kuin tähtinä. Voisi sanoa, että julkkisleirireality ”sallii molemmat, ja se vaatii molempia: yhtäältä osallistujien esittämisen erikoislaatuina, erikoisen taitavina poikkeusyksilöinä, toisaalta heidän esittämisensä tavallisina ihmisinä, joiden elämä on kuin kellä tahansa meistä” (Venäläinen 2016, 324). Edellinen Venäläisen lainaus sopii täydellisesti kuvaamaan kaikkia julkkisleirirealityja, ei pelkästään *Vain elämää* -ohjelmaa, vaikka hän artikkelissa näin tarkoittaakin.

Mitä tavallisuuden esittäminen televisiossa ja erityisesti julkkisleirirealityissa merkitsee? Ien Ang (1985, 80) näkee teoksessaan *Watching Dallas: Soap Opera and the Melodramatic Imagination* melodraaman tärkeänä elementtinä sen, että siinä arkipäiväisestä ja tavallisesta tehdään spesiaalia, huomionarvoista ja merkittävää. Arkiset tunteet, keskustelut ja tapahtumat ovat melodraamassa keskiössä. Angin mukaan

melodraaman viehätys perustuu siihen, että katsoja tunnistaa ohjelmissa esiintyvät tunteet, ajatukset ja tilanteet ja samaistuu niihin. Melodraama antaa merkityksen usein turhalta ja juurikin merkityksettömältä tuntuvalle arjelle, kun sitä käsitellään julkisesti televisiossa (Ang 1985, 79–83.)

Vaikka julkkisleirirealityissa ja melodraamassa ei esiinny tavallisia ihmisiä niin kuin tosi-tv:ssä yleensä, pystyy katsoja samaistumaan ohjelmissa esiintyviin tunteisiin, tilanteisiin, kokemuksiin ja ajattelumaailmoihin. Hautakangas (2004, 76) näkee tosi-tv:ssä tärkeänä “vertaiselementin” eli sen, että katsoja katsoo vertaisiaan televisiosta ja näin ollen kykenee syvemmin samaistumaan osallistujan kokemuksiin ohjelmassa. Ien Angin (1985) ajatuksiin pohjaten, tavallisuus ei ole välttämätöntä, vaan tunnistettavuus eli se, että katsoja tavoittaa ja samaistuu siihen, mitä televisiosta katsoo. Mielestäni se, että julkkisleirirealityt eivät ole pelkkää “estradiivihdettä” päästää katsojan lähemmäksi tähtiä ja helpottaa katsojan samaistumisprosessia.

Seuraavissa luvuissa käsittelen tarkemmin *Supertähdet-* ja *Vain elämää* -ohjelmissa esiintyviä tavallisuuden ja tähteyden representaatioita. Ensimmäisessä alaluvussa käsittelen niitä erityisenä esittämisen näkökulmasta ja seuraavissa kolmessa alaluvussa tavallisena esittämisen näkökulmasta. Haluan painottaa tavallisuuden käsittelyä, sillä näen juuri sen kiinnostavana julkkisleirirealityja yhdistävänä piirteenä. Näissä kolmessa luvussa käsittelen aktiviteeteissa esiintyvää inhimillisyyttä, ohjelmissa näytettävää tähtien arkista oleilua ja tähtiä osana ohjelman luomaa julkkisyhteisöä.

3.1 Tähdet esitetään tähtinä

Celebritisation -käsitteellä voidaan tarkoittaa kahta asiaa. Ensinnäkin sitä, että nykyään yhä enemmän kaikkia julkisessa tilassa esiintyviä henkilöitä käsitellään julkkiksina, jolloin käsitteen voi kääntää julkkistumiseksi (Hietala 2009). Toisaalta käsitteellä voidaan tarkoittaa ylipäätään henkilön julkkistamista⁹, jolloin hän esitetään erityisenä, jopa hohdokkaana yksilönä, jolla on persoonalliset ja erottuvat ominaisuudet ja oma henkilökohtainen historiansa (Evans & Hesmondhalgh 2005, 12–13). *Supertähdet-* ja *Vain elämää* -ohjelmiin osallistuvat tähdet esitetään erityisinä persoonina eli julkkistetaan, muttei sitä tehdä ensimmäistä kertaa, sillä he ovat olleet julkisuuden henkilöitä ja tähtiä omalla alallaan jo ennen ohjelmaa.

⁹ oma käänös

Supertähdet-ohjelmaan valitaan urheilutähtiä. Urheilutähdet esitetään ohjelmassa ensisijaisesti poikkeuksellisen menestyneinä ja lahjakkaina ammattiurheilijoina. He edustavat kukin omaa lajiaan ja pääsevät toisessa päivän aktiviteetissa näyttämään muille urheilijoille mallia ja kertomaan oman lajinsa salat. He ovat siis oman lajinsa asiantuntijoita ja he hallitsevat erityisen hyvin lajin edellyttämät fyysiset ja psyykkiset vaatimukset. Muut urheilutähdet eivät välttämättä tiedä päivän tähden lajista paljoakaan tai eivät ole atleettisesta taustastaan huolimatta lahjakkaita kyseisessä lajissa. Esimerkiksi nyrkkeilijä Eva Wahlströmin päivänä muut urheilutähdet ovat epämukavuusalueellaan nyrkkeilyaktiviteetissa. He yllättyvät lajin fyysisestä rasittavuudesta, sen vaatimasta rohkeudesta, kivunsietokyvystä ja pelottomuudesta. Muiden tähtien lajiin heräämä kunnioitus nostaa Wahlströmin asemaa poikkeuksellisenä yksilönä, tähtenä.

Vain elämää -ohjelmaan valitaan laulajia, jotka usein myös soittavat, säveltävät tai sanoittavat lauluja. Esillä ovat laulajien musikaalisuus, lahjakkuus ja luovuus. Ohjelmassa ihailaan päivän tähden tuotantoa, muiden artistien luovia uudelleenversiointeja kappaleista sekä heidän kykyään heittäytyä ja tulkita kappaleita. Jokainen artisti esittää kauden aikana kuusi cover-versiota ja neljä duettoa. Heidän musiikillinen lahjakkuutensa, laulutaitonsa ja tulkintakykynsä ovat todella suuressa roolissa ohjelmissa. Artistien oma tyyli versioida ja tulkita kappaleita, mikä on kuin heidän tavaramerkkinsä, tulee selkeästi esille kauden aikana. Samoin kuin *Supertähdissä* artisti nousee toisinaan edustamaan omaa musiikkigenreään ja kertoo muille aiheesta tietämättömillä artisteille oman genrensä saloista ja ominaispiirteistä, kuten Jukka Poika reggaesta. Kummassakin ohjelmassa julkkisten urat ovat ihmettelyn ja ihailun kohteena.

Niin kuin edellä mainitsin, tähdet nähdään mystisinä ja erityislaatuisina henkilöinä ja samalla heidän työnsä ja arkensa näyttäytyy hienompana kuin tavallisen ihmisen arki. Muusikon ja urheilijoiden ammattia ei nähdä niin sanottuna oikeina töinä niin kuin lumilautailija Peetu Piironen tuo jaksossaan esille. Hän kertoo, ettei haluaisi koskaan joutua "oikeisiin töihin", vaan siirtyä tulevaisuudessa esimerkiksi lumilautailuvalmentajaksi, jolloin saisi edelleen matkustaa jatkuvasti. Myös laulaja Juha Tapio tuo esille sen, että muusikon arki ja keikkailu on, niin oudolta kuin se kuulostaakin, heidän perheensä perusarkea. Tähtien elämä, arki ja työ ovat loputtoman

mielenkiinnonkohteita (ks. esim. Sumiala-Seppänen 2007, 170–172). Sen lisäksi, että tähtien työ näyttäytyy hienompana kuin tavallisen ihmisen, tähtien uran keskiössä ovat he yksilöinä toteuttamassa itseään ja haaveitaan niin urheilijoina kuin laulajina.

Urheilijat edustavat itseään yksilöinä, mutta he myös edustavat jotain suurempaa eli kansakuntaa (Turner 2004, 19). Ulkomailla kilpaillessaan supertähdet ovat suomalaisuuden symboleita, ja heidän menestyksensä on samalla myös koko kansan menestystä ja tuo kunniaa Suomelle. Ohjelmassa supertähdet keskustelevat Selänteen päivänä siitä, mitä Suomen edustaminen heille merkitsee. Artistiuteenkin liittyy ajatus johonkin suurempaan ja korkeampaan yhteydessä olemisesta. Esimerkiksi Ilkka Alanko sanoo laulun versioituaan olevansa vain välikappale, jonka kautta tunteita pusketaan läpi. Antti Haaviston (2018) mukaan pop- ja rock-tähteyteen liitetystä autenttisuuden vaatimuksesta huolimatta heidän imagoihinsa pyritään aina saamaan mytologisia piirteitä ja fantasiaa. Kun se tehdään onnistuneesti, niin “artistin tausta tarjoaa tarpeeksi inhimillistä samaistumis pintaa mutta on samalla eräänlainen jumalhahmo” (Haavisto 2018).

Vain elämää -ohjelman alkuteksteissä ei korosteta artistien asemaa erityisinä ihmisinä, vaan siinä kuvataan artisteja laulamassa ja tanssimassa Vexi Salmen “Vain elämää” - kappaletta. Lisäksi alkuteksteissä kuvataan Hirvensalmea miljöönä ja näytetään pätkiä jaksoista. *Supertähdet* -ohjelman alkuteksteissä kuvataan Las Vegasia, jonka mainoskyltteihin, rakennusten katoille ja niin edelleen on sijoitettu kauden supertähtien nimet. Jokaisen tähden “nimikyrtin” kohdalla taustalla kuuluu alkuperäisiä urheiluselostajien pätkiä, joissa he tuulettavat tai innokkaasti selostavat urheilijan kisaonnistumista. Tällä tavoin korostetaan urheilijan sankarillisuutta. Lisäksi jo itsessään ohjelman nimi *Supertähdet* korostaa tähtien erityisyyttä, kun taas *Vain elämää* painottaa tavallisuutta.

Supertähdet- ja *Vain elämää* -ohjelmissa ollaan lavastetussa todellisuudessa eli jonkinasteisessa eristyksessä, ja siksi tähtien fanit eivät näy ohjelmissa lähes ollenkaan. Fanit¹⁰ ovat osaltaan rakentamassa tähteyttä, sillä ilman ihailevaa yleisöä eli hänen “ympäriilleen kehittyvää fanikulttuuria” ei ole tähteä (Haavisto 2018). Faniiden näkyminen ohjelmassa korostaisi tähtien asemaa erityisinä ihmisinä. Poikkeuksellisesti

¹⁰ Fani on henkilö, jolla on “jonkin asteista intohimoa jotain ilmiötä tai henkilöä kohtaan. Faniuden perusedellytyksenä on tunnereaktio, jonka syntyminen luo pohjan esimerkiksi fanin ja pop-tähden suhteelle” (Haavisto 2018).

Supertähdet -ohjelmassa Teemu Selänteen päivänä fanit näkyvät, kun tähdet matkustavat Anaheimiin. Jaksossa näkyy useaan otteeseen Selänteen faneja, jotka haluavat yhteiskuvaan ja pyytävät nimikirjoituksia. *Vain elämää* -ohjelmassa Juha Tapion päivänä taas julkkikset menevät läheiselle kentälle pelaamaan jalkapallo-ottelun. Tällöin heidän pelikavereinaan on paikallisia nuoria ja myös pieni yleisö seuraamassa ottelua. Aktiviteetin aikana huomaa sen, miten paikalliset suhtautuvat artisteihin erityisinä ihmisinä.

Supertähdet ovat enemmän majoituksensa ulkopuolella kuin artistit *Vain elämää* -ohjelmassa. Las Vegasissa suomalaisia urheilutähtiä ei kuitenkaan Selännettä lukuun ottamatta tunnisteta. *Vain elämää* -ohjelmassa muutamassa aktiviteetissa lähdetään Hirvensalmen Satulinnan alueen ulkopuolelle, mutta harvemmin ulkopuolisia kuvataan tai heidän kohtaamisiaan artistien kanssa näytetään. Yleisesti ottaen *Supertähdet*- ja *Vain elämää* -ohjelmissa faneilla on hyvin pieni osuus julkkisten tähtistatuksen esiin tuonnissa. Ohjelmissa tähtien erityisyys ei siis perustu suuriin fanimassoihin, mutta fanikulttuuri ja kohtaamiset fanien kanssa ovat läsnä tähtien keskusteluissa ohjelmissa.

Supertähdet- ja *Vain elämää* -ohjelmissa tähdet jatkuvasti kehuvat ja kertovat fanittaneensa toisiaan ja erityisesti päivän tähteä, mikä nostattaa entistä enemmän tähden asemaa erityisenä ihmisenä. Muun muassa useat urheilutähdet sanovat muistavansa hyvin, miten he katsoivat Matti Nykäsen mäkihyppykisoja televisiosta ja elivät mukana jännittävät kisat ja mahtavat voitot. Laulaja Anna Abreu puolestaan kertoo fanittaneensa Jukka Poikaa jo useiden vuosien ajan ja Juha Tapiolla on erityinen suhde Laura Närhen bändin Kemopetrolin "Child is My Name" -kappaleeseen. Lisäksi *Vain elämää* -ohjelman nuorimmat artistit viittaavat itseensä usein "untuvikkoina" ja pidemmän uran tehneitä artisteja he kutsuvat taas "konkareiksi". Muiden tähtien fanittaminen, kehuminen, ihaileminen ja hehkutus ovat tärkeä osa julkkisleirirealityja. *Supertähdet*-ohjelmassa muiden kanssajulkkisten lisäksi inserteissä päivän urheilijaa hehkuttavat niin perheenjäsenet ja ystävät kuin tunnetut suomalaiset urheilijat ja valmentajat. Esimerkiksi Matti Nykäsen insertissä mäkihyppääjä Toni Nieminen sanoo Nykäsen olevan kiistatta Suomen paras mäkihyppääjä. Supertähtiä nostetaan siis erityisen paljon jalustalle ohjelman aikana. *Vain elämää* -ohjelmassa tähdet nostattavat vain toinen toisiaan.

Vain elämää -ohjelmassa artistit keskustelevat useaan otteeseen julkisen eli työminän ja yksityisen eli arkiminän eroista. Artistit pohtivat, miten tasapainottelevat niiden kahden välillä, mutta myös kertovat, miten heidän näkemyksensä toisista artisteista ovat muuttuneet, kun pelkän julkisuuskuvan jälkeen artistit näkevät myös toistensa arkiminät. Samankaltaisia pohdintoja käydään myös *Supertähdet*-ohjelmassa. Seuraavissa alaluvuissa keskityn käsittelemään tähtien tavallisuuden representaatioita eli tähtien arkiminän näkymistä ohjelmissa.

3.2 Aktiviteetit

Aktiviteetit paljastavat julkisuuden henkilöistä uusia puolia, sillä he kokeilevat uusia asioita, joihin he eivät ole voineet varautua etukäteen. Lisäksi tähdet ovat tekemässä asioita, joita heitä ei välttämättä ole ennen nähty tekemässä julkisuudessa. Aktiviteetit ovat aina yllätys muille kuin päivän tähdelle. Niiden ideana on kuvastaa jollakin tapaa päivän tähteä. Tähti saa siis itse päättää, millaisia aktiviteetteja hänen päivänään harrastetaan.

Vain elämää -ohjelmassa toisen kauden aktiviteetit eivät liittyneet musiikkiin ja näin ollen tähtien uraan. Syynä tähän todennäköisesti on se, että ohjelman aikana ja jokaisena päivänä musiikkia harrastetaan paljon, kun kuusi artistia harjoittelee omaa esitystään ja jokainen esittää vuorollaan oman versionsa päivän artistin kappaleesta. *Vain elämää* -ohjelman aktiviteetteja voisi kuvata puuhasteluksi, leikkimiseksi ja pelaamiseksi.

Supertähdet-ohjelmassa aktiviteetit eivät ole vain ajanvietettä jaksottamassa lounaan ja päivällisen välistä aikaa niin kuin *Vain elämää* -ohjelmassa, jossa painottuu ruokailujen yhteydessä esitetyt musiikkiesitykset. *Supertähdet*-ohjelmassa toinen päivän aktiviteeteista linkittyy kauden aikana käytävään kilpailuun siitä, kuka urheilijoista on saanut parhaat pisteet kisa-aktiviteeteista. Päivän kisa-aktiviteetin voittaja saa aina palkinnon ja kauden paras urheilija voittaa pääpalkinnon viimeisessä jaksossa. Supertähtien aktiviteetit ovat *Vain elämää* -ohjelmaan verrattuna selkeästi kilpailullisempia. Niin kuin edellä mainitsin, aktiviteeteissa päivän julkkis pääsee osoittamaan omaa erityisosaamistaan, ja toisaalta myös muilla julkkiksilla on mahdollisuus osoittaa olevansa lahjakas myös muussa kuin omassa lajissaan toisten aktiviteettien aikana.

Supertähdet-jakso koostuu siis kahdesta aktiviteetista, joista toinen on kisa-aktiviteetti, joka liittyy urheilijan lajiin ja toinen voi liittyä urheilijan muihin mielenkiinnonkohteisiin ja mieltymyksiin. Näin ollen toinen aktiviteeteista edustaa tähden erityisyyttä ja lahjakkuutta ja toinen taas tavallisuutta ja tähden muita uran ulkopuolisia kiinnostuksen kohteita eli arkiminää¹¹. Toisaalta muille tähdille päivän urheilijan laji on usein epämukavuusalueella, jolloin se kuvastaa heidän tavallisuuttaan ja ihmillisyyttään. Inhimillisyydellä tarkoitan sitä, että jokainen ihminen on hyvä jossain ja huono jossain toisessa. Vaikka tähdet koetaan usein elämää suurempina hahmoina, mitä he tietyllä tapaa omalla alallaan ovatkin, tähdet ovat myös osaamattomia ja saattavat hermostua uusien asioiden edessä. Uusiin ja epämukavalta tuntuviin aktiviteetteihin reagoiminen kertoo tähdessä jotain. Esimerkiksi golf-pelaaja Minea Blomqvist-Kakko näyttäytyy ohjelmassa muihin urheilijoihin verrattuna erityisen arkana. Hän usein kieltäytyy osallistumasta aktiviteetteihin, mutta muiden kannustuksella lopulta yleensä suostuu kokeilemaan aktiviteettia. Ennen aktiviteetteja Blomqvist-Kakko on hermostunut, itkuinen ja puhuu kimeästi. Aktiviteettien aikana hän kiljuu, nauraa ja lopulta aina nauttii kokemuksesta. Arkuus on selkeä ja toistuva puoli, joka paljastuu Blomqvist-Kakosta ohjelman myötä.

Laulajat Maarit Hurmerinta ja Pauli Hanhiniemi osoittautuvat *Vain elämää* -ohjelman aktiviteettien myötä heittäytymiskykyisiksi. Maarit Hurmerinta muun muassa Juha Tapion jalkapallo-ottelun aikana juoksee täysillä mukana ja pelottomasti pyrkii pelaamaan, vaikka omien sanojensa mukaan ei ymmärtänyt pelistä mitään. Lisäksi omana päivänään hän haastaa muiden tähtien heittäytymistä ja huumorintajua, kun käskee kaikkia artisteja meikkaamaan aktiviteettia varten. Ensin hän esittää, että aktiviteetin ideana on puiden halailu ja meikkaamisen tarkoituksena säilyttää rock-uskottavuus herkän aktiviteetin aikana. Hurmerinta yllättää puita halailevat artistit huutamalla “paskat me mitään puita halaillaan, nyt alkaa vesisota” ampuen artisteja vesipyssyllä. Vesisodan aikana meikit leviävät pitkin tähtiartistien kasvoja. Myös Hanhiniemi heittäytyy täysillä aktiviteetteihin. Muun muassa Jukka Pojan skeittausaktiviteetin aikana Hanhiniemi kaatuu kymmeniä kertoja pyrkinessään pelottomasti laskemaan rampilta alas.

¹¹ Toisaalta esimerkiksi lumilautailija Peetu Piironen kummatkin aktiviteetit liittyvät hänen urheilulajiinsa, kun ensin supertähdet lumilautailevat ja seuraavaksi testaavat ponnistusvoimaa ja rohkeutta aktiivipuistossa. Teemu Selänteen päivänä aktiviteetit linkittyvät hänen tähtistatukseensa, kun muun muassa hän ja Sami Hyypiä pääsevät kokeilemaan motocross -rataa yleisön eteen ennen varsinaisen kisan alkua.

Se, heittäytyykö tähti mukaan, ei kerro vielä kaikkea. Myös kysymys siitä, miten tähti heittäytyy tai osallistuu erilaisiin aktiviteetteihin kertoo hänen persoonastaan. Esimerkiksi nyrkkeilijä Eva Wahlströmin päivänä ensimmäisessä aktiviteetissa hän pyytää jokaisen tähden vuorollaan istuvan penkille malliksi, jolloin muut tähdet maalaavat hänen syvimmän olemuksensa. Toisin sanoen tarkoituksena ei ollut piirtää tähden ulkomuotoa, vaan kuvata maalauksessa enemmänkin tähden persoonaa, mielenmaisemaa ja ajattelumaailmaa. Wahlströmin mukaan Peetu Piironen löytää aktiviteetin aikana sisäisen taiteilijansa ja maalaa näyttävin ottein maalauksensa. Teemu Selänne taas avaa uudella tavalla herkkää puoltaan, maalatessaan ja kuvaillessaan malleille, millaisina ihmisinä heidät näkee. Selänne heittäytyy siis tunnetasolla, kun Piironen taitotasolla. Toinen hyvä esimerkki on Piironen lumilautailuaktiviteetti, jolloin jalkapalloilija Sami Hyypiä kokeilee rohkeasti ja pelottomasti uutta lajia, ja osoittautuu siinä hyväksi samalla, kun Wahlström ei malttaisi millään lopettaa lumilautailua. Hyypiä osoittaa rohkeutta ja taitoa samalla, kun Wahlström innostusta.

Lisäksi se, miten kilpailullisen aktiviteetin lopputulokseen suhtautuu, kertoo tähden kilpailuhenkisyydestä ja siitä, onko hän huono vai hyvä häviäjä. Useat urheilutähdet sanovat ohjelmassa useaan otteeseen olevansa erityisen kilpailuhenkisiä, ja he protestoivat lopputulosta, jos kokevat, että he eivät pärjänneet aktiviteetissa tarpeeksi hyvin. *Vain elämää* -ohjelmassa taas Laura Närhi puolestaan kertoo, että häneltä puuttuu täysin kilpailuvietti ja siksi hänen päivänään “ei kisailta, ei hötkyillä”. Kilpailullisuudesta huolimatta aktiviteetit ja protestit ovat kummassakin ohjelmassa hengeltään leikkisiä.

Päivän aktiviteetit voivat kertoa päivän tähdestä jotain arkista tai erikoista ja yllättävää. Esimerkiksi laulaja Juha Tapion aktiviteetti sushien teko kertoo sen, että Tapio tykkää sushista tai Anna Abreun löytöeläintalossa käyminen sen, että Abreulle eläimet ovat aina olleet tärkeitä. Pauli Hanhiniemen ensimmäisenä aktiviteettina oli valtavan kiven halkaisu, jota varten hän oli hankkinut tarvittavat välineet ja työkalut. Aktiviteettinsa tarkoituksen, joka tuntui hämmentävän muita tähtiä, Hanhiniemi pyrki selittämään hänelle ohjelman myötä tutuiksi tulleilla lennokkailta filosofioilla. Kyseinen aktiviteetti toi Hanhiniemen omalaatuisia puolia esille.

Aktiviteetit kertovat tähtien mieltymyksistä ja toisaalta paljastavat asioita, joista tähdet eivät pidä. Ne tuovat esille sen, millä tavalla tähti reagoi ja käyttäytyy erilaisissa tilanteissa ja erilaisten ärsykkeiden alaisena. Aktiviteetit näyttävät siis tähdistä uusia puolia, joita ei välttämättä mediassa ole vielä heistä näkynyt. Urheilukisoissa, lavalla esiintymässä tai talkshow-ohjelmien vieraana tähdistä näkyy usein julkinen ja hallittu puoli, jonka tähti haluaakin itsestään tietoisesti tuoda esille¹². Tosi-tv-ohjelmat haastavat tähtiä eri tavalla, sillä niiden ideana on saada osallistujat reagoimaan vahvasti (Hirdman 2011, 21). Julkkisleirirealityjen aktiviteettien aikana tähdet joutuvat haastamaan ja ylittämään itseään ja kokeilemaan uusia asioita, minkä myötä ne voivat herättää vahvoja reaktioita tai vähintään tuoda uudenlaista, ei vielä julkisuuskuvaan sisältyvää puolta tähdistä näkyviin. Toisin sanoen aktiviteettien tarkoituksena on kertoa enemmänkin tähden arkiminästä kuin työminästä.

Tv-viihteen kannalta aktiviteeteilla on julkkisleirirealityissa tärkeä rooli. Ne luovat liikettä, tapahtumia ja tilanteita jaksoihin, jotka muuten keskittyisivät hyvin pitkälle ruokapöydän ääreen, ja tekisivät julkkisleirirealityista ennen kaikkea keskusteluohjelmia. Sen lisäksi, että aktiviteetit tuovat siis tähdistä mahdollisesti paljon uusia puolia esille, tekevät ne julkkisleirirealityjen jaksoista tapahtumarikkaampia. Tähdet näkyvät mediassa paljon juuri kertomassa itsestään ja keskustelemassa asioista, mutta julkkisleirirealityissa he lisäksi aktiviteettien aikana esimerkiksi tunnistavat kasveja kasviota varten, hyppäävät luksusveneestä uimaan ja savustavat muikkuja.

3.3 Tähtien arkiset tavat ja mieltymykset

Seuraavaksi käsittelen ohjelmissa näytettävää tähtien arkista oleilua ja heidän itsestään kertomia faktoja, joilla ei sinällään ole uutisarvoa, mutta muodostavat kuvaa tähden arkiminästä ja persoonasta yleensä. Kuvausmateriaalit tähdestä jutustelemassa niitä näitä kuvauspäivän ”tylsien” hetkien aikana on kuin kulissien takaa kuvattua materiaalia tähden todellisesta minästä julkisuuskuvan takaa. Kuitenkin on huomioitava se, että tähti on tietoinen siitä, että häntä kuvataan tosi-tv-ohjelmaan, mikä todennäköisesti vaikuttaa hänen käyttäytymiseensä.

Vain elämää -ohjelmassa näytetään artistien saapuminen Satulinnaan sekä heidän arkeaan Satulinnassa, kuten heräilyä ja aamutoimia. *Supertähdet*-ohjelmassa näytetään

¹² Toki urheilusuoritusten aikana ja lavalla esiintymässä voi tapahtua yllättäviä asioita ja talkshow -ohjelmien haastattelussa tähti voi esimerkiksi lipsauttaa jotakin.

vähemmän arkista oleilua Las Vegasissa, mutta jokaisen urheilijan päivänä näytetään inserteissä urheilijan arkea kotona läheisten kanssa. Kyseessä on tällöin tähden hyvin yksityisen tilan esittäminen. Kummassakin ohjelmassa on esillä tähtien pakkaaminen ohjelmaa varten. *Supertähdissä* pakkaamista kuvataan tähtien kotona, kun taas *Vain elämää* -ohjelmassa Satulinnassa osa artisteista kertoo suullisesti, millaista oli pakata ja muuten valmistautua leirille lähtöön. Muun muassa laulaja Ilkka Alanko kertoo pakkaavansa aina myöhässä ja suhtautuu huvittuneesti leirille valitsemiinsa vaatteisiin. Tämä kertoo juurikin Alangon arkisista tavoista: hän pakkaa myöhässä ja hajamielisesti ja sattumanvaraisesti valitsee vaatteensa sen kummemmin asiaa miettimättä.

Vain elämää -ohjelmassa artistien vaatevalinnat ovat enemmän esillä. Vaatteet ovat omalta osaltaan heijastelemassa artistien esitysten tunnelmaa ja siksi niiden esittely liittyy selkeämmin *Vain elämää* -ohjelmaan. Muun muassa Pauli Hanhiniemen vaatetus herättää huomiota ja hän itsekin nauraa sille, että on omalle tyyllilleen uskollisena pakannut lähes pelkästään erilaisia ruutupaitoja mukaan. Artistin ja toisaalta myös urheilijan tyyli on osa hänen julkisuuskuvansa ja niiden avulla luodaan myös imagoa tähdille (Gledhill 1991, xiii). Ohjelmissa näkyy kuitenkin myös arkisempi puoli tähtien vaatetuksesta. *Vain elämää* -ohjelmassa näkyy artistien pukeutuminen myös muuten kuin esiintymisvaatteiden osalta ja *Supertähdet*-ohjelmassa näkyy urheilijoiden arkivaatetus lajille ominaisten urheiluvaatteiden lisäksi.

Toinen ohjelmia yhdistävä tekijä, jossa tähtien arkinen minä tulee esille, ovat ruokavalinnat. Päivän tähti valitsee, mitä lounaalla ja päivällisellä syödään. Golf-pelaaja Minea Blomqvist-Kakon lounaalla tarjoillaan sushia, joka on Blomqvist-Kakon ja hänen miehensä lempiruokaa. Laulaja Anna Abreun illallisella tarjoillaan portugalilaista ruokaa hänen sukujuuriensa mukaan. Itse ruuan lisäksi myös pöydän kattaminen suunnitellaan kuvastamaan päivän tähtiä. Jukka Pojan lounaalla ei ole pöytäliinaa, tarjoiluastiat ja kulhot ovat puisia ja kattaus on muutenkin pelkistetty. Samaan aikaan, kun on kyse hyvin tavallisista ja arkisista asioista, kuten syömisestä ja ruokapöydän kattamisesta, voi artistin tekemät valinnat olla myös hyvin tietoista imagon luomista. Esimerkiksi Jukka Pojan lounaan pelkistetty ja maanläheinen kattaus sopii hyvin hänen osittain edustamaansa hippityyliin.

Niin kuin edellä mainitsin, *Vain elämää* -ohjelmassa kuvataan tähtiartistien arkista oleilua Satulinnassa. Esimerkiksi Anna Abreuta kuvataan pesemässä hampaita ja

syömässä aamuvitamiininsa, Ilkka Alankoa heräilemässä ja Laura Närheä silittämässä vaatteitaan. Tähtien huoneita kuvataan, jolloin tähden siisteystaso tulee ilmi. Ohjelma luo katsojille mielikuvaa, että tähdillä olisi hyvin vähän yksityisyyttä ohjelman kuvausten aikana. Kummassakin ohjelmassa näytetään tähtiä aamupalalla ja viettämässä aikaa päivän tyhjinä hetkinä eli aktiviteettien ja ruokailujen välissä. Tällöin liikutaan tavallisen ihmisen ja julkkiksen rajamaastossa, jolloin tähden erityisyys ja elämyksellisyys ovat taka-alalla. Toisaalta materiaalit voi tulkita taas kulissien takaa kurkkaamisena, kun nähdään julkisuuden henkilöt esimerkiksi rupattelemassa aikaa kuluttaakseen.

Supertähdet -ohjelmassa arkisen oleilun kuvaaminen painottuu ennen Las Vegasiin lähtöä kuvattuun materiaalin tähden kotona, jolloin ollaan selkeämmin tähden yksityisessä tilassa. Kuvausmateriaalia näytetään päivän urheilijasta jakson alussa sekä inserteissä. Alussa näytetään enemmän urheilijan puuhastelua perheen tai läheisten kanssa kotona tai toisinaan muissa urheilijalle tärkeissä paikoissa. Ruokailujen inserteissä, jotka myös muut tähdet katsovat, on enemmän haastatteluosioita kotona kuvatusta kuvausmateriaalista sekä myös arkistomateriaalia. Jalkapalloilija Sami Hyypiän jaksossa muun muassa kuvataan Hyypiää harrastuksensa ratsastuksen parissa sekä vanhempinsa luona. Matti Nykästä kuvataan kotonaan vaimonsa kanssa, jossa Matti esittelee kotiaan ja pihaansa sekä kertoo muun muassa sienestämisharrastuksesta ja luonnossa liikkumisen tärkeydestä. Ohjelmissa siis paneudutaan julkkiksen yksityisen ja arkisen alueelle hieman eri tavoin. *Vain elämää* -ohjelmassa näytetään paljon arkista oleilua ja henkilökohtaisia toimia, kuten hampaiden pesua tai pukeutumista Satulinnassa, kun taas *Supertähdet*-ohjelmassa korostuu kodin ja läheisten kuvaaminen, joilla tuodaan esille julkkiksen yksityistä ja arkista minää.

Tähdet kertovat arkisia yksityiskohtia itsestään ohjelmien aikana. Esimerkiksi laulaja Laura Närhi kertoo olevansa "kananmunafriikki" ja syövänsä joka aamu kananmunaa eri muodoissa ja Maarit Hurmerinta kertoo lempi tv-ohjelmansa olevan Kenraali Pantso. Golf-pelaaja Minea Blomqvist-Kakko kertoo voittaneensa nuorempana lihapullansyöntikilpailun. Erityisesti Teemu Selänteen päivänä urheilijat käyvät yleisiä keskusteluja siitä, mitä kukin harrastaa, miten tarkkoja he ovat syömisistään ja kenen puoliset pitävät tanssimisesta ja niin edelleen. Tämäntyyppiset pienet yksityiskohdat tähden elämästä ja mieltymyksistä ovat erityisesti hänen faneilleen kallisarvoista tietoa (ks. esim. Meyers 2009, 895).

Juha Tapio kertoo ohjelmassa erityisen arkisen tarinan oman kappaleensa “En mitään en ketään” synnystä. *Vain elämää* -ohjelman aikana artistit puhuvat paljon kappaleiden kirjoittamis- ja säveltämisprosesseista ja siitä, mikä motivoi tekemään kappaleita ja miten ne syntyvät. Kappaleiden syntymiseen suhtaudutaan kiehtovana ja sielunhoidollisena asiana. Juha Tapio kertoo kuitenkin kyseisen kappaleen alkusysäyksen tulleen pyykkejä ripustamassa. Tapio korostaa sitä, miten artistien elämä nähdään poikkeavana tavalliseen verrattuna, mutta todellisuudessa tähtiartistitkin pyykkäävät ja tekevät muita kotihommia. Hän kertoo pyykkien ripustamisen jääneen kesken, kun tarve kirjoittaa kappaletta meni edelle. Tämäkin tarina tuo esille artistien tavallisuutta, mutta samalla toisaalta korostaa sitä, että artisti voi saada oivalluksen, joka johtaa useita ihmisiä koskettavaan hittikappaleeseen.

Tähtien arkinen oleilu ja tavat sekä mieltymykset tuovat tähden yksityistä ja arkista minää näkyville tv-katsomoihin. Niiden voi nähdä olevan osa tavallisuuden ja erityisyyden vuoropuhelua, joka on osa tähteyttä sinällään. Kyseiset tiedot rikastuttavat tähden tähtikuvaa ja samalla ovat kuin nuoralla kävelyä siinä suhteessa, ettei tähti menetä kiinnostavuuttaan, jos hän alkaa vaikuttaa “liian” tavanomaiselta ihmiseltä.

3.4 Tähdet osana yhteisöä

Tässä alaluvussa käsittelen ohjelmien osallistujista muodostuvia yhteisöjä. Pohdin sitä, miten tähdet reagoivat sosiaalisissa tilanteissa ja yhteisön osana. Yleensä tähti on yksilönä huomionkohteena. Hän on erityinen yksilö, joka nostetaan massasta muiden yläpuolelle (Mäkelä 2002, 34). Julkkisleirirealityissa tähdet muodostavat kuitenkin julkkisyhteisön. Sinällään huomionarvoista ei ole se, että kyse on yhteisöstä, vaan se, että ohjelmissa kuvataan julkkisyhteisön ryhmäytyminen alkutapaamisesta alkaen, jolloin tulee näkyväksi se, millaisen roolin kukin tähti saa ja ottaa yhteisössä.

Ihmiset fanittavat esimerkiksi bändejä tai urheilujoukkueita, jotka muodostuvat erityislaatuisista yksilöistä, joita juhlistetaan yksikkönä. Julkkisleirirealityt koostuvat julkkiksista, jotka voivat olla osa suurempaa yksikköä, kuten Ilkka Alanko Neljä Ruusua -yhtyettä tai Teemu Selänne Anaheim Ducks -joukkuetta. Ohjelmiin valitaan bändien keulakuvat ja joukkueiden tähtipelaajat viettämään aikaa soloartistien ja yksilölajien urheilijoiden kanssa. Ohjelmissa muodostuu siis ainutlaatuinen ja

ennennäkemätön julkkisyhteisö, jossa julkkisten roolit ja suhtautuminen toisiinsa näyttää uusia puolia mediassa ennestään tutuista tähdistä.

Ohjelmien julkkisyhteisöissä kaikki tähdet eivät voi olla kyseisen ryhmän näkyvin ja muiden yläpuolelle erityisenä nostettu yksilö, millaisena tähdet usein mediassa esitetään. Ohjelmissa tähtien ryhmäytymistä sanelevat samat säännöt kuin muutenkin elämässä: jokainen yksilö saa ryhmässä oman paikkansa ja roolinsa suhteessa muihin. Tällöin tähti voi ohjelmien myötä näyttäytyä erilaisessa valossa yleisölle kuin on yleensä median kautta näyttäytynyt. On tärkeää huomioda, että se millaisena tähdet ohjelmassa näyttäytyvät on osaltaan myös ohjelman leikkaamisen tulosta. Leikkaamisen myötä tähti voidaan esittää esimerkiksi yksipuolisena versiona, korostaen hänen tiettyä piirrettään tai muulla tavoin harhaanjohtavasti.

Seuraavaksi esittelen tähtien ohjelmien aikana saamia rooleja, jotka perustuvat pääasiassa tähtien toisistaan sanomiin kommentteihin ohjelmissa, mutta myös omaan aineiston tulkintaan. Ryhmien johtohahmoiksi nousevat Teemu Selänne ja Pauli Hanhiniemi. Selänne on jo *Supertähdet*-ohjelman ohjelmaideassa ryhmän isäntä, joka kutsuu tähdet viettämään viikkoa yhdessä. Hän esittää keskimäärin keskusteluissa eniten kysymyksiä muille tähdille ja näin ollen osittain ohjaa keskustelutilanteita. Hän on kahdessa jaksossa pöydän päässä, kun muut ovat vain kerran. Pauli Hanhiniemi on *Vain elämää* -ohjelman toisella tuotantokaudella eniten äänessä ja Ilkka Alangon mukaan hän "liidaa porukkaa".

Laulaja Anna Abreu ja golf-pelaaja Minea Blomqvist-Kakko ovat ohjelmissa usein hyväntahtoisen naureskelun kohteina. Ohjelmissa muut tähdet kommentoivat, miten hienoa se on, että he eivät häpeä, vaikka eivät osaa jotain. Porukan hiljaisen ihmisen roolin saavat lumilautailija Peetu Piironen ja laulaja Laura Närhi, jotka nähdään itsevarmoina ja vahvoina ihmisinä, joille hiljaisuus ja taka-alalla oleminen on valinta. Erityisen sympaattisina hahmoina muut näkevät mäkihyppääjä Matti Nykäsen ja laulaja Jukka Pojan. Edellä olen maininnut sellaiset roolit, jotka tulivat jollekin tähdelle ominaisiksi kummassakin ohjelmassa. Lisäksi jotkut tähdet saivat ohjelmassaan selkeän oman roolinsa ryhmässä. Esimerkiksi *Vain elämää* -ohjelmassa muut tähdet näkivät Maarit Hurmerinnan ryhmänsä äitihahmona, kun taas *Supertähdet* -ohjelmassa kukaan ei omaksunut kyseistä roolia.

On myös huomionarvoista, että jokainen tähti ja ihminen yleensä on monipuolinen kokonaisuus, jolloin heidän roolinsa yhteisössä ei ole selkeän yksitahoinen, vaan heillä voi olla monenlaisia päällekkäisiä rooleja. Kuitenkin tähden asema ja käyttäytyminen ryhmässä ovat oleellisia tähden persoonasta kertovia asioita. Roolit kuvastavat tähden tavallisuutta siinä mielessä, ettei oma rooli tai muiden suhtautuminen tähteen voi olla ennaltasuunniteltua tai tähden kontrollissa, kun ryhmäytyminen tapahtuu ohjelman aikana ja sen edetessä¹³. Tällöin esille tulevat autenttisia näyttäytyvät piirteet ja inhimillisyys, kun tähti ei olekaan suoranaisten pelkän arvostuksen ja ihailun kohde, vaan voi olla esimerkiksi porukan vitsien kohde tai hiljainen tyyppi.

Julkisleirirealityjen aikana tapahtuu pariutumisia eli tietyt tähdet löytävät keskenään erityisen yhteyden ja ystävyuden ohjelman myötä. Esimerkiksi Maarit Hurmerinta ja Anna Abreu puhuvat paljon yhteydestään, kuin äiti ja tytär -suhteesta ja siitä, miten hienoa on, että suuresta ikäerosta huolimatta heistä tulee niin läheisiä ohjelman aikana. *Vain elämää* -ohjelmassa lisäksi Juha Tapio ja Jukka Poika korostavat heidän välilleen muodostunutta suhdetta, jonka näkevät johtuvan siitä, että he kummatkin ovat uransa aikana vaihtaneet musiikkityyliään ja saaneet sen myötä paljon kritiikkiä entisiltä faneiltaan. Laura Närhelle syntyy tapa huolehtia Anna Abreusta. Hän keräilee Abreun unohtelemia tavaroita eri puolilta Satulinnaa. *Supertähdet*-ohjelmassa Peetu Piironen ja Matti Nykänen vuorostaan mieltyvät erityisesti toisiinsa. Muun muassa Piironen haluaa lähteä ohjelman jälkeen Nykäsen kanssa pelaamaan golfia ja Nykänen kertoo yksilöhaastattelussa pitävänsä kaikkien eniten Piironisesta. Wahlströmistä ja Blomqvist-Kakosta tulee oma yksikkönsä miesvaltaisessa julkkisyhteisössä. Se, kenen kanssa ja miksi tähti löytää erityisen yhteyden kertoo tähdestä ja hänen persoonastaan.

Julkisyhteisölle syntyy ohjelman aikana myös “omia juttujaan” eli sisäpiirijuttuja ja -vitsejä. Näillä tarkoitan kommentteja, joita tähdet voivat heittää toisilleen, kun ovat oppineet tuntemaan toisensa ohjelman myötä sekä toisaalta yhteisiä vitsejä tai hokemia. Esimerkiksi pesäpalloilija Toni Kohosen voitonhalu ja kilpailullisuus nousee keskustelun aiheeksi usein ohjelmassa. Kohosen hävittyä Teemu Selänteelle tennisottelussa Minea Blomqvist-Kakko kysyy hieman ivalliseen sävyyn Kohoselta, onko tämä hänen urheilu-uransa rankin päivä. *Vain elämää* -ohjelmassa Hanhiniemen jatkuva puhuminen herättää huvittuneisuutta julkkisyhteisössä. Hänelle muun muassa

¹³ vrt. musiikkityhteyden promotio, jolloin jäsenten roolit yhtyeessä ovat usein ennalta suunniteltuja, kuten myös pelaajan paikka joukkueessa.

vitsaillaan, että hän on aika kova laulajakin puhemiehen lisäksi tai että puhumalla Hanhiniemi pitää vain äänihuulet lämpimänä esitystä varten. Abreun keksimästä portugalia ja suomen kieltä yhdistävästä lasien kilistämistä tarkoittavasta sanasta “brindataan” tulee kauden yksi hokema. Jukka Poika saa ohjelmassa lempinimen “Kukka Poika”.

Sisäpiirijuttujen lisäksi yhteisöllisyys korostuu toisia fanittamalla. Sivusin jo aikaisemmin tähtien toisiaan fanittamista julkkistamisen näkökulmasta. Samaan aikaan, kun fanittaminen nostattaa tähtien erityistä asemaa, on tähden fanina oleminen nurinkurista tähtikulttuurille. Niin kuin edellä toin esille, tähti on fanituksen kohde eli erityinen yksilö, jota muut fanittavat (Haavisto 2018). Ohjelmissa tähden esiintyminen fanina tuo taas tähden tavallisuutta esille, kun hän ei itse olekaan tällöin fanittamisen kohde, vaan fani eli ihailija.

Vain elämää -ohjelmassa esiintyvät puheet¹⁴ päivän tähdelle ovat tilanteita, joissa tähdet tuovat usein esille sen, mitä he ihailevat, tuntevat ja ajattelevat päivän tähdestä. Toinen tapa antaa huomionosoitus päivän artistille on pukeutua tähdelle ominaisella tavalla. Usein tähdellä on jokin oma tyyhinsä pukeutua tai jokin tietty vaate on tähden tavaramerkki. Esimerkiksi duettopäivänä Juha Tapio ja Jukka Poika pukeutuvat yhteistä esitystään varten toistensa niin sanottuun tavaramerkkivaatteeseen. Tapiolla on Jukka Pojan lippis ja Jukka Pojalla Tapion musta liivi päällään. Huomionosoitukset ovat ohjelmissa hyvin tyypillisiä. Supertähdet puolestaan laittavat tekoviikset saapuessaan majoitukseensa Las Vegasiin, jossa Teemu Selänne odottaa heitä. Viikset ovat olleet näkyvä osa Selännettä. Supertähdet myös yllättävät Matti Nykäsen ottamalla jokainen väliaikaisen tatuoinnin Nykäsen tunnetuista sanonnoista.

Ohjelmien aikana tähdet tukevat ja kannustavat sekä samaistuvat toisiinsa. *Vain elämää* -ohjelmassa tähtien jännittäessä esityksiään muut kannustavat ja kehuvat sekä sanovat jännittämisen olevan turhaa. *Supertähdet*-ohjelmassa aktiviteettien aikana tähdet rohkaisevat ja kannustavat toisiaan. Rankoista kokemuksista ja epäonnistumisista kerrottaessa muut tähdet kertovat kokeneensa vastaavaa ja luovat uskoa siihen, että parempaa on edessä. Muun muassa golf-pelaaja Minea Blomqvist-Kakko kertoo, että hän on menettänyt otteensa golfiin rankkojen elämänmuutosten myötä ja sen olleen

¹⁴ Tärkeä osa myös *Mertaranta ja legendat* -ohjelmaa.

kadoksissa vuosia. Tällöin muut kannustavat, kuten Toni Kohonen sanomalla “rakennat rauhassa, rakennat hyvin”.

Yhteisöllisyys on asia, jota myös tähdet puheessaan viljelevät paljon ohjelmien aikana. He korostavat sitä, miten ohjelmien myötä he ovat saaneet uusia ystäviä ja miten ystävyys jatkuu ohjelman jälkeenkin. Tähdet korostavat, miten hyvin he ovat ohjelman aikana hitsautuneet yhteen. Erityisesti mäkihyppääjä Matti Nykäsen päivänä, jolloin keskustellaan paljon hänen kokemastaan hyväksikäytöstä, muut tähdet haluavat korostaa sitä, miten heihin voi luottaa ja miten he pysyvät Nykäsen rinnalla ohjelman jälkeenkin. Laulaja Juha Tapio taas omana päivänään puhuu siitä, miten tähtien ryhmäytyminen on lähtenyt hyvin käyntiin ja “yhteiset keuhkot” ovat löytymässä.

Olen edellisissä kappaleissa käsitellyt sitä, miten tähdet muodostavat yhteisön ja löytävät yhteyden keskenään. Jo johdannossa puhuin siitä, miten julkkisleirirealityissa tähtien välillä on tosi-tv:lle poikkeuksellisesti hyvä tunnelma eikä heidän välilleen synny draamaa. Tämä on tärkeä ja muista ohjelmista erottava julkkisleirirealityjen elementti.

Tausta-aineistosta poiketen *Supertähdet*-ohjelman toisella tuotantokaudella syntyy skismaa kahden tähden välille. Eva Wahlström pitää Teemu Selännettä sovinnistina. Hän loukkaantuu Selänteen jatkuvista miehen ja naisen välisiä eroja korostavista jutuista, joissa nainen nähdään heikompana ja vähemmän pätevänä sukupuolena. Skisma näkyy myös aktiviteettien aikana, jolloin Wahlström ja Selänne erityisesti haluavat voittaa toisensa ja he piruilevat toisilleen. Kauden viimeisen jakson päivällisellä Wahlström tuo mielipiteensä selkeimmin julki, jolloin Selänne kieltää olevansa sovinnisti ja juttujensa olevan vitsejä. Vielä, kun Wahlström kysyy Selännteeltä, kuka hänet yllätti eniten kauden aikana, vastaa Selänne Wahlströmin olleen yllättävän rohkea naiseksi. Heillä on siis viimeisen jakson loppupuolella vielä näkemysero asiasta. Sen sijaan, että ohjelmassa korostettaisiin skismaa, haastatellaan Minea Blomqvist-Kakkoa, joka sanoo ottaneensa Selänteen jutut huumorilla ja ettei juttu ole niin vakava. Vielä aivan jakson lopussa, kun näytetään pätkiä kauden tapahtumista, tulee ensimmäisten joukossa pätkä, jossa Wahlström ja Selänne halaavat aktiviteetin jälkeen. Tämä todentaa sitä, että ohjelmista halutaan jättää hyvä ja yhteisöllinen tunnelma katsojille.

Näen yhteisöllisyyden, toisiin reagoimisen ja sosiaalisissa tilanteissa käyttäytymisen julkkisleirirealityissa tavallisuuden teeman alla. Edellä käsittelemäni asiat eivät ole tähden hallittavissa, vaan hänen pitää sopeutua siihen, millaisia persoonia ohjelmaan osallistuu hänen lisäksi, millaisen roolin hän saa yhteisössä ja miten muut suhtautuvat häneen ja käyttäytyvät ohjelmassa. Richard Dyerin (1986 [1979]) mukaan tähden tähtikuva muodostuu suunnitelmallisista ja tarkoituksenmukaisista eli promootion elementeistä ja tahattomista elementeistä, kuten tähden lipsautuksista ja lehdistön kaivamista tiedoista. Jälkimmäinen edustaa autenttisempaa tähteä, oikeaa ihmistä hallitun tähtikuvan takaa. Promootion luoman tähtikuvan ja oikean ihmisen välillä voi olla jännitteinen suhde. (Dyer 1986 [1979], 68–69.)

Julkkisleirirealityissa tähdet esitetään siis tähteyden ja tavallisuuden näkökulmista. Tavallisuuden representoinnin myötä yleisön samaistuminen tähtiin helpottuu, tähdistä tulee uusia puolia esille, he näyttävät uudessa valossa suhteessa toisiinsa ja koko julkisyhteisöön ja aktiviteetit luovat toimintaa ohjelmiin. Liiallinen tavallisuuden representointi on kuitenkin aina riski tähdelle. Muun muassa Minea Blomqvist-Kakko sanoo ohjelman myötä hämmästyneensä, sillä hän luuli jalkapalloilija Sami Hyypiän olevan ”starempi”. Tähteyden näkökulmasta tarkastelu on mediassa tyypillinen tapa lähestyä tähtiä. Kun heidän erityiset, mystiset ja lahjakkaat puolensa tulevat esille, lisää se viehätystä ohjelmia ja itse tähtiä kohtaan. Erityistä tähtikulttuurin kannalta on se, etteivät tähdet näyttäyty fanien, vaan kansajulkisten ympäröimänä, jolloin tähdet fanittavatkin toisiaan ja ihastuvat toisiinsa. Ohjelmissa on paljon hallitsemattomina näyttäytyviä elementtejä ja tilanteita, jotka voivat kuvata tähden autenttista ja inhimillistä puolta, mutta yhtäläillä ne voivat todellisuudessa olla harkittua oman imagon promootiota.

4 Elämäntarinat ja tunnustuksellisuus

Tässä luvussa käsittelen julkkisleirirealityissa esiintyvää tarinankerrontaa ja tunnustuksellisuutta. Ohjelmien aikana jokainen tähti kertoo oman elämäntarinansa. Tunnustuksellisuudella tarkoitan ohjelmissa kerrottuja paljastuksia tähden henkilökohtaisesta elämästä ja kokemuksista. Tunnustuksellisuuden alle katson kuuluvan myös tähtien mahdolliset pyrkimykset puhdistaa mainettaan tai avata mediassa käsiteltyjä asioita tähden omasta näkökulmasta ja tunnemaailmasta käsin.

Televisio vastaa ihmisten tarpeeseen kuulla tarinoita (Aslama 2002, 169). Tosi-tv:ssä kerrotut elämäkerrat ovat julkisuuden henkilöiden työkaluja tuoda itsensä lähelle yleisöä. Tarinankerrontahetkiin liittyy itse tarinan lisäksi tunnustukset, itsetutkiskelu ja kasvutarinan eli paremman ja kehittyneemmän minuuden representointi. (Nunn & Biressi 2010, 50.) Käsittelen tunnustuksia omana alalukunaan, jolloin väitän niiden olevan sisäänrakennettuna vaatimuksena julkkisleirirealityissa.

Tähden elämäkerran tarkoituksena on ylläpitää mielenkiintoa ja säilyttää tähden asema kiehtovana julkisuuden henkilönä, minkä voi nähdä myös julkkisleirirealityjen taustalla vaikuttavana tekijänä (Nunn & Biressi 2010, 50). Julkisuuden henkilöiden tarinoita kuluttamalla yleisö pyrkii pääsemään lähemmäs julkiksia ja löytämään ihmisen tähtikuvan takaa (Meyers 2009, 895). Elämäntarina on siis tärkeä osa tähteyttä ja tähtikuva.

Jokainen julkisuuden henkilön kertoma elämäntarina on riippuvainen kontekstista, jossa se esitetään. Tarina saa merkityksiä yleisön tulkinnoissa, joihin vaikuttavat ensinnäkin yleisön ennakkotiedot tähdestä. Toinen vaikuttava tekijä on se, kuinka autenttiselta tähden esiintyminen vaikuttaa eli kuinka yleisö saa peilattua omaa tunnemaailmaansa ja läheisyyden tunnetta tähteen hänen esiintymisensä ja tarinansa kautta. (Meyers 2009, 894.) On hankalaa arvioida, miten katsojat vastaanottavat julkkisleirirealityissa esitetyt elämäntarinat. Woodstockin (2014, 783) mukaan tosi-tv:ssä esitetyt tarinat rakentavat ihmisistä kuvaa “sitkeinä ja itsenäisinä yksilöinä”.

Julkkisleirirealityissa esiintyy paljon tunnustuksia. Tunnustuksella nähdään olevan vapauttava ja puhdistava vaikutus. Itse tunnustuksellisen puhumisen aktin ajatellaan

puhujaa uudistava ja muokkaava. (White 2002, 313.) Tunnustaminen vetää ihmisen väkisin intiimin ja yksityisen alueelle julkisessa tilassa ja siksi tunnustamisella saa näkyvyyttä mediassa (Redmond 2008a, 109). Nykykulttuuri on tunnustuksellista kulttuuria, jossa keskitytään yksilön tunteisiin, intiimeihin paljastuksiin ja tunnustaminen on läsnä kaikkialla (Aslama & Pantti 2006, 167; King 2008, 115; Redmond 2008a, 109).

Sean Redmond kirjoittaa ”The Star and Celebrity Confessional” -artikkelissaan, että tunnustuksellisuudesta on tullut vallitseva tapa, jolla julkisuutta kierrätetään ja kulutetaan kulttuurissa. Tähdet ja julkisuuden henkilöt ovat aina panostaneet tunnustuksien ja paljastuksien esittämiseen, sillä niiden kautta he ”autentisoivat, vahvistavat, inhimillistävät, nostavat, laajentavat ja rikastuttavat tähti- ja julkkisidentiteettejään”. (Redmond 2008a, 109–110.) Julkkisleirirealityjen kohdalla tähtien pitää tasapainoilla sen kanssa, kuinka paljon he sanovat ja kuinka paljon he jättävät sanomatta. Yhtäältä tunnustamisella saavuttaa positiivisia asioita, kuten ylläpitää yleisön mielenkiintoa, saa näkyvyyttä ja luo yleisölle mielikuvaa autenttisen itsensä paljastamisesta (Redmond 2008b, 157). Toisaalta tähdillä saattaa olla tarve varjella omaa yksityisyyttään eri tavalla, kun tavallisella ihmisellä. Hautakankaan (2004, 35) mukaan ”mitä enemmän valtaa ja kuuluisuutta ihmisellä on, sitä tarkemmin hän vartioi rajojaan ja paljastuksiaan”.

Useat tutkijat ovat todenneet, että televisiolla on erityinen asema tunnustuksellisuuden mediumina (Aslama & Pantti 2006, 167). Tosi-tv taas television genrenä on kaikkein tunnustuksellisin, sillä draama tosi-tv:ssä syntyy paljastuksista ja paljaiden tunteiden esittämisestä (Aslama & Pantti 2006, 167–168; King 2008, 115; White 2002, 314). Televisiota terapeutisuuden ja tunnuksellisuuden näkökulmasta tutkinut Mimi White sanoo, että yksi suurimmista syistä, miksi ihmiset katsovat tosi-tv:tä on se, että he kuin vahingossa tai salaa näkevät ja kuulevat, kun toiset ihmiset puhuvat henkilökohtaisista kokemuksista ja ongelmista (White 2002, 317). Julkkisleirirealityjen kohdalla kyse on vielä tähdistä, joita yleisö pääsee tirkistelemään ja salakuuntelemaan. Se todennäköisesti vetää katsojia yhä enemmän puoleensa.

Venäläisen (2016, 325) mukaan tosi-tv:n ”ohjelmiin sisäänrakennettu vaatimus aitojen tunteiden paljastamisesta on nähty osana yleisempää julkisuuden intimisoitumista, jossa terapeutinen eetos ja kaupalliset tavoitteet yhdistyvät”. Vaatimus ei kuitenkaan koske

vain tunteita, vaan myös tunnustuksia. Venäläinen näkee tunnustuksellisuuden vaatimuksen liittyvän *Vain elämää* -ohjelmaan jopa siinä määrin, että ohjelma saa osakseen kritiikkiä liiallisesta tunteiden ja tunnustuksien esittämisestä. (Venäläinen 2016, 325.) Näen vahvan tunnustuksellisen kulttuurin osana kaikkia julkkisleirirealityja.

Tässä luvussa käsittelen siis tähtien elämäntarinoita ja tunnustuksellisuutta. Ensimmäisessä alaluvussa käsittelen tähtien ohjelmissa esiintyviä elämäkertoja. Keskityn siihen, millaisista elementeistä ohjelmissa elämäkerrat rakennetaan ja millaisia tarinoita kerrotaan. Seuraavassa alaluvussa käsittelen tunnustuksellisuutta. Esittelen, millaisia tunnustuksia aineistossani esiintyy, ja miten ne suhteutuvat tähtien ja julkisuuden henkilöiden tunnustuksien käsittelyyn tähtitutkimuksessa ja tosi-tv-tutkimuksessa. Kolmannessa alaluvussa pohdin, millaisen kulttuurisen merkityksen tarinat ja tunnustukset saavat, kun niitä esitetään yhteisten ruokailujen aikana pöydän äärellä. Pohdin kyseistä keskustelutilannetta myös tosi-tv:n näkökulmasta.

4.1 Elämäntarinat

Supertähdet- ja *Vain elämää* -ohjelmissa julkisuuden henkilön tarina on oman jaksansa keskiössä. Yhteisten ruokailujen tarkoituksena on istua alas ja käsitellä julkisuuden henkilön elämäntarinaa ja kokemuksia. Jakson aikana tarinan ja aktiviteettien myötä muodostuu kuva siitä, kuka ja millainen tähti on. Ohjelmissa elämäntarina muodostuu useista elementeistä: ensinnäkin kertojan tekemistä uratiivistyksistä ja inserteistä. Lisäksi se muodostuu muiden tähtien esittämistä kysymyksistä ja heidän kokemuksistaan, jotka kietoutuvat osaksi päivän julkkiksen elämäntarinaa ja jaksoa. Muut tähdet myös kuvailevat päivän tähteä ja tähti itse pyrkii kuvailemaan itseään ihmisenä. Lisäksi jaksoissa on tähden omaehtoista puhetta, jolloin tähti on itse tehnyt päätöksen puhua tietyistä aiheista jaksonsa ja koko tuotantokauden aikana.

Psykologi Jerome Brunerin (1990, 120–121) mukaan silloin, kun kerrotaan tarinaa itsestä, kerrotaan “pieniä tarinoita sieltä täältä, jotka eivät sinällään toimi ilman elämäntarinan kontekstia eli osana kokonaisuutta ja osana isompaa tarinaa”. Hajanaisuus on siis aina osa elämäkerrallista kerrontaa, eikä koskaan pysty luomaan kaiken kattavaa kuvaa siitä, mitä yksilön elämässä on tapahtunut ja mitä hän on kokenut. Näin ollen hajanaisuus ja epätäydellisyys ovat osa myös *Supertähdet*- ja *Vain elämää* -ohjelmien elämäntarinoita. Käyn seuraavaksi tarkemmin läpi elementtejä, joista ohjelmien elämäntarinat muodostuvat.

Ohjelmien kertojat tiivistävät kaikkien tähtien uran kauden ensimmäisen jakson alussa, jolloin katsojat pääsevät kiinni siihen, millaisista henkilöistä tuotantokausi muodostuu. Lisäksi jokaisen tähden oman jakson alussa kertoja tiivistää uran toistamiseen. Tiivistyksissä nostetaan esille tähtien uran huippukohdat ja suurimmat menestykset. Niissä ei tuoda esille tähden kohuja tai kriisejä, vaikka ne voisi nähdä suurena osana tähden julkisuuskuvaa. Esimerkiksi Matti Nykästä käsitellään poikkeuksellisesti vain oman urheilu-uransa menestymisen kontekstissa, eikä tiivistyksessä huomioida uran jälkeistä kohumenneisyyttä¹⁵.

Inserteillä on suuri rooli tarinankerronnassa. *Vain elämää* -ohjelmassa inserttejä esitetään jaksossa kuusi kappaletta eli kolme inserttiä ruokailua kohden. Ruokailujen rakenteeseen kuuluu, että jokainen tähti pitää vuorollaan päivän artistille puheen, jossa hänen tulee ilmoittaa, minkä kappaleen tulee versioimaan. Puhetta seuraa insertti, jossa päivän tähti kertoo versioitavasta kappaleesta, esimerkiksi sen syntyhetkestä tai merkityksestä itselleen. Lisäksi insertti voi sisältää myös tähden kertoman yksittäisen tarinan, mielipiteen tai selkeää elämäkerrallista kerrontaa. Muun muassa Jukka Poika kertoo insertissä nelihenkisestä perheestään ja omasta asemastaan perheen ”lellipentuna”. Inserttejä varten tähtiä on haastateltu ennen leirin alkua ja tähdet katsovat yhdessä insertit ruokapöydän ääressä julkkisleirirealityjen tavoin.

Supertähdissä esitetään seitsemän inserttiä jaksossa. Lounaalla kolme ja päivällisellä neljä, joista viimeisessä on läheisten ja kollegoiden terveisiä tähdelle. *Vain elämää* -ohjelman insertit koostuvat ainoastaan tähden haastattelusta sekä arkistomateriaalista. *Supertähdet*-ohjelmassa inserteissä näkyy tähden, läheisten ja kollegoiden haastatteluja, arkistomateriaalia sekä tähden kotona kuvattuja muita pätkiä. Ohjelmassa tähdet eivät pidä puheita toisilleen, joten insertit tulevat satunnaisissa kohdissa ruokailua. Koska inserteissä ei käsitellä niin kuin *Vain elämää* -ohjelmassa kappaleita, keskittyvät ne suoraan tähden elämäntarinaa ja kokemuksiin. Tämä on tärkeä ohjelmien tarinallisuutta erottava tekijä.

¹⁵ ”Suomessa viihteellisen tunnustradition ikonina voidaan pitää entistä mäkisankaria Matti Nykästä, jonka yksityiselämän vaihteita media on paljastanut ahkerasti vuodesta toiseen” (Sumiala-Seppänen 2007, 171).

Supertähdet-ohjelmassa insertit etenevät kronologisesti lapsuudesta nykyhetkeen jakson aikana, jolloin tähden elämästä muodostuu selkeä ja eheä kokonaisuus. *Vain elämää* -ohjelmassa tähtien kappaleiden käsittely nähdään ensisijaisena, mikä tekee elämäntarinasta hajanaisemman. Tällöin esille tulee yksittäiset kokemukset ja tarinat sieltä täältä, mutta kuitenkin aina tulee ilmi jotain tähden lapsuudesta, nuoruudesta ja uran eri vaiheita.

Vain elämää -ohjelmassa hajanaisuus näkyy myös siinä, että jokaisessa jaksossa päivän tähden tarinaan kietoutuvat myös muiden tarinat ja kokemukset. Esimerkiksi kun Anna Abreu sanoo insertissä, että hän on haaveillut ulkomailla esiintymisestä, kertoo Jukka Poika insertin jälkeen esiintyneensä muutamaan otteeseen Brasiliassa. Kun Laura Närhen pitää puhetta Hanhiniemelle kappaleesta "Siipeen jos sain" hän kertoo kappaleen olleen hänelle tärkeä sellaisessa elämänvaiheessa, jolloin hän oli erityisen kiireinen, ylikuormittunut ja stressaantunut. Päivän artistin jaksossa sivutaan siis myös muiden artistien elämäkokemuksia ja -vaiheita.

Supertähdet-ohjelmassa muiden tarinat ruokailujen yhteydessä ovat enemmän johdattelua kysymykselle, jonka tähti aikoo esittää päivän urheilijalle. Tähti voi esimerkiksi kertoa, miten hän muistaa katsoneensa tietyn suorituksen televisiosta, ja tämän jälkeen kysyä, miltä kyseinen suoritus urheilijasta itsestään tuntui. Poikkeuksena on Teemu Selänteen päivä, joka on täysin poikkeava myös jaksorakenteeltaan. *Supertähdet*-ohjelman ensimmäisessä tuotantokaudessa käsiteltiin Teemu Selänteen päivänä ohjelman tyypilliseen tapaan Selänteen elämää ja jakso noudatteli tyypillistä jaksorakennetta. Toisella tuotantokaudella tähdet lähtevät viettämään yhteistä päivää Anaheimiin, ja jakson aikana paikat, aktiviteetit ja muut tekemiset vaihtuvat tiuhaan tahtiin. Päivän aikana ei keskitytä Selänteen elämäntarinaa, vaan Selänne esittää kysymyksiä muille tähdille, joiden myötä tähdet keskustelevat muun muassa urakokemuksista ja omien lajien tyyppiirteistä.

Keskustelut ohjelmissa etenevät myös elämäntarinan ulkopuolelle. *Vain elämää* -ohjelmassa tähdet keskustelevat muun muassa siitä, ketkä tähdet ovat selvin päin keikalla, kuinka paljon he jännittävät ennen esitystä ja menestymispaineista. Samankaltaiset teemat näkyvät myös urheilutähtien keskusteluissa: miten he valmistautuvat suoritukseen ja millaiset ruokailutottumukset heillä on ja niin edelleen.

Ohjelmissa elämäntarinat ja tähden itsensä kuvailu ja muiden tähtien kuvailut hänestä limittyvät ja luovat yhdessä kokonaiskuvaa tähdestä. Muun muassa Neljä ruusua -yhtyeen keulakuva Ilkka Alanko tiivistää itsensä: “lähtökohtaisesti maalaisurpo, wannabe urheilija, joka on jämähtänyt musiikin alalle”. Laura Närhi taas kuvaa Alankoa seuraavasti: “polleen ulkokuoren alla on pieni pehmeä karjalainen”. Tällaiset kuvailut, kuin lyhyet tiivistykset tähden persoonasta, antavat katsojille tulkintakehyksiä, joiden avulla lähestyä tähteä ja hänen elämäntarinaansa.

Mainitsin luvun alussa omaehtoisen puheen, mutta on hankalaa rajata, milloin tietyn tarinan tai kokemuksen kertominen on täysin tähden oma valinta ja hänestä itsestään kumpuava tarve puhua siitä. Ohjelmissa insertit johdattelevat keskustelua aina niissä käsiteltyihin aiheisiin ja insertit perustuvat haastattelukysymyksiin. Ruokailut ja niiden keskustelunomaisuus ovat luonnollisempi tapa ihmisille kertoa itsestään kuin haastattelut. On kuitenkin sinällään harvinaista, että yksi istuu pöydän päässä ja keskustelun fokus on lähes poikkeuksetta hänessä. Lisäksi ruokailut ovat strukturoituja eli ohjelma vaatii sen, että ruokailun aikana tapahtuu ja käsitellään tiettyjä asioita. Erityisesti *Vain elämää* -ohjelman ruokaluilla on tarkka rakenne. Jokainen ruokailu sisältää kolme puhetta, inserttiä ja esitystä päivän tähdelle. Lisäksi päivän tähti aloittaa ja päättää ruokailun. Tällöin tilaa vapaalle, omaehtoiselle ja soljuvalle keskustelulle ei jää paljon.

Omaehtoisen puheen voi ajatella ohjelmissa tunnistavan siitä, että tähti puhuu tietystä aiheesta tai teemasta useaan otteeseen tuotantokauden aikana. Esimerkiksi laulaja Jukka Poika ottaa läpi kauden useaan kertaan esille sen, että musiikki-, pukeutumis- ja elämäntyylin muutoksen myötä hän sai entisiltä faneiltaan valtavasti kritiikkiä. Jukka Pojan musiikkityyli muuttui reggaesta hieman popimpaan, pukeutumistyyli hipistä valtavirtaa mukailevammaksi ja elämäntyyli vähemmän askeettiseksi. Jukka Poika kokee ärsyttävänä ja loukkaavana sen, että hän ei saisi muuttua ihmisenä ja että osa faneista näkee, että hän menetti aidon ja autenttisen itsensä muutosten myötä. Pesäpalloilija Toni Kohonen puhuu paljon monipuolisesta urheilutaustastaan ja tuo erityisesti esille eri urheilulajien kirjon, jota on harrastanut ja jossa on ollut hyvä. Voisi kuvitella, että nämä teemat ovat sellaisia, joista tähdet haluavat itse puhua.

Tässä kohtaa on hyvä tuoda esille Barry Kingin (2008, 124) ajatukset siitä, että jokainen julkisuuden henkilö tekee päätöksen, miten haluaa esiintyä julkisuudessa ja mitä asioita

painottaa ja sisällyttää omaan julkisuuskuvansa. He päättävät esimerkiksi, esiintyvätkö ensisijassa ammattinsa edustajina vai yksilöllisinä persoonina. Tähti voi edustaa itseään oman ammattinsa edustajana, jolloin hän osoittaa vilpittömyytensä todistamalla sitoutumisensa omaan uraansa ja tekemiseensä. Toisaalta tähti voi korostaa itseään persoonana, jolloin tärkeämpää on kertoa omista sisäisistä tunteista ja kokemuksista julkisuudessa. (King 2008, 124.) Tämä on yksi taustalla vaikuttava tekijä siihen, mitä tähti itsestään julkkisleirirealityissa kertoo ja mitä hän haluaa painottaa. Edellä esitetyissä esimerkeissä Jukka Poika korostaa omia henkilökohtaisia tunteitaan ja henkilökohtaista kasvutarinaansa, joka on luonnollisesti kytköksissä hänen artistiuteensa ja uraansa. Toni Kohonen taas haluaa painottaa ohjelmassa omaa urheilutaustaansa henkilökohtaisen sijasta.

Edellä olen käsitellyt ne viisi elementtiä, joista elämäntarinat ohjelmissa muodostuvat: kertojien tiivistykset, insertit, muiden tähtien kokemukset ja kysymykset, tähden persoonan kuvailut ja omaehtoinen puhe. Seuraavaksi lähdän käsittelemään, millaisia elämäntarinoita ohjelmissa kerrotaan. Psykologi Jerome Brunerin (1990, 122) mukaan ihminen ei kerro niin sanotusti objektiivisesti menneestä, vaan kertoo kerrontahetkestä käsin, miten mennyt liittyy nykyhetkeen ja mitä siitä juuri nyt pitää ajatella ja poimia. Julkkisleirirealityissa tähdet kertovat sen hetkisen tulkinnan omasta elämästään. Kerrontaan vaikuttavat siis kerrontahetki, mutta myös se, kenelle kertoo ja toisaalta tietoisuus siitä, että kamerat kuvaavat.

Lisäksi Bruner tuo esille, että elämäntarina kerrotaan “sellaisella retorisella tarkoituksella, että sillä moraalisesti, sosiaalisesti ja psykologisesti todennetaan olleen välttämätöntä ja merkityksellistä, että elämä on mennyt juuri sillä tavalla kuin se on mennyt.” Kyse on kuin oman elämän oikeuttamisesta. (Bruner 1990, 121.) Esimerkiksi Matti Nykänen esittelee uran jälkeisen julkisen romahduksen syiksi sen, ettei hän kestänyt julkisuutta ja uran päättymistä. Lisäksi muut pyrkivät hyötymään Nykäsestä ja hyväksikäyttivät häntä. Loppujen lopuksi Nykänen löysi merkityksen elämälleen, kun alkoi laulaa työkseen. Hän pyrkii jaksonsa aikana perustelemaan ja oikeuttamaan oman elämänsä kulun. Samalla muut tähdet myötäilevät, säälivät ja osoittavat tukevansa Nykästä.

Supertähdet- ja *Vain elämää* -ohjelmissa julkkisten tarinat näyttäytyvät joko menestystarinaoina tai selviytymistarinoina. Jokaisen tähden tarinaan liittyy menestystä

luonnollisesti siitä syystä, että he ovat menestyneet omalla alallaan. Jokaisella on myös ollut jonkin verran vastoinkäymisiä tai rankkoja elämänvaiheita uransa aikana. Silti suurin osa tarinoista ovat menestymistarinoita enemmän kuin selviytymistarinoita.

Selkein selviytymistarinan puolelle menevä elämäntarina on Eva Wahlströmin. Ensin Wahlström oli kiltti ja eläväinen lapsi, joka eli veljien riepotelavana. Hänellä oli omien sanojensa mukaan erittäin hyvä ja turvallinen pohja, mistä ponnistaa. Hän rakastui nyrkkeilyssä sen haastavuuteen ja menestyi erittäin hyvin ja voitti otteluita, kuten SM-kultaa useamman vuoden peräjälkeen. Vuonna 2004 Wahlströmin isä kuoli, minkä jälkeen Wahlström kertomansa mukaan kovettui ja hukutti surunsa erittäin rasittavaan ja jatkuvaan treenaamiseen. Muutamaa vuotta myöhemmin se johti vammakierteeseen, joka kesti noin kolme vuotta. Pahimmillaan hän pystyi vain makaamaan tai konttaamaan. Vammakierteen aikana Wahlström synnytti poikansa Leon. Hiljalleen Wahlström palasi treenaamaan ja täysin vastoin odotuksia hän nousi taas nyrkkeilymaailman huipulle. Myöhemmin Wahlström sairastui keuhkoveritulppiin, jolloin hän joutui jälleen pysähtymään ja miettimään, mitä tekisi jos ei urheilisi. Wahlström lähti opiskelemaan Aalto-yliopistoon, mutta parani niin hyvin, että on tällä hetkellä nyrkkeilyn huippunimiä ja opiskelee samaan aikaan.

Yleisesti kulttuurissa koetaan epämukavana tarinat, jotka ovat epämääräisiä tai niiden merkitys on epäselvä. Tarinan halutaan aina päättyvän siihen, että yksilö voittaa vaikeudet, jolloin kipu ja vastoinkäymiset ovat menneisyyttä ja lopulta ihminen on oppinut tai hyötynyt rankoista kokemuksista. (Woodstock 2014, 780 ja 793.) Eva Wahlströmin selviytymistarina selkeästi antaa tällaisen tyydytyksen kuulijalle ja helpotuksen huokauksen, kun kaikki on lopulta hyvin ja vaikeudet ovat vieneet elämää oikeaan suuntaan.

Pesäpalloilija Toni Kohosen tarina näyttäytyy erityisen menestystarinana. 35-vuotisen uransa aikana hän on voittanut 10 mestaruutta ja ollut 13 kertaa vuoden lukkari. Uran ainoa vastoinkäyminen oli vuonna 1995, kun Kiteen Palloon tullut toinen lukkari aiheutti kilpailutilanteen ja Kohonen saa lopulta potkut kiukuteltuaan asiasta. Pari vuotta myöhemmin hän saa palata takaisin. Uran aikana Kohonen on aina ollut huippukunnossa. Golf-pelaaja Minea Blomqvist-Kakon tarina eroaa muista siinä, että se jää avoimeksi, kun niin sanottua onnellista loppua ei ole. 2000-luvun alun huippuvuosien jälkeen Blomqvist-Kakon vaikeudet saada oma golfpeli takaisin

huipputasolle ovat nykypäivää. Hän näyttäytyy ohjelmassa kuitenkin periksiantamattomana ja omistautuneena pelaajana.

Edellä esiin tuomani elämäntarinoiden hajanaisuus on selkeämpää *Vain elämää* -ohjelmassa, kun elämäntarinan käsittely jää niin sanotusti toiselle sijalle kappaleiden käsittelemisen sijaan. Tällöin ei pysty ohjelman myötä muodostamaan niin selkeää ja kronologista elämäntarinaa kuin Wahlströmistä ja muista supertähdistä kykenee. *Vain elämää* -ohjelman jaksoissa kerrotaan yleensä jotain faktoja tähden lapsuudesta, hauskoja sattumuksia uran varrelta, jokin vastoinkäyminen, tähden esiintymisestä tai kappaleiden tekotavoista ja tarinoita kappaleiden syntyvaiheista. Lisäksi kertoja tiivistää uran kohokohdat. Tähdien elämää ei käsitellä niin, että siitä pystyisi muodostamaan kronologista ja yhtenäistä kuvaa. Silti väitän, että ohjelmassa esiintyvät elämäntarinat ovat menestystarinoita. Tämä näkyy erityisesti siinä, miten muut tähdet jatkuvasti kehuvat, ihailevat, myötäilevät ja fanittavat päivän tähteä.

Kummatkin ohjelmat noudattavat samaa tyyliä lähestyä päivän tähteä ihailevaan sävyyn. Hänet nostetaan jalustalle, hänen virheensä annetaan anteeksi ja häntä tuetaan ja kannustetaan uskomaan itseensä vaikeista kokemuksista huolimatta. *Supertähdet*-ohjelmassa tätä nostatusta ei tee vain kansajulkikset, vaan kehuja satelee myös inserteissä urheilijan perheeltä, ystäviltä, valmentajilta ja muilta urheilijoilta. Louise Woodstockin (2014, 783) mukaan tosi-tv:ssä esitetyt tarinat rakentavat esittäjistään "sitkeän, pystyvän ja itsenäisen yksilön kuvan". Tämä pätee myös *Supertähdet*- ja *Vain elämää* -ohjelmien kohdalla.

4.2 Tunnustukset

Seuraavaksi lähden käsittelemään ohjelmien tunnustuksellisuutta. Tunnustamisella nähdään olevan nykykulttuurissa tärkeä rooli tähden julkisen hyväksymisen kannalta. Toisin sanoen tähden tulee julkisesti tunnustaa ja tuoda esille inhimillisyytensä ja heikkoutensa saadakseen yleisesti hyväksytyyn asemaan roolimallina. Tämän nähdään olevan erityisen tärkeää urheilutähtien kohdalla. "Julkisuuden henkilön kanonisointi tapahtuu vasta kun hänet on arkipäiväistetty, tehty rahvaanomaiseksi". (Furedi 2004. Sit. Sumiala-Seppänen 2007, 173.)

Tähtitutkimuksen piirissä nähdään, että mitä enemmän julkisuuden henkilö kertoo itsestään, sitä vähemmän hänellä on tunnustettavaa. Kuitenkin julkisuuden ja tähteyden

yksi olennaisimmista piirteistä on se, ettei tähdestä tiedä kaikkea, eikä häntä voi täysin ymmärtää. Tähti ei saa vaikuttaa tylsältä, jo nähdyltä ja helposti ymmärrettävältä. Kaikki, mikä on jo julkista, ei ole enää tunnustamisen arvoista. Kaikki, mikä on yksityistä, on kiinnostavaa yleisön silmissä. (Sumiala-Seppänen 2007, 170; Marshall 2014, xiii; Kyrölä 2002, 39.) Näen, että tähti voi puhua samasta aiheesta tai kokemuksesta useaan otteeseen, mutta jokaisella kerralla siitä pitää paljastaa jotain uutta ja päästää yleisö syvemmälle ja lähemmäs tähteä ja hänen tunteitaan.

Jokaisessa *Supertähdet*- ja *Vain elämää* -ohjelmien toisen tuotantokausien jaksossa tähdet tunnustavat jotain henkilökohtaista. Tunnustukset ovat henkilökohtaisia joko tunnetasolla tai yksityisen tasolla. He kertovat omia näkemyksiään siitä, miten julkisuudessa käsitellyt asiat todella menivät ja miltä ne tuntuivat tai paljastavat esimerkiksi jotain uutta omien kappaleiden taustoista tai pettymysten ja huonon menestyksen syitä. Venäläisen (2016, 325) mukaan *Vain elämää* -ohjelmaan on sisäänrakennettu "tunnustamisen vaatimus", jolloin siihen osallistuvien tähtien odotetaan tunnustavan ja näyttävän aitoja tunteita. Jos he epäonnistuvat tässä, on yleisöllä mahdollisuus olla pettynyt tähden esiintymiseen. (Venäläinen 2016, 325.)

Näen Venäläisen näkemyksien koskettavan kaikkia julkkisleirirealityja. Ohjelmat ovat julkisuuden henkilöiden tilaisuuksia puhua suunsa puhtaaksi.¹⁶ Heillä on mahdollisuus kertoa itsestään syvemmin, jolloin yleisö pääsee lähemmäksi julkkista ja mahdollisesti ymmärtää häntä paremmin ja samaistuu häneen. Vielä suurien katsojalukujen turvin tämä mahdollistaa tähden fani- ja seuraajamäärien nousun.

Vain elämää ja *Supertähdet* ovat julkinen ja medioitunut tilaisuus korjata mahdollisesti kolhuja saanutta julkkiksen tähtikuvaa tai korjata pienempiä väärinkäsityksiä, joita mediassa on esitetty. Nunnin ja Biresssin (2010, 50) mukaan tällaisissa tilanteissa tähti kertoo omista lähtökohdistaan elämässä, koettelemuksistaan ja puutteistaan omassa yksityisessä elämässä ja aikaisemmissa elämänvaiheissa. Näin hän perustelee tapahtunutta medialle.

Matti Nykänen selkeästi hyödyntää tilanteen korjata omaa mainettaan kohujulkkiksena. Hän kertoo omista lähtökohdistaan käsin, miltä hänestä elämä on tuntunut ja miksi hän

¹⁶ *Kaunis elämä* -ohjelman markkinointilause vuodelta 2018.
<<https://www.mtv.fi/sarja/kaunis-elama-33006273>> (Linkki tarkistettu 25.11.2018).

on käyttäytynyt niin kuin on. Hän muun muassa kertoo, että olisi uran lopettamisen aikoihin tarvinnut tukea, mutta Hiihtoliitto ei auttanut häntä ollenkaan. Syytöksiin siitä, että “itepäähän oot tohon hommaan lähtenyt” viitaten ammattiurheilun mukanaan tuomaan julkisuuteen, Nykänen vastaa sanomalla: “en mä tiennyt että tää näin jumalattoman kovaa on tää systeemi.” Tällaisessa skandaalinomaisessa tilanteessa, jossa erityisen menestyvästä huippu-urheilijasta tulee kohujulkkis, julkisuuden henkilöt usein vetoavat tarinaan, jonka mukaan he lopulta onnistuvat olemaan onnellisia epätoivoisesta tilanteesta huolimatta. He kertovat käyneensä henkisesti raskaan matkan, jota on entisestään vaikeuttanut kuuluisuus ja mediahuomio. (Nunn & Biressi 2010, 50.) Juuri tällaisen tarinan Nykänen kertoo *Supertähdet*-ohjelmassa.

Vain elämää -tähti Pauli Hanhiniemi haluaa korjata yleisen väärinkäsityksen siitä, että hän olisi aina vahvasti humaltuneena lavalla. Tähdet puhuvat yhteisesti siitä, että tämä harhaluulo toki kumpuaa Hanhiniemen menevämmistä vuosista, mutta liittyy todennäköisesti myös Hanhiniemen luontaiseen tapaan elehtiä ja liikehtiä lavalla. Juha Tapio haluaa ohjelman myötä korjata tylsän, mitäänsanomattoman ja varautuneen artistin mainettaan. Hän kertoo, miten monet yllättyvät, kun näkevät hänet esiintymässä keikoilla. Edellä olen esittänyt vain muutaman esimerkin siitä, miten tähdet ohjelmien aikana halusivat korjata omaa julkisuuskuvansa. Lähes jokaisella tähdellä oli vähintään yksi asia, jonka he halusivat tuoda esille.

Tähteyden ja tunnustamisen suhdetta tutkineen Barry Kingin mukaan nykykulttuurissa on havaittavissa kahdenlaista tunnustuksen muotoa. Yhtäältä havaitaan katolisen kirkon tavoin tunnustamista auktoriteetille eli toiselle ihmiselle. Toisaalta voidaan ajatella, että ihmisen pitää käsitellä asiat itsensä kanssa, olla sinut oman elämänsä ja tekojensa kanssa ja pyrkiä paremmaksi ihmiseksi. (King 2008, 116–118.) Julkisuuden henkilöiden tunnustamiseen mediassa suhtaudutaan uskonnollisen anteeksiannon sijasta usein nöyryytyksen näkökulmasta, jolloin pyritään enemmänkin saamaan aikaan juoruja ja niistä nautitaan viihteenä (King 2008, 118). Julkkisleirirealityt ovat viihdeohjelmia, joita markkinoidaan juuri tähtien paljastuksilla ja vahvoilla tunnereaktiolla. Jokaisen jakson päätteeksi näytetään pätkiä seuraavasta jaksosta, joissa keskiössä ovat tunnustukset ja tunteet. Pätkien tarkoitus on herättää katsojan mielenkiinto seuraavaa jaksoa kohtaan ja lopulta saada katsoja seuraamaan koko tuotantokauden.

Supertähdet- ja *Vain elämää* -ohjelmissä näkyvät uskonnollisen tunnustamisen käsitykset siitä, mistä oikea ja hyvä tunnustaminen koostuu, kuten täydellisestä avautumisesta. Tämä on tyypillistä tosi-tv-ohjelmille. (King 2008, 120.) Julkkisleirireality-ohjelmien tähdet avaavat elämänsä vaikeimmat ja hienoimmat hetket katsojille. Niistä kertoessaan tähdet ovat usein myös vahvojen tunteiden vallassa. Barry Kingin (2008, 120) mukaan tunnustamisen tarkoitus tosi-tv:ssä on kuitenkin vain luoda draamaa televisioruuduille, ja toisaalta tunnustaminen on usein epäaitoa ja osittain näyteltäviä ja suunniteltua. Julkkisleirirealityissa tunnustamisella on tärkeä ja suuri rooli jo itse ohjelmaideassa. Näin ollen voi kyseenalaistaa sen, että tähtien tunnustaminen olisi spontaania ja suunnittelematonta, kun tähdet ovat tietoisia siitä, millaiseen ohjelmaan he ovat osallistumassa.

Johanna Sumiala-Seppänen (2007, 163–164) puhuu *medioidun tunnustamisen* käsitteestä, jonka hän määrittelee tunnustukseksi, joka “tapahtuu mediassa tai median välityksellä”. Oleellista on, että julkisen ja yksityisen tilan raja hälvenee, jolloin yksityiselämä ja tunteet tulevat julkisesti kaikkien käsiteltäviksi. Sumiala-Seppänen näkee tärkeimpänä medioidun tunnustamisen mediumina television ja erityisesti tosi-tv-ohjelmat. Medioidun tunnustamisen pääasiallisena tavoitteena ei ole ilmentää totuutta, vaan saada huomiota. (Sumiala-Seppänen 2007, 163–170.)

Erityisen yksityisiä tunnustuksia esiintyy ohjelmissä jonkin verran. Esimerkiksi Pauli Hanhiniemi kertoo, ettei ole ollut paljoa läsnä lastensa elämässä, vaan ollut poissaoleva isä kiireisen keikkatahdin takia. Nyt viimeisen kahdeksan vuotta hän on keikkaillut vähemmän ja viettänyt lastensa kanssa enemmän aikaa. Golf-pelaaja Minea Blomqvist-Kakko kertoo, että kaksi viikkoa hänen ja miehensä häiden jälkeen heidän suhteensa oli niin pahoissa vaikeuksissa, että he olivat eroamassa. Lisäksi supertähdet puhuvat läheisten kuolemista ja vaikeuksista päästä niiden yli.

Vain elämää -ohjelmassa kerrotaan paljastuksia kappaleiden takaa. Muun muassa Laura Närhi kertoo hittikappaleensa “Mä annan sun pois” saaneen inspiraation lähipiiriinsä kuuluvan ihmisen elämästä. Hän kertoo myös lähettäneen kappaleen kyseiselle henkilölle ja tämän vastanneen, että kappale liippaa niin läheltä, ettei hän pysty kommentoimaan. Pauli Hanhiniemi kertoo yhtyeensä Kolmannen naisen kappaleen “Tästä asti aikaa” kertovan hänen vanhoista kavereistaan ja kuvailee sattumuksia, joista sanoitukset kertovat. Tällaiset pienetkin paljastukset hittikappaleiden taustoista

todistavat artistien olevan autenttisia. Musiikkitähtien odotetaan käyttävän musiikkia itseilmaisuvälineenä, jolloin heidän musiikkinsa perustuu aitoon ja koettuun elämään. (Marshall & Kongsgaard 2012, 530.) Paljastukset ovat siis samalla todiste artistien luovan työn autenttisuudesta, mutta myös kurkistus tähden luovan työn prosessiin ja inspiraation lähteisiin. On hyvä huomioda, että tässäkin kohtaa niin kuin aina julkisuuden henkilön tunnustus on myös “markkinointi- ja mainoskeino, jolla pyritään brändäämään, tuotteistamaan ja profiloimaan yksilöä” (Redmond 2008a, 111).

Anna Abreu tekee ohjelmassa erilaisen tunnustuksen musiikkiinsa liittyen. Hän kertoo, että on ollut kyllästynyt “Music Everywhere” kappaleeseensa ja sen esittämiseen. Kun Juha Tapio on paljastanut versioivansa kyseisen kappaleen, Abreu tokaisee: “Ihanaa, kun sä teet siitä virkistävän version! Mä olen niin kyllästynyt siihen biisiin”. Ei ole epätavallista, että muusikot ilmaisevat vihaansa jotain kappalettaan, mutta se voi herättää paljon tunteita faneissa, joille kappale voi olla erityisen tärkeä ja rakas (BBC Music 2018; Ultimate Classic Rock 2017). Lopulta aina tähden tunnustamisen kuulijana toimii yleisö. Erityisesti tähden faneille tähti on niin sanotusti selityksen velkaa säilyttääkseen ihailun ja erityisen ihmisen asemansa. Yleisöllä on täydet valtuudet reagoida tunnustukseen parhaaksi katsomallaan tavalla. (White 2002, 313.) Abreun kohdalla hänen paljastuksestaan ei syntynyt kohua, sillä Tapion version kuultuaan Anna Abreu sanoo: “Toi biisi syntyi mulle uudestaan. Mulla on sellainen olo, että mä haluan mennä vetää, heti mennä vetää keikoilla ja phuuhh, Juha I love you!” ja taputtaa rintaansa.

Tunnustuksellinen puhe tosi-tv:ssä on usein monologin muodossa (Aslama & Pantti 2006, 179). Tällöin puhuja kertoo omista tunteistaan, reflektoi itseään ja kertoo suhteistaan muihin ohjelmaan osallistuviin ihmisiin (Lunt & Pantti 2007, 172). Esimerkiksi Ilkka Alanko sanoo yksilöhaastattelussa omana päivänään Hanhiniemen esityksen jälkeen, että ihailee Hanhiniemen karismaa. Hän ei ole kokenut vastaavaa ja uskoo, että ei tulevaisuudessa kokemaankaan. Toisaalta ohjelman viimeisessä jaksossa Alanko ilmaisee ärtymyksensä Hanhiniemeen, mikä on *Vain elämää* -ohjelman toisen tuotantokauden ainoa negatiivinen ilmaus toisesta tähdestä. Hän sanoo: “Vittu se puhuu ihan koko ajan. Mulla on sellanen fiilis, että mä oon tuolla pöydässä vaan ihan hissukseen, jos kerran toisella on niin kova palo olla koko ajan äänessä niin, olkoon. Hauskaahan on kuunnella niitä juttuja – tiettyyn pisteeseen asti.” Myös muut tähdet puhuvat Hanhiniemen tarpeesta jatkuvasti puhua, mutta enemmänkin pitävät sitä

hauskana piirteenä. Muun muassa Juha Tapio kutsuu Hanhiniemeä humoristisesti “moottoriturvaksi”.

Tunnustuksellinen puhe erityisesti ohjelmien loppuvaiheessa painottuu niin sanottuun ohjelman “hypetykseen”. Tähdet kertovat vuoroin, kuinka hieno ja ikimuistoinen kokemus ohjelma on ja muistelevat hauskoja ja tunteikkaita hetkiä ja kehuvat toisiaan vuolaasti. Muun muassa lumilautailija Peetu Piironen sanoo *Supertähtien* viimeisessä jaksossa, ettei haluaisi vaihtaa kokemuksia mistään hinnasta pois. Näillä sanoilla tähdet omina itsenään todentavat, että ohjelmassa esitetyt tunteet, tarinat ja tunnustukset ovat todellisia ja merkityksellisiä tähdelle ja hänen elämälleen. Näin he luovat yleisölle mielikuvaa siitä, että he ovat päässeet todistamaan jotain ainutlaatuista tähden elämässä.

Tunnustuksellinen puhe on ohjelmissa suuressa roolissa. Koen, että tunnustukset puheessa painottuvat siihen, mitä tähti milloinkin tuntee ja millä tavalla. Tästä syystä käsittelen tarkemmin tunnustuksellista puhetta tunteiden näkökulmasta seuraavassa luvussa ja erityisesti sen alaluvussa 5.3. Tunnepuhe.

4.3 Ruokapöydän ääressä

Yhteisten ruokailujen aikana käydyt keskustelut ja jaetut tarinat ja tunnustukset ovat suuri osa julkkisleirirealityja. *Supertähdet*- ja *Vain elämää* -ohjelmissa on kummassakin kaksi ruokailua, jotka toimivat jaksojen kiintopisteinä. Lisäksi kummassakin ohjelmassa näytetään yhteisiä aamupalahetkiä, mutta ne ovat vapaamuotoisia, ja tähdet osallistuvat niihin omaan tahtiinsa. *Vain elämää* -ohjelmassa aamupalaan saattaa liittyä jokin aktiviteetti, jolloin kaikki tähdet ovat yhdessä aamupalalla, kuten Laura Närhen päivänä kortteja askartelemassa. Tässä kohtaa ruokailulla viitataan kuitenkin vain lounaaseen ja illalliseen, joiden aikana kaikki tähdet istuvat pöydän ääreen nauttimaan yhteisistä tarjoiluista, katsomaan inserttejä ja keskustelemaan ja tutustumaan päivän tähden elämään ja kokemuksiin.

Kristillistä ruokakulttuuria tutkineen Trudy Edenin mukaan yhteisillä ruokailuilla on aina luotu sosiaalisia siteitä. Ei ole sattumanvaraista, ketkä ovat jakaneet ruuan. Ihmiset, jotka ovat istuneet yhteisen ruokapöydän ääressä ovat kuuluneet esimerkiksi samaan yhteiskunnalliseen tai sosiaaliseen luokkaan. Edenin mukaan yhteinen ruokailu yhdistää ihmisiä myös fyysisesti toisiinsa, kun he syövät samaa ruokaa yhdessä. (Eden 2011, 2.)

Se, että julkkisleirirealityissa syödään päivän tähden valitsemaa ruokaa, joka jollain tavalla edustaa päivän tähteä, on yksi tapa, jolla muut tähdet voivat ymmärtää ja sisäistää paremmin sen, millainen tähti on. Yhteinen ja jaettu ruokailuhetki on intiimi tapa tutustua tähteen. Saman pöydän ääressä istuminen luo myös yhteenkuuluvuuden vaikutelmaa usein suhteellisen toisilleen tuntemattomien tähtien välille. Lisäksi heitä kaikkia yhdistää sama ammattinimike ja intohimot. *Supertähdissä* tähdet ovat urheilijoita, jotka rakastavat kilpailla ja liikkua. *Vain elämää* -tähdet muusikoina ja laulajina suhtautuvat intohimoisesti musiikkiin ja esiintyvät työkseen. Ruokailujen funktiona on siis tutustua tähteen ja luoda yhteisöllisyyden tunnetta julkkisten välille.

Ruokaohjelmat ovat hyvin suosittuja ja niitä esitetään televisiossa paljon. Ne kuitenkin painottuvat juuri ruuanlaittoon ja lisäksi ruokailuhetkeen. (Oren 2013, 20–21.) Julkkisleirirealityissa ruokailulla on tärkeä rooli, mutta pääasiallisena kiinnostuksenkohteena ei tällöin ole itse ruoka, vaan elämäntarinat ja paljastukset.

Kiinnostava vertailukohde julkkisleirirealityille on suomalainen tosi-tv-ohjelma *Neljän tähden illallinen*. Ohjelman virallisilla sivuilla ohjelmaa kuvaillaan näin: “Neljän tähden illallinen on hauska ja rento realitysarja, jossa neljä julkkista valmistaa kukin vuorollaan illallisen ja kutsuu muut kolme syömään. Katsojat pääsevät kurkistamaan julkkisten koteihin, joissa keittotaitojen lisäksi tarjolla on hauskoja yllätyksiä” (Nelonen 2018). Ohjelmassa pääpaino on julkkiksen kyvyssä järjestää illalliskutsut ja valmistaa ruokaa sekä julkisuuden henkilön kodin näkemisessä. Koti nähdään ihmisen yksityisimpänä tilana. Ohjelman myötä yleisö pääsee näkemään julkisuuden henkilön tavallisuutta arkisessa kodin ympäristössä tekemässä ruokaa.

Neljän tähden illallinen perustuu julkkisleirirealityjen tavoin kiinnostukseen nähdä julkisuuden henkilön yksityistä minää. Paljastukset ohjelmassa toisin kuin julkkisleirirealityissa perustuvat siihen, että päästään julkisuuden henkilön kotiin. Toki kotiin kurkistaminen on yhtenä elementtinä *Supertähtien* inserteissä. *Neljän tähden illallinen* -ohjelman viidennellä kaudella illalliskutsut on teemoitettu julkisuuden henkilöiden ammatin mukaan. Illallisseurueita on neljä, joista ensimmäinen on muusikoita, toinen poliitikoita, sitten Miss Suomi -tittelin saaneita ja neljäntenä stand-up-koomikoita (Ruutu 2018). Tätä jaottelua voisi verrata julkkisleirirealityjen ohjelmien jaotteluihin.¹⁷ Ohjelmissa on siis hyvin paljon samankaltaisuuksia.

¹⁷ ks. taulukko 2

Toisin kuin *Neljän tähden illallinen* -ohjelmassa ja ruokaohjelmissa ylipäätään, julkkisleirirealityjen viihdyttävyyden ei perustu kokkauksessa tapahtuviin kommelluksiin. Itse asiassa ruuanlaittoa ei *Supertähdissä* näy ollenkaan. *Vain elämää* -ohjelmassa muutama otteeseen aktiviteetti liittyy ruuanlaittoon, kuten Ilkka Alangon valitsema muikkujen savustus ja Juha Tapion valitsema sushien teko. Ruuan rooli ohjelmissa on kuvastaa tähteä, hänen persoonaansa ja mieltymyksiään. Se on vain yksi elementti syventämässä yleisön ymmärrystä tähdestä. Julkkisleirirealityja ei voi siis pitää ruokaohjelminä, vaikka joitakin elementtejä siitä löytyy.

Yhteisten ruokailujen tarkoituksena on *Neljän tähden illallinen* -ohjelmassa viihdyttää vieraita, kun taas julkkisleirirealityissa pääpaino on elämäntarinan kertomisessa ja tunnustuksissa. Kuitenkin aina, kun ihmiset kokoontuvat yhdessä syömään ihmiset ovat vuorovaikutuksessa keskenään, jolloin “tärkeistä asioista keskustellaan, kerrotaan paljastuksia ja henkilökohtaisuuksia ja pyritään viettelemään kanssaruoakailijoita” (McGee 2016, 4–5).

Julkkisleirireality-ohjelmien ja *Neljän tähden illallinen* -ohjelman välillä on kuitenkin selkeitä eroja. Niin *Come Dine with Me* kuin *Neljän tähden illallinen* -ohjelmissa on komediallinen elementti, kun ohjelmien selostajat pyrkivät saamaan julkkikset näyttäytymään hölmöinä ja naurunalaisina (Harbidge 2014, 71). Julkkisleirirealityissa tähdet halutaan näyttää ihailevassa ja ymmärtäväisessä valossa.

Kulttuurillisessa mielessä julkkisleirirealityjen yhteisten ruokailujen on tarkoitus luoda julkkiksista yhteisö. Tähdet syövät yhdessä kummankin ohjelman tuotantokausien aikana yhteensä 16 kertaa lounasta tai illallista. He (ja samalla yleisö) tutustuvat toisiinsa ja oppivat tuntemaan toisensa. Ruokailut toimivat ohjelman jaksojen kiintopisteinä, joiden aikana kerrotaan paljastuksia ja elämäntarinoita. Televisiotutkimuksellisesta näkökulmasta ruokailut ovat tärkeä elementti myös siinä mielessä, että ruokaohjelmat ovat valtavan suosittuja ja liittämällä myös niiden elementtejä ohjelmaan, se lisää todennäköisesti ohjelman kiinnostavuutta. *Vain elämää* -ohjelman viimeisimmissä tuotantokausissa on painotettu ruokailuhetkiä ja laulajien versiot on näytetty kokonaisuudessaan. Tämä tarkoittanut sitä, että aktiviteettien määrä on vähentynyt ja jokaiseen jaksoon on mahtunut vain yksi aktiviteetti lounaan ja päivällisen väliin. Tämän voi tulkita tarkoittavan sitä, että tuotantoyhtiö on nähnyt

ohjelman valttikortteina juuri ruokailujen aikana käytävät keskustelut sekä kappaleiden versioinnit.

Julkisleirirealityissa tähden elämäntarina rakennetaan monesta eri elementistä ja se näyttäytyy positiivisena kasvukertomuksena. Ohjelmien jaksot rakentuvat elämäntarinan ympärille.¹⁸ Myös tähteyden näkökulmasta elämäntarinalla on tärkeä rooli tähtikuvan luonnissa. Tunnustamisella ohjelmissa pyritään herättämään huomiota ja kiinnostusta, oli kyse sitten tähden, tv-tuotantoyhtiön tai -kanavan motiiveista. Tunnustuksia kerrotaan ohjelmissa paljon ja niiden kertominen on osa jo itse ohjelmaideoita. Yhteisesti ruokapöydän ääressä keskusteleminen luo mielikuvaa, että ohjelmissa esiintyvät tähdet pääsevät luonnollisesti ja omaehtoisesti jakamaan elämäkokemuksiaan toisilleen kuin ystäväporukan kesken. Ruokailun kuuluminen julkkisleirirealityihin tuo ohjelmiin myös suosittujen ruokaluohjelmien elementtejä.

¹⁸*Vain elämää* -ohjelmassa kappaleiden kautta käydään läpi tähden elämäntarinaa ja kokemuksia.

5 Tunteet

Kaikissa tosi-tv-ohjelmissa keskiössä ovat tunteet. Ohjelmat eivät pyri esittämään reaalitytodellisuutta tai aitoja tapahtumia, vaan aitoja tunteita. (Hautakangas 2004, 37; Aslama & Pantti 2006, 177; Hirdman 2011, 20; Keinonen 2013, 39.) Tosi-tv:ssä pyritään usein tarkoituksellisesti luomaan keinotekoisia tilanteita, tapahtumia ja puitteita, jotka nostattavat osallistujissa vahvoja tunnereaktioita (Hirdman 2011, 31). Hautakankaan (2004, 37–38) mukaan tosi-tv:n kohdalla voidaan puhua “emotionaalista realismista”, jolloin tarkoituksena on välittää katsojille aitoja tunnekokemuksia. Muulla tavoin tosi-tv:ssä ei pyritä representoimaan todellisuutta.

Pitkään tosi-tv:ssä olivat esillä tavalliset ihmiset ja heidän tunteensa (Hautakangas 2004, 29). Julkkisleirirealityissa keskitytään julkisuuden henkilöiden persoonaan, tarinoihin, tunnustuksiin, tunteisiin ja reaktioihin. Tässä kappaleessa käsitelen ohjelmia tunteiden näkökulmasta. Venäläisen (2016, 325) mukaan *Vain elämää* -ohjelmassa esiintyy niin paljon tunteita ja erityisesti itkua, että se on saanut osakseen myös kritiikkiä liiallisesta tunteellisuudesta. Näen, että kaikki julkkisleirirealityt ovat tosi-tv:lle tyypilliseen tapaan hyvin tunteisiin keskittyviä ohjelmia. Kuten Venäläinen *Vain elämää* -ohjelmasta huomauttaa, keskittyvät julkkisleirirealityt kuitenkin tunteisiin erityisen paljon ja ohjelmatyyppi herättää osallistujissa runsaasti erilaisia tunteita ilman tosi-tv:ssä usein ilmenevää draamaa, riitaisuutta ja välienselvittelyä. (Venäläinen 2016, 324–325; Hautakangas 2005, 153.)

Ensimmäisessä alaluvussa käsitelen *Supertähdet*- ja *Vain elämää* -ohjelmille tyypisillisiä tunnetiloja. Lisäksi pohdin kummallekin ohjelmalle ominaisia tunteita herättäviä elementtejä eli vastaan kysymykseen, mitkä elementit herättävät tähdissä eniten tunteita kussakin ohjelmassa. Mietin myös ohjelmien tunteellisuuden tason eroja ja niiden mahdollisia syitä. Luku tarjoaa esikäsityksen siitä, millaista tunneilmaisua ohjelmissa ylipäättään esiintyy. Toisessa alaluvussa tutkin tähtien kehojen tunnereaktioita ja heidän omia kuvailujaan kehojensa tuntemuksista. Raja käsittelystä kuitenkin pois *Vain elämää* -ohjelman musiikkiesitysten kehollisen tunneilmaisun analyysin. En siis käsittele tähtien kappaleiden tulkintoja ja niissä esiintyviä tunteita, sillä koen, että musiikkiesitysten analyysi ei ole tarpeellista pro gradu -tutkielmani kannalta. Musiikkiesityksiä on ainoastaan *Vain elämää* -ohjelmassa, kun taas luvun

tarkoituksena on ylipäättään tutkia julkkisleirireality -ohjelmatyypille ominaisia kehollisia tunnereaktioita ja niiden kuvauksia.

Kolmannessa alaluvussa keskityn tunnepuheeseen. Tähän lukuun sisältyy kaikki muu tunnepitoinen puhe kuin edellä käsittelemäni kehollisia tuntemuksia kuvaava tunnepuhe. Aslaman ja Pantin (2006, 177) mukaan tosi-tv:ssä tunnepuheen tarkoituksena on “paljastaa mitä todella tapahtui ja miten se koettiin ja tunnettiin”. Keskityn kolmannessa alaluvussa siis selvittämään, millaista tunnepuhetta ohjelmat sisältävät. Neljännessä alaluvussa pohdin sitä, miten tähdet pyrkivät tai ovat pyrkimättä kontrolloimaan tunnereaktioitaan ja toisaalta, miten erilaiset tunneilmaisut palvelevat tosi-tv:tä ja tähtien julkisuuskuvaava. Näen, että sukupuoli on tärkeässä roolissa siinä, miten tähdet ilmaisevat tunteitaan julkisesti ohjelmissa.

5.1 Tunteiden kirjo

Hautakankaan (2004, 38) mukaan tosi-tv:n viehätyks perustuu siihen, että pääosassa ovat “yksilöiden subjektiiviset kokemukset ja tunnetilat, jotka alati vaihtelevat onnellisuuden ja kurjuuden välillä, ja tästä vaihtelusta syntyvä dynamiikka kuljettaa tarinaa”. Julkkisleirirealityissa tunteet eivät vaihtele niinkään onnellisuuden ja kurjuuden välillä, vaan *Supertähdet*- ja *Vain elämää* -ohjelmissa esille nousevat liikuttumisen, ilon ja jännittämisen tunnetilojen vaihtuvuus. Jokaisen jakson aikana tähdet ovat erilaisten tunnetilojen vallassa. Edellä mainittujen kolmen tunnetilan lisäksi on ohjelmissa toki havaittavissa valtavasti erilaisia tunteita, mutta kyseiset kolme ovat aineistojen pohjalta ohjelmille ominaisia tunnetiloja, jotka toistuvat usein jaksojen aikana.

Liikuttumisella tarkoitan herkistymistä, jolloin tähden silmät saattavat kostua, alahuuli väpättää, puhe hidastua tai tähti on kykenemätön hetkellisesti puhumaan tunteistaan. Ilolla tarkoitan tilanteita, joissa tähdet vapautuvat, kuten nauravat vitsille, heittäytyvät aktiviteettiin omasta osaamistasostaan riippumatta tai kannustavat toisiaan innokkaasti esimerkiksi aktiviteetin aikana tai kappaleen tulkinnan aikana. Jännittäminen tulee esille usein niin, että tähti suoraan sanoo jännittävänsä jotain tilannetta. He jännittävät usein ennen omaa esiintymistään tai ennen aktiviteettia. Tähtiä jännittävät myös heidän omat reaktionsa erityisesti oman päivän tuleviin tapahtumiin, esiintymisiin ja keskusteluihin.

Vain elämää -ohjelmassa kappaleiden tulkinnat ovat muokkaamassa jaksojen tunteita. Ne vaikuttavat yleiseen tunnelmaan ja voivat viedä sen ääripäästä toiseen. Esimerkiksi

Laura Närhen illallisella ensin Anna Abreu esittää herkän erokappaleen “Mä annan sut pois”, jota seuraa Jukka Pojan iloinen ja humoristinen tulkinta “Tuhlari” -kappaleesta. Lisäksi esiintyminen jännittää esiintyviä tähtiä. Tämä on osaltaan vaikuttamassa tunteiden runsaaseen kirjoon ohjelmassa. *Vain elämää* -ohjelmassa tulkintojen lisäksi tunteita herättävät keskustelut ruokailujen aikana ja aktiviteetit.

Supertähdet-ohjelmassa keskustelujen ja tarinoiden lisäksi tunteita herättävät erityisesti läheisten terveiset päivän tähdelle jakson viimeisessä insertissä. Usein läheiset ovat itsekin liikuttuneita, kun kertovat, mitä tähti heille merkitsee tai kiittävät tähteä yhteisistä vuosista. Terveiset herkistävät siis itse tähteä, hänen läheisiään ja myös inserttiä katsovia muita urheilijoita. Tämän lisäksi aktiviteeteilla on suuri rooli tunteiden tuottajina. Aktiviteettien aikana tähtiä jännittää, he huutelevat toisilleen, osoittavat mieltä tuloksista, heittävät vitsejä ja pyrkivät maksimaaliseen suoritukseen, jolloin he käsittelevät niin onnistumisen kuin epäonnistumisen tunteita. Toisten tähtien heittäytyminen ja itsensä voittaminen niin aktiviteettien kuin *Vain elämää* -ohjelmassa myös musiikkiesitysten aikana herättää usein vahvoja tunnereaktioita ohjelmien tähdissä.

Yleisesti *Vain elämää* -ohjelmaa voi pitää tunteellisempänä, sillä ohjelmassa esiintyy enemmän liikuttumisen tunnetilaa tai niin vahvoja tunneryöppyjä, että tähdet ovat hetken kykenemättömiä puhumaan. Muuan muassa Juha Tapio menee sanattomaksi Anna Abreun tulkinnan jälkeen ja selittää sanattomuuttaan Abreulle: “kai sä tajuat että se on ylistämistä.” Pauli Hanhiniemi taas hiljenee Närhen “Siipeen jos sain” -kappaleen tulkinnasta. Närhi pyytää pitkän hiljaisuuden jälkeen Hanhiniemeä sanomaan jotain, johon Hanhiniemi vastaa: ”mä...kiitos, kiitos nyt ensiksi, kyllä mä kohta sanon, kun saan ajatukset kokoon”. Taustalla Maarit Hurmerinta naureskelee, että Hanhiniemi “sai sellaisen tunnepiikin, jäätty koko jätkä”.

Uskon, että tunteellisuuden tason ero selittyy urheilijan ja laulajan ammattien eroilla. *Supertähdet*-ohjelmassa tähdet pyrkivät ymmärtämään toisten urheilulajien haasteita kokeilemalla aktiviteettien aikana kyseistä urheilumuotoa ja kuuntelemalla tähden elämän kokemuksia. *Vain elämää* -ohjelmassa tähdet pyrkivät ymmärtämään itse tähden persoonan lisäksi toistensa luovan työn hedelmiä, jolloin tarkoituksena on pyrkiä tulkitsemaan kappaleiden tunnemaailmaa mahdollisimman autenttisesti. Uskon, että

urheilulaji ei ole yhtä henkilökohtainen, vaikka usein rakas urheilijalle onkin kuin laulajalle ovat omat kappaleensa.

Useat ihmiset ovat elämänsä aikana kokeilleet jalkapallon pelaamista, mutta harva Sami Hyypiän opastuksella. Useat ihmiset ovat myös kuunnelleet ja ehkä laulaneet mukana Neljän ruusun tuotantoa, mutta harva on esittänyt niin vahvan tulkinnan Neljän ruusun kappaleesta Ilkka Alangolle, että on saanut itse keulakuvan kyyneliin. En siis pyri väittämään, etteikö urheilu olisi voittoineen ja tappioineen täynnä tunnetta ja etteikö urheilijan ammatti olisi myös henkisesti raskasta.¹⁹ Näen kuitenkin, että laulujen tekeminen ja tulkitseminen on laulajan tunteiden esille tuomista ja paljastamista ja siksi jo sinällään henkilökohtaisempaa. Esimerkiksi Pauli Hanhiniemi sanoo Jukka Pojalle tämän "Lautalla" -tulkinnan jälkeen: "Hieno, mitä mä nyt sanoisin, hieno...no tulkinta. Ja tulkinta tarkoittaa tässä sitä, että jätkä teki ymmärrettäväksi sen, mitä mä yritin sanoa". Laulamissa ja laulujen tekemisessä on jo alunperin kyse siis tunneilmaisusta, kun urheilussa on enemmän kyse fyysisestä suorituksesta.

5.2 Keho tuntemassa

"No mä voin kertoa ihan fyysisesti miltä tuntui, tai siis kertoa miltä fyysisesti tuntui, elikä koko tää puoli mun kropasta meni paikoitellen aivan kananlihalle."

-Jukka Poika

Tässä luvussa perustan ajatteluni Anja Hirdmanin artikkelissaan "Tears on the screen: Bodily emotionalism in Reality-TV"(2011) käyttämään käsitteeseen kehollinen emotionalismi. Käsitteellä Hirdman tarkoittaa tosi-tv:ssä esiintyviä osallistujien kehollisia reaktioita, jotka ovat omiaan todentamaan esitettyjen tunnereaktioiden autenttisuutta. Hirdmanin (2011) mukaan ihmiset eivät pysty säätelemään kehon reaktioita yhtä helposti kuin sitä, mitä sanovat tuntevansa, ja siksi kehollisella emotionalismilla on erityinen rooli tunteiden aitouden todistajana tosi-tv:ssä.

Kuten edellä mainitsin, tosi-tv:n ideaalina on aitojen ja autenttisten tunteiden välittäminen. Katsojat pyrkivät erottamaan aidot ja epäaidot tunteet toisistaan. Hirdmanin (2011, 21) mukaan tunne näyttäytyy sitä aidompana, mitä vähemmän sen

¹⁹ Esimerkiksi Minea Blomqvist-Kakko puhuu oman uransa aikana kokemasta "kipsistä", jolloin hän menetti täysin hallinnan omasta pelaamisestaan. Ohjelman mukaan golf-pelaajille ominainen kipsi johtuu usein henkilökohtaisen elämän ongelmista, jotka vaikuttavat suoraan golf-menestykseen, kuten on käynyt niin Blomqvist-Kakon kuin Tiger Woodsin kohdalla.

esiintuloa on pystynyt ennustamaan ja kontrolloimaan. Silloin kulttuuriset käytänteet ja tunteiden esittämisen konventiot eivät niin sanotusti ehdi vaikuttamaan ihmisen kehon tunnereaktioon. Tällöin reaktio ei ole ihmisen hallittavissa eikä hän näin ollen pysty etukäteen tekemään päätöksiä siitä, miten olisi sovinnasta reagoida tai miten hän itse haluaisi tilanteessa käyttäytyä. Keho saattaa siis viestiä tunnereaktioita ihmisen sitä itse haluamatta. Esimerkiksi ihminen voi punastua, silmät voivat kostua tai yökötyksen ääni voi päästä suusta tahtomatta. (Hirdman 2011, 21.) Tosi-tv:ssä luodaan sellaisia tilanteita, jotka herättävät vahvoja tunteita, joita osallistuja ei ole voinut ennustaa. Tällöin kamerat saavat tallennettua sellaisiakin tunnereaktioita, joita osallistuja ei itse välttämättä ymmärrä tai tiedosta edes ilmaisevansa, ennen kuin tunnereaktion merkit näkyvät jo hänen kehossaan.

Supertähdet- ja *Vain elämää* -ohjelmissa tähdet eivät ainakaan näennäisesti voi valmistautua siihen, mitä ruokapöydän ääressä keskustellaan, inserteissä esitetään ja millaisia tunnereaktioita kukin tähti ruokailujen aikana ilmaisee. Toisaalta he eivät voi myöskään ennustaa, mitä nämä muuttuvat ja uudet tilanteet ja tapahtumat saavat heidät tuntemaan. Lisäksi ohjelmien aktiviteetit ovat yllätyksiä muille kuin päivän tähdelle ja *Vain elämää* -ohjelmassa tähtien tulkinnat toisten kappaleista ovat muille kuin esittäjälle ennalta-arvaamattomia.

Ihminen kykenee kuitenkin hyvin pitkälle hallitsemaan omaa tunneilmaisuaan ja siksi on täysin mahdollista, että tosi-tv:ssä esiintyvien tunteiden keholliset ilmaisut, kuten eleet ja ilmeet, ovat performoituja. Julkkisleirirealityihin osallistuvat tähdet ovat vielä tottuneet esiintymään julkisuudessa. On siis hankalaa arvioida, milloin kehollinen emootio on tarkoituksellinen ja harjoiteltu ja milloin aitoa ja spontaania. (Ellis 2009, 104.) Tähteyden kontekstissa vilpittömyys ja autenttisuus ovat erityisen tärkeitä (Holmes 2004, 153) ja siksi tähden tulee pyrkiä kaikin tavoin vaikuttamaan aidolta ja rehelliseltä esiintymisissään.

Tilanne, jossa tähti ei täysin kykene hallitsemaan omaa reaktiotaan on Jukka Pojan kiusaantuminen Laura Närhen “Silkkii” -kappaleen tulkinnasta. Kiusaantuminen alkaa itse asiassa jo Laura Närhen puheesta, jossa hän kertoo löytäneensä Jukka Pojan tuotannosta “sensuellia ja viettelevää lähestymistä asioihin”. Jukka Poika nyökyttelee hämmentyneenä ja sanoo, että “nyt jo vähän kiinnostaa, mistä mahtaa olla kysymys”. Viettelevän esityksen jälkeen Jukka Poika naureskelee vaivaantuneesta ja sanoo:

“uskaltaako sitä tulla edes halimaan, mutta otan riskin”. Hänen kehonkielensä on jäykkä ja sisäänpäin kääntynyt, ja Jukka Poika vaikuttaa siltä, että hän haluaisi pois tilanteesta. Närhi sanoo, että hän halusi tuoda tuhmuutta iltaan, johon Jukka Poika vastaa vältellen: “no sitä.. kyllä.. ääh, korvia punottaa”. Myöhemmin yhteishaastattelussa Jukka Poika elehtii ja puhuu pienen pojan tavoin kädet jäykistyneenä, hartiat korvissa ja katse alhaalla. Hän sanoo Närhelle: “mä en oo tottunut tälläsee”, “kui sä nyt tollee” ja “mä meen nyt pois”. Tilanteessa näkyy Jukka Pojan tarve päästä irtautumaan kiusaantumisen tunnetilasta, joka tulee esille hänen todennäköisesti sitä itse haluamatta.

Supertähdet-ohjelmassa Sami Hyypiä pyrkii jaksonsa päätteeksi lopettamaan päivän omaan puheenvuoroonsa. Kaikki tähdet ovat kuitenkin hysteerisen naurun vallassa. Hän aloittaa: “No niin, ollaan tää illallinen saatu päätökseen ja tota..”. Hyypiä hymyilee eikä pysty enää pidättämään naurua, jolloin koko supertähtien joukko purskahtaa nauruun. Hyypiä yrittää uudelleen: “No niin ystävät, eka päivä takana ja oli loistava päivä..”, mutta Blomqvist-Kakko purskahtaa Selänteen kanssa nauramaan ja kaikki supertähdet ovat tikahtua nauruun. Selänne siirtyy viereiseen tilaan keräämään itseään. Kyseisen tilanteen ikään kuin pilalle menneiden otosten näyttäminen ohjelmassa pyrkii osoittamaan, että ohjelman kautta pääsee näkemään tähtien autenttisia tunteita ja puolia. Katsoja näkee sellaisia tilanteita, joissa tähti ei täysin hallitse omaa tunneilmaisuaan, jolloin tunteet eivät myöskään voi olla täysin performoituja ja kontrolloituja.

Juha Venäläisen (2016, 324) mukaan “*Vain elämää* -tähtien tunnetyöhön kuuluu liikuttaminen ja liikuttuminen”. Selkeimpänä liikuttumisen merkinä voi pitää kyyneleitä, joita julkkisleirirealityissa vuodatetaan paljon. Venäläinen (2016, 326) näkee *Vain elämää* -ohjelmassa esiintyvän itkemisen palvelevan kolmea tarkoitusta. Ensinnäkin hänen mukaansa se on todiste aitojen tunteiden esiintymisestä. Paradoksaalisesti se on samanaikaisesti “merkinä niiden keinotekoisuudesta ja sopimattomuudesta” viitaten ohjelman saamaan kritiikkiin liiallisesta tunteiden esittämisestä, jonka myötä myös tunteiden autenttisuutta on julkisuudessa kyseenalaistettu (Venäläinen 2016, 326). Kolmanneksi itkuisista tunnepurkauksista saadaan myyviä otsikoita lehtiin. (Venäläinen 2016, 325–326.) Varmaksi voi sanoa, että itku on niin selvä kehollinen emotio, että se tuskin jää ohjelmassa huomiotta (Hirdman 2011, 24). Se mitä varmimmin herättää jonkinlaisia tunnereaktioita katsojissa tai muissa tähdissä. *Vain elämää* -ohjelmassa päivän tähti usein itkee, kun hänen

kappaleitaan tulkitaan. Tällöin vieressä istuvat muut tähdet pitävät päivän tähteä kädestä, halaavat tai hymyilevät lohduttavasti hänelle.

Hirdmanin (2011, 30) mukaan kyyneleet ovat usein välttämätön kehollinen merkki todistamassa tunteiden aitoutta tosi-tv-ohjelmissa. Hänen mukaansa kyyneliä, jotka kehollisena nesteinä ovat esillä tosi-tv:ssä, voi verrata pornossa esiintyvään ejakuloitiin. Tällöin siemenneste on aina visuaalisesti esillä katsojalle todisteena siitä, että aitoa nautintoa on esiintynyt. (Hirdman 2011, 30.) Itku on *Supertähdet*- ja *Vain elämää* -ohjelmissa usein merkinä liikkuttumisesta. Kummassakin ohjelmassa liikututaan erityisen paljon toisten tarinoista ja rankoista kokemuksista. Usein päivän tähti itkee, mutta myös tähden elämää ja kokemuksia myötäelävät muut tähdet itkevät ja liikkuttuvat.

Tämän lisäksi *Vain elämää* -ohjelmassa kappaleet herättävät erityisen paljon liikkuttumista kuulijoissaan. Uudet tulkinnat ja esiintyvien tähtien eläytymiset koskettavat tähtiä. *Supertähdissä* mäkihyppääjä Matti Nykänen päättää oman päivänsä esittämällä muille urheilijoille kappaleensa ”Jokainen tsäänsi on mahdollisuus”, joka herättää muissa niin liikutusta kuin iloa ja huvittuneisuuttakin. Niin kuin edellä toin esille, *Supertähdet* -ohjelmalle ominainen liikkuttumistilanne jaksoissa ovat läheisten terveiset, jotka näytetään jakson viimeisessä insertissä. Esimerkiksi pesäpalloilija Toni Kohonen on läheistensä terveisten aikana kyyneleet silmissä, puree huultaan ja nieleskelee.

Anja Hirdmanin (2011) lisäksi kehollisen tunneilmaisun tärkeyttä tv-ohjelmissa on korostanut myös Laura Grindstaff teoksessaan *The money shot: trash, class and the making of TV talk shows* (2002). Hänen mukaansa talk show -ohjelmat sisältävät *money shot* -hetken, jolloin jokin vahva tunnetila tulee näkyville selkein kehollisin merkein. *Money shot* -hetkeä edeltää usein jokin tunteita herättävä tunnustus tai järkyttävä paljastus ihmisen elämästä. Kyseinen hetki on jokaisen jakson herkullisin ja tärkein hetki ja siksi oleellinen osa talk show -ohjelmia. (Grindstaff 2002, 19.) Laura Grindstaff (2002, 19) kertoo lainanneensa *money shot* -termin pornon tutkimuksesta. Kyseisellä käsitteellä viitataan miehen siemennesteen visuaaliseen näkymiseen pornossa (Williams 1999, 93–94). Kummatkin tutkijat näkevät siis tunteiden ilmaisun kliimaksina ja kohokohtana tv-ohjelmissa kehon nesteiden näkymisen. *Money shot* -teoriaa on

hyödynnetty tosi-tv-tutkimuksessa ja vastaavanlaisia ohjelmille keskeisiä tunnepurkauksia on tunnistettu eri ohjelmista (Aslama & Pantti 2006, 170).

Supertähdet-ohjelmassa on nähtävillä Matti Nykäsen *money shot* -hetki, kun ohjelmassa lähdetään käsittelemään yhtä hänen elämänsä kipukohtaa. Tämä tapahtuu, kun Nykänen katsoo inserttiä, jossa käsitellään hänen perheensä roolia hänen elämässään ja isän kuolemaa. Insertissä Nykäsen itsensä lausahdus: “isä nyt on toki jo taivaassa, mutta hyvällä muistelen” saa hänet kääntämään kasvonsa pois tv-ruudusta, jossa insertti pyörii. Hän räpyttelee silmiään ja pureskelee vaivalloisesti ruokaa suussaan lähikuvassa. Insertti jatkuu: “tärkeintä mulle kotona oli, että ties, että oli paikka mihin mennä ja missä totanoinni voi puhua asiat ja olla rauhassa ja missä ei kiusata”. Tämä jälkeen Nykänen nostaa kädet ilmaan ja heiluttaa niitä sanoen: “laitetaan poikki vähäksi aikaa”. Nykänen romahtaa itkemään lautasliinaansa hetkeksi, mutta nopeasti kerää itsensä sanomalla: “mä pyydän anteeksi”. Muut supertähdet herkistyvät silmin nähden myös tilanteesta ja vakuuttavat, ettei Nykäsellä ole mitään anteeksipyydyttävää. Tällaiset *money shot* -hetket ovat niitä, joilla ohjelmaa markkinoidaan: mediassa kerrotaan tähtien romahtamisesta tai itkuun purskahtamisesta. Venäläinen sanoin tunnepurkaukset ovat hyviä ja myyviä otsikoita ja näin tuovat katsojia ohjelman pariin (Venäläinen 2016, 326).

Televisio mediumina hyödyntää tunteiden välittämisessä erityisesti lähikuvia. Niissä zoomataan erityisen lähelle ihmiskasvoja, jolloin katsojat näkevät jokaisen kasvoissa esiintyvän hetkellisenkin tunnetilan; kasvojen lihaksen nykäisyn tai huulten välissä puhaltavan raskaan hengityksen. Tämä televisiolle ominainen tapa välittää tunteita on katsomistilanteena ainutlaatuinen. Katsoja pääsee intiimin lähelle tarkastelemaan toisen ihmisen tunteita ja reaktioita. (Hirdman 2011, 24; Laaninen 2006; 53.) Myös edellisessä Matti Nykäsen *money shot* -hetkessä hyödynnettiin paljon lähikuvia. Julkkisleirirealityissa lähikuvia esitetään hyvin paljon ja ne painottuvat ruokailutilanteisiin. Tällöin tähtien liikuttuminen on nähtävissä usein erikoislähikuvissa.

Veijo Hietalan (2007, 57) mukaan “Lähikuva ihmiskasvoista on siis koko elävän kuvan tunteiden semiotiikan perusta ja varattu siitä syystä valkokankaalla ja kuvaruudussa erityisen tunnepitoisiin hetkiin ja lajityyppisiin”. Hietalan havaintoihin pohjautuen on ymmärrettävää, miksi julkkisleirirealityt tunteellisena ohjelmatyyppinä hyödyntävät lähikuvia etenkin tunnepitoisissa hetkissä. Hänen mukaansa lähikuvat ovat myös

osaltaan luoneet tähtikulttuurin, koska ne mahdollistavat erityisen tunnesiteen muodostumisen kuvattavaan ihmiseen (Hietala 2007, 58; 2009). Katsojat pääsevät ohjelmissa seuraamaan lähikuvissa tähtien kehollisia tunnereaktioita ja näin mahdollisesti muodostavat läheisen suhteen kuvattavaan tähteen.

Lähikuvien kautta tulevat esille tähtien keholliset tunnereaktiot. Tämän lisäksi tähdet kuvailevat myös suullisesti, miltä heidän kehossaan tuntuu, kun erilaiset tunnetilat ilmenevät ohjelman aikana. Muun muassa Juha Tapio kuvaa kehon tuntemuksiaan Laura Närhen ja Maarit Hurmerinnan duettoesityksen jälkeen: ”jaloista alaspäin kuin ukkosisku toi yks kohta”. Usein kehon tuntemuksia kuvaillaan ohjelmissa, kun tähtiä jännittää. Esimerkiksi golf-pelaaja Minea Blomqvist-Kakko kuvailee jännitystä sanomalla ”sydän nousee kurkkuun” ja ”jännittää niin paljon, että itkettää”. Laulaja Anna Abreu taas kertoo, että ”kädet tärisee, tärisen koko ihminen”. Tällaista tunnepuhetta, jossa kuvataan kehon tuntemuksia, esiintyy ohjelmissa paljon, sillä julkkisleirirealityt ovat täynnä tunteenpurkauksia. Uskon, että kuvailun paljouteen vaikuttaa se, että tähtiä jatkuvasti kuvauspäivien aikana haastatellaan siitä, miltä heistä missäkin tilanteessa ja minkäkin tapahtuman jälkeen tuntuu.

Kehollinen ja verbaalinen emotionalismi ovat vahvasti yhteydessä toisiinsa. Tällä tarkoitan sitä, että ihminen viestii sitä, mitä hän tuntee niin kehollisesti kuin verbaalisesti. John Ellis kirjoittaa artikkelissaan ”The Performance on Television of Sincerely Felt Emotion” (2009), kuinka tärkeää tunteiden kehollinen esittäminen televisiossa on. Hänen mukaansa ihmisen sanat voivat olla aidot eli kuvata sitä, mitä hän tuntee, mutta jos ihminen on kykenemätön myös kehollisesti ilmaisemaan kyseistä tunnetta, saattaa se syödä uskottavuutta myös hänen sanallisesta tunteiden ilmaisustaan (Ellis 2009, 104). Julkkisleirirealityissakin tähtien kehollisen ja verbaalisen ilmaisun tulee olla yhdenmukaista, jotta se näyttäytyy katsojille uskottavana.

Sean Redmond taas huomauttaa artikkelissaan ”Pieces of Me: Celebrity Confessional Carnality” (2008), että erityisesti tähtien esiintymisistä pyritään löytämään verbaalisen ja kehollisen viestinnän epäjohdonmukaisuutta. Jos tällaista epäjohdonmukaisuutta havaitaan, ajatellaan tähden olevan epäuskottava. Redmondin mukaan kehollinen viestintä näyttäytyy tähden verbaalista viestintää uskottavampana. (Redmond 2008, 110.) Venäläinen (2016, 325–326) näkee, ettei *Vain elämää* -ohjelmassa ole havaittavissa niinkään kehollisen ja verbaalisen tunneilmaisun ristiriitaisuuksia, vaan

hänen mukaansa epäuskottavuuden ongelmat johtuvat tunneilmaisujen valtavasta määrästä ja niiden voimakkaasta kehollisesta ilmaisusta.

Edellä olen käsitellyt *Supertähdet*- ja *Vain elämää* -ohjelmien kehollisia tunneilmaisuja ja tähtien verbaalisia kuvauksia kehojensa tunnereaktioista. Seuraavaksi lähdän käsittelemään tunnepuhetta ohjelmissa. Tällöin en enää käsittele kehon tuntemuksia kuvaavaa tunnepuhetta, vaan keskityn tunnepuheen muihin muotoihin ohjelmissa. Edellisiin John Ellisin ja Sean Redmondin ajatuksiin pohjautuen on kuitenkin hyvä pitää mielessä se, että kehollinen ja verbaalinen emotionalismi ovat jatkuvasti kytköksissä toisiinsa ja alalukujen jako on analyyttinen ja tutkielman suuren tunneaineiston jäsentelyn takia muodostettu.

5.3 Tunnepuhe

”Herätti sellai et on kyllä Matil ollu aika rankkoi aikoi, sellai että niinku henkisesti oli todella raskasta. Ja kyl sen niinku näkikin siitä, mutta toisaalta Matti on urheilija kanssa, nii ohan se, sen on pakko olla henkisesti vahva tyyppi.”

-Peetu Piironen

Jokainen tosi-tv-ohjelma muodostuu erilaisista puhetilanteista, joiden aikana katsojat pääsevät kuulemaan osallistujien tunteista ja ajatuksista. Ohjelmaidea vaikuttaa siihen, minkälaisia puhetilanteita tosi-tv-ohjelmassa pääasiassa esiintyy. (Aslama & Pantti 2006, 171–172). Niin kuin edellä on tullut ilmi, julkkisleirirealityille ominainen keskustelutilanne on ruokapyödan ääressä yhdessä keskusteleminen, jolloin fokuksena on päivän tähden elämä, kokemukset ja tunteet. Yleensä ryhmäkeskustelutilanteita esiintyy tosi-tv -ohjelmissa huomattavan vähän. Syynä on se, että ne näyttäytyvät joko liian virallisina tai liian hankalina kontrolloida. (Aslama & Pantti 2006, 173.) Julkkisleirirealityissa ryhmäkeskustelutilanteet ovat kuitenkin yleisin, tärkein ja ominaisin keskustelutilanne.

Näen, että nämä ryhmäkeskustelutilanteet ovat niin sanotusti helposti kontrolloitavissa, sillä ohjelmatyypille ominaiseen tapaan keskusteluihin ei liity draamaa tai riitoja osallistujien välillä. Lisäksi keskustelutilanteet pysyvät kontrollissa, sillä ohjelmatyyppiin kuuluu ajatus toisten ihmisten tarinoiden kuuntelemisesta ja pyrkimyksestä ymmärtää, millainen ihminen tähti on ja osoittaa arvostuksensa toista tähteä kohtaan. Tällöin liiallista toisten päälle puhumista ei ohjelmissa esiinny. Kun

ryhmäkeskustelutilanteet ovat ohjelman keskeisin elementti, ei ole tarvetta luoda konflikteja tai muuta liikehdintää pöydän ympärille peläten Aslaman ja Pantin mainitsemaa virallisuutta.

Julkkisleirirealityjen kiinnostavuus ja draama liittyvätkin tähtien kokemuksiin ja koettelemuksiin uran varrelta eikä niinkään ohjelman aikana tapahtuviin asioihin. Toki ohjelmissa on mahdollista nähdä tähdestä uusia puolia, kuten aktiviteettien, esiintymisien ja arjen askareiden aikana. Pääpaino on kuitenkin keskusteluissa ja paljastuksissa siitä, mitä tähti on kokenut ja tuntenut esimerkiksi mediassa kuvattujen urheiluvoittojen ja -tappioiden aikana. Tunteellisissa keskusteluissa tunteet nousevat pintaan ja ne näkyvät niin tunnepuheena kuin kehollisina reaktioina, ja tämä on se, mistä julkkisleirirealityjen draama muodostuu.

Julkkisleirirealityissa tunnustuksellinen puhe painottuu ryhmäkeskustelutilanteisiin, mikä on epätyyppillistä tosi-tv-ohjelmille. Julkkisleirirealityissa esiintyy kuitenkin myös paljon monologeja, jolloin osallistuja puhuu yksin kameralle ja ”kuviteltu vastaanottaja on katsoja.” (Aslama ja Pantti 2006, 179.) Monologiin viehätys tosi-tv:ssä perustuu siihen, että niiden aikana osallistujan ajatellaan paljastavan katsojille jotain äärimmäisen henkilökohtaista tietoa siitä, mitä hän todella tuntee ohjelman aikana ja mitä hän todella ajattelee muista ohjelmaan osallistuneista ihmisistä ja heidän käytöksestään. Ajatellaan, että vain katsojat pääsevät kuulemaan, mitä osallistuja ajattelee ohjelman aikana. Katsojat kuulevat ja tietävät siis enemmän siitä, mitä ohjelmassa tapahtuu ihmisten välillä kuin osallistujat itse. He kuulevat sellaisia tuntemuksia ja ajatuksia, joita osallistujat eivät ole valmiita kertomaan avoimesti muiden osallistujien läsnäollessa. (Aslama & Pantti 2006, 175–179; Hirdman 2011, 28–30.)

Monologi -sanana ei mielestäni sovi parhaiten kuvaamaan julkkisleirirealityjen yksinpuheluja kameralle. Käytänkin niistä nimitystä yksilöhaastattelut, sillä tähtien yksinpuhutelut ovat selkeästi vastauksia heille esitettyihin kysymyksiin, vaikka katsojat eivät kuulekaan kysymyksiä ohjelmissa²⁰. Ohjelmissa esiintyy eniten tällaista tähden yksinpuhেলা kameralle inserteissä, joissa tähteä on haastateltu elämästään.

²⁰ Kummassakin ohjelmassa esiintyy myös yhteishaastatteluja, joissa usein kahta tähteä haastatellaan erillään muista esimerkiksi aktiviteettien aikana. Niiden idea perustuu kuitenkin samaan ajatukseen siitä, että kahdestaan erillään muista he puhuvat eri asioita ja mahdollisesti henkilökohtaisempia asioita kameralle kuin ryhmätilanteissa.

Supertähdet-ohjelmassa haastattelu on tehty heidän kotonaan, kun taas *Vain elämää* -ohjelmassa oletettavasti jossakin Satulinnan tilassa. Tällaiset yksilöhaastattelut ovat sinällään poikkeavia, sillä ne on kuvattu ennen “virallisia” kuvauksia eli ennen leirin alkua²¹. Niiden tarkoituksena on taustoittaa ja elävöittää tähden elämäntarinan kertomista. Yksilöhaastattelujen aikana esiintyy paljon tunteellista ja tunnustuksellista puhetta tähden kokemuksista uransa ja henkilökohtaisen elämänsä varrelta sekä *Vain elämää* -ohjelmassa tähden kappaleiden syntyhetkien tarinoita.

Supertähdet-ohjelmassa yksilöhaastatteluja esiintyy aktiviteettien aikana, jolloin sivummalla tähti kertoo kameralle yksin, mitä aktiviteetti saa hänet tuntemaan. Esimerkiksi Teemu Selänne kommentoi tuntemuksistaan Blomqvist-Kakon tanssiaktiviteetista seuraavasti: “Suksi Nevadaan, et tota en mä mihinkään tanssimaan lähde. Et se on ihan eri miesten hommiä”. Yksilöhaastatteluja hyödynnetään ohjelmassa lisäksi jokaisen jakson päätteeksi, jolloin näytetään muutaman tähden haastattelu siitä, mitä hän ajattelee päivän tähdestä, millainen päivä on ollut ja mitä se on saanut hänet tuntemaan. Hyvä esimerkki tästä on Peetu Piironen kommentti Matti Nykäsestä, jolla tämä alaluku alkaa. Peter Luntin ja Mervi Pantin (2007, 172) mukaan monologeilla on tärkeä tehtävä ohjelmissa kuvastaa ohjelmaan osallistuvien keskinäisiä suhteita ja toisaalta luoda suhdetta katsojan ja osallistujan välille.

Vain elämää -ohjelmassa tähtien keskinäiset suhteet tulevat yksilöhaastattelujen ja yhteisten keskustelujen lisäksi ilmi puheilla. Puheita pidetään aina ennen omaa esitystä, jossa kerrotaan vähintään se, minkä kappaleen tähti tulee itse esittämään, mutta usein myös, kuinka paljon päivän tähti puhujalle merkitsee. Muun muassa Maarit Hurmerinta pitää tunteellisen puheen Anna Abreulle, jossa hän kehuu vuolaasti Abreuta ja sanoo ohjelman aikana rakastuneensa häneen. Puheen pitämisen voi nähdä virallisena ja erityisenä huomionosoituksena ja tapana kertoa tunteistaan toiselle ihmiselle.

Vain elämää -ohjelmassa jatkuvasti kysellään tähtien tuntemuksia esiintymisiin liittyen. Muun muassa ennen ruokailua haastatellaan tähtiä samalla, kun he harjoittelevat tulevaa esiintymistään. Myös toisinaan ennen esityksiä näytetään ruokailutilan ulkopuolella esiintyvän tähden yksilöhaastattelu, jossa hän kuvailee tunnelmiaan ennen esiintymistä. Tällöin tähti usein kertoo jännittävänsä esiintymistä erityisesti juuri päivän tähdelle.

²¹ *Supertähdet* -ohjelmassa ne nivoutuvat paremmin osaksi leiriä, sillä tähden kotona kuvattu materiaali, kuten pakkaaminen, nähdään osana leirille lähtöä.

Jokaisen kappaleen esityksen jälkeen haastatellaan päivän tähteä. Toisinaan näytetään päivän tähden ja esiintyvän tähden yhteishaastattelu, jossa tähdet kertovat, mitä he ajattelevat ja mitä he tunsivat kyseisen esityksen aikana. Lisäksi jokainen esiintyminen päättyy puolin ja toisin esiintyvän ja päivän tähden halauksiin, kiitoksiin ja kehumisiin. Näin pyritään luomaan ohjelmaan tietynlainen tunteellinen toisten tähtien arvostamisen ja välittämisen ilmapiiri.

Kun tähti on käynyt läpi erityisen tunteellisen hetken, häntä haastatellaan siitä yksilöhaastattelussa. Tällainen hetki on muun muassa *Vain elämää* -ohjelmassa, kun Maarit Hurmerinta alkaa itkeä pitäessään puhettaan Laura Närhelle. Puheen tarkoituksena on kertoa, että hän tulee tulkitsemaan "Siskoni" -kappaleen. Koko puheen aikana Närhi on erityisen herkässä tilassa kyyneleet silmissä. Lopulta tilanne on Hurmerinnalle liian tunteellinen ja hän sanoo: "Älä ala itkeä koska mä..". Hurmerinta ei saa sanottua lausetta loppuun, vaan heiluttaa käsiään, kääntyy ja kävelee pois ulos yhteisestä tilasta. Tilanteen jälkeen Hurmerinta puhuu yksin pihalla kameralle selittäen tuntemuksiaan:

No, sit siinä vaiheessa, kun mun piti pitää pieni puolustuspuhe, miksi mä laulan tämän laulun Lauralle, niin mä näin et Lauraa alkaa itkettää. Se arvas mikä biisi ja sit alkoi muakin itkettää, ja jos mua alkaa ihan kauheesti itkettää, ni sit mä meen toiseen huoneeseen ja vedän vähän henkeä.

Tätä seuraa vielä Närhen yksilöhaastattelu, jossa hän vuorostaan kertoo: "Mähän meinasin luhistuu ihan saman tien, kun se ilmotti, minkä minkä kappaleen se vetää. Se on mulle tosi tärkeä biisi." Lopussa Närhen ääni herkistyy ja hän vetää henkeä rauhoittaakseen itseään. Tässä näkyy hyvin se, että yksilöhaastattelujen tarkoituksena on saada kuulla tähden sisäisistä tunteista ja ajatuksista, jotka ovat johtaneet tunteelliseen purkaukseen. Tällaisen sisäisen maailman tallentaminen vaatii sen, että tähti vedetään sivuun tilanteesta ja pyydetään häntä kuvailemaan tunteitaan. Nämä ovat erityisiä avautumisia katsojille. Katsojilla on siis erityinen rooli siinä, että he pääsevät kuulemaan sellaisia tunteita ja ajatuksia, joita tähti ei välttämättä jaa muiden tähtien kanssa.

Supertähdet-ohjelmassa ruokailuja ei keskeytetä yksilöhaastatteluja varten. Esimerkiksi edellisessä alaluvussa kuvaamaani Nykäsen romahdusta ei seuraa yksilöhaastattelu,

vaan Nykänen pöydän ääressä kertoo muille, miksi reagoi niin vahvasti. Myöskään Minea Blomqvist-Kakon päivän ruokailuja, joiden aikana hän itkee useaan otteeseen, ei keskeytetä yksilöhaastatteluilla, eikä tunnepurkauksiin palata myöhemmin uudestaan ohjelman aikana. Tämä yksilöhaastattelujen vähäisempi määrä saattaa olla yksi syy siihen, miksi *Supertähdet* eivät näyttäytyä niin tunteellisena ohjelmana kuin *Vain elämää*.

Toisaalta niin kuin edellä toin ilmi, *Supertähdet*-ohjelmassa läheisten terveiset luovat liikuttuneen ilmapiirin tähtien pöydän ylle. Terveisten jälkeen tähdet usein kertovat liikuttuneina siitä, kuinka tärkeitä ja ihania henkilöitä heidän läheisensä ovat. Muun muassa nyrkkeilijä Eva Wahlströmin miehen terveiset ovat seuraavat:

Moi Eva ja kaikki muut, terkkui sinne, toivottavasti sul on ollu huikeeta aikaa siellä ja toivottavasti pääsette vaihtaa kokemuksianne uran varrelta ja tuut sitten entistä ehompana takaisin. Pidä itsestäs huolta, mä rakastan sua.

Supertähdet-ohjelman viimeinen jakso keskittyy käsittelemään yksilöhaastatteluissa tähtien tunteita leiristä kokemuksena ja sen päättymiseen liittyviä tunteita. *Vain elämää*-ohjelmassa edellisten lisäksi käydään vuoroin läpi jokainen tähti niin, että esitetään yksilöhaastatteluja, joissa muut tähdet kuvailevat ja kertovat tuntemuksiaan kyseistä tähdestä. Sävy kummankin ohjelman yksilöhaastatteluissa on haikea, kiitollinen ja positiivinen. Muista tähdistä puhutaan ylistävään sävyyn kuvaten heidän parhaita puoliaan ja ihmetellen heidän lahjakkuuttaan. Viimeiset jaksot ovat siis erityisen täynnä tunnepuhetta.

5.4 Tunteiden kontrolli

”Sami oli vaan et hiljennä, hiljennä, hiljennä koko ajan. Se siinä huuti ku pikkutyttö!”

-Eva Wahlström

Tosi-tv:tä “on halveksittu äärimmäisten tunne-elämysten, kriisien ja sensaatioiden keskeisyyden vuoksi” (Hautakangas 2004, 38). Länsimaisessa kulttuurissa ajatellaan, että omia tunneilmaisuja tulee hallita ja omia tunnepurkauksia kontrolloida. (Aslama & Pantti 2006, 170–171). Emotionaalisuus yhdistetään heikkouteen, naisellisuuteen ja kykenemättömyyteen hallita itse elämäänsä (Ahmed 2004, 3). Tätä vasten on

ymmärrettävää, että myös julkkisleirirealityissa esiintyvä tunteellisuuden kulttuuri on jotain sellaista, mitä voidaan kritisoida, halveksua ja nähdä teennäisenä.

Toisaalta nykykulttuurissa tunteet voidaan nähdä myös osana älyllistä ja tavoitteellista ajattelua, joiden avulla muokata omaa elämää parempaan suuntaan ja saavuttaa asioita (Goleman 1995, 34). Julkkisleirirealityissa tunteellisuus esitetään juurikin kyseisen ajattelumallin ilmentymänä. Niissä korostetaan osallistujien henkistä kasvua ohjelman myötä. He ovat saaneet toisiltaan ja kertomalla itsestään muille uusia oivalluksia ja oppeja, joita omien sanojensa mukaan tulevat kantamaan ohjelman jälkeenkin. Muun muassa laulaja Juha Tapio kertoo viimeisessä jaksossa oppineensa sen, kuinka nopeasti hän on voinut ennako-oletuksineen arvioida ihmisiä väärin ja että “ei ketään voi latistaa pariin lauseeseen”. Hän on siis ymmärtänyt jokaisen ihmisen olevan moniulotteinen ja kiinnostava.

Pro gradu -tutkielmassaan ”Kuka katsoo ketä? Näkökulmia tosi-tv:n attraktiivisuuteen” Anna Laaninen (2006, 79) esittää, että “Kontrollin pettäminen julkisessa tilanteessa on yleisesti pahinta, mitä yksilö haluaisi itselleen tapahtuvan”. Kulttuurissamme ajatellaan, että yksilön tulee kyetä hallitsemaan omia tunteitaan ja ilmaisemaan niitä soveliaalla tavalla. Tosi-tv suhtautuu asiaan hieman eri tavoin. Tosi-tv:ssä esiintyvien ihmisten tunnepurkaukset luovat emotionaalista realismia ja toisaalta kiinnostavat katsojia juuri siitä syystä, että ne rikkovat normeja. (Laaninen 2006, 79; Aslama & Pantti 2006, 170–171.)

Edellisissä alaluvuissa esiin tuomissani *money shot* -hetkissä Maarit Hurmerinta ja Matti Nykänen eivät pysty hillitsemään itkuaan. Holtittomat tunnepurkaukset ohjelmissa eivät kuitenkaan liity aina vain itkuun, vaan johtuvat toisinaan myös ilosta ja innostumisesta. Muun muassa Anna Abreu “sekoaa” innostuksestaan Juha Tapion “Music Everywhere” -kappaleen tulkinnasta. Juha Tapio antaa esityksen aikana kaikkensa ja valtavalla energialla saa myös muut tähdet tanssimaan ja laulamaan mukana. Anna Abreu on kuitenkin eniten innoissaan oman kappaleensa tulkinnasta. Esityksen aikana hän ei ole uskoa silmiään, haukkoo henkeä ja silmät suurina päättään pyörittäen välillä pysähtyy seuraamaan esitystä, kunnes taas jatkaa tanssimista mukana. Kappaleen jälkeen Abreu kertoo kameralle ulkona tuntemuksistaan: “Mä oon täysin sanaton! Musta tuntuu, että mä oisin viiden promillen humalassa tosta esityksestä. Toi oli maailman siisteintä oikeesti”. Vielä yhteisesti pöydän ääressä Abreu kuvaa omaa

reaktiotaan Tapion esitykseen: “Mä huusin siel, ei sillee normaalista vuu vaan äääää” ja karjuu kädet ylhäällä. Muut nauravat. Tällaiseen tunnepurkaukseen, vaikka se Abreun omin sanoin meni normaalin yli, suhtaudutaan positiivisesti. Musiikkiesityksestä innostuminen on sen tavoite ja Juha Tapio sanookin yksilöhaastattelussa esityksen jälkeen, että “kyllä mä tiesin että se (Abreu) varmaan diggaa siitä”.

Itkukohtauksiin liitetään kuitenkin häpeän tunne. Muun muassa Matti Nykänen ja Maarit Hurmerinta reagoivat julkiseen itkuun eri tavalla: Hurmerinta lähtee tilasta pois peitelläkseen itkuaan ja Nykänen jää itkemään pöydän päähän ja pyytelee anteeksi. Itku nähdään niin kuin tunteet yleensä feminiinisenä. Tästä syystä miehet useimmiten ovat vain “lähellä itkemistä, silmät kostuneina tai laskevat päänsä alas” estääkseen itkua (Hirdman 2011, 30). Naisille kulttuurillisesti on hyväksyttävämpää itkeä vuolaasti. (Hirdman 2011, 30.) Muun muassa *Vain elämää* -ohjelmassa miespuoliset tähdet käyttävät itkusta kiertoilmauksia “silmähiki” tai “mancry”²². Maarit Hurmerinta on mielissään myös miesten herkkyyden näkymisestä ohjelmassa ja toteaa: “vitsi, miten herkkiä puolia tulee esiin meidän kundeista”. *Supertähdet*-ohjelmassa miehet Matti Nykästä lukuunottamatta eivät itke ollenkaan tai itkevät juuri Hirdmanin kuvaamalla tavalla pyrkien estämään tai hallitsemaan itkemistään.

Anja Hirdmanin (2011, 25) mukaan itkuun voi suhtautua kolmella tavalla. Ensimmäinen henkilökohtaisella tasolla itku on luonnollinen tapa ihmiselle purkaa kasaantuneita tunteitaan. Toiseksi kyöneleet voi nähdä narratiivisen käännekohtana ja kolmanneksi ne todistavat ilmaistujen tunteiden olevan aitoja. Hirdman lisäksi huomauttaa, että tosi-tv-ohjelmissa kyöneleet johtuvat usein “lavastettujen tilanteiden aiheuttamasta emotionaalista ja henkisestä jännitteestä, ja ne usein näyttäytyvät tahattomina”. (Hirdman 2011, 25.) Aslama ja Pantti (2006, 170–171) toteavat, että tosi-tv:ssä ihannoidaan tunneilmaisun kontrollin menettämistä ja siinä leikitellään jatkuvasti kontrolloidun ja kontrolloimattoman tunneilmaisun rajalla.

Supertähdet ja *Vain elämää* sisältävät keskusteluja tunteiden näyttämistä. Niissä omia tunnereaktioita pyritään kontrolloimaan ja vahvoja tunnereaktioita pyydetään muilta anteeksi ja niiden syytä selitetään muille tähdille. Halu ilmaista omia tunteitaan kulttuurille ja omalle sukupuolelle soveliaalla tavalla ovat läsnä ohjelmissa, mutta kontrollin menettämisiä tapahtuu. Nämä kontrollin menettämiset, joista osan voi nähdä

²² suomeksi miesitku

myös *money shot* -hetkinä, ovat tärkeitä tosi-tv-ohjelmissa. Kontrollin menettäminen näkyy niin itkuina kuin riehaantumisina. Muun muassa Minea Blomqvist-Kakko huutaa ennen viimeistä ohjelman aktiviteettia urheilijoiden suoritusjärjestyksestä keskusteltaessa: “ei mitään vitun naiset eka!”

Tunteiden ilmaisuun ohjelmissa liittyy hyvin vahvoja ristiriitoja. Yhtäältä tähtien tunteiden esittäminen tuottaa arvoa ohjelmissa. Tähtien tunteiden näyttäminen on hyvä asia tähtien itsensä kannalta, sillä sitä yleisö heiltä odottaa, se tuo yleisön mahdollisesti lähemmäs tähteä ja herättää kiinnostusta häntä kohtaan. Lisäksi voimakkaat tunneilmaisut tuottavat taloudellisessa mielessä arvoa tosi-tv-ohjelmille, sillä ne saavat ihmiset katsomaan ohjelmaa. Kun tähtien kokemus ohjelmissa näyttäytyy henkisenä ja emotionaalisena kasvukertomuksena, saa se yleisön myös näkemään itse ohjelman positiivisessa valossa ja mahdollisesti katsomaan myös seuraavan tuotantokauden. Toisaalta tunteiden liiallinen ilmaisu voi olla myös riski tähdelle ja voimakkaat tunneilmaisut voivat herättää myös paljon kritiikkiä ohjelmaa kohtaan ja ne voidaan nähdä kulttuurillisesti torjuttavina.

6 Loppupäätelmät

Olen pyrkinyt pro gradu -tutkielmassani mahdollisimman tarkasti ja havainnoivasti tuomaan esille sen, millainen ohjelmatyyppi julkkisleirireality on. Olen lähestynyt kysymystä tähteyden näkökulmasta, mutta toki pohtinut julkkisleirirealityja osana myös tosi-tv-lajityyppiä. Pääaineistonani ovat olleet menestyneimmät julkkisleirirealityt *Vain elämää* ja *Supertähdet*.

Julkkisleirirealityt ovat kuin näyteikkunoita, joita seuraamalla näennäisesti näkee tähden todellisen persoonan kaikkine vivahteineen. Minea Blomqvist-Kakko sanoo ensimmäisen jakson lopussa: “Täällä Matti on avoin ja todella herkkä, ei vaan mediaa, vaan sitä oikeaa Mattia.” Koska ohjelmissa ei näy ainoastaan tähden erityisyys ja ammatillinen puoli tai tavallinen ja arkinen puoli, antaa se monipuolisemman kuvan siihen osallistuvista tähdistä kuin tosi-tv-ohjelmat yleensä. Lisäksi julkkisleirirealityissa käsitellään tähden elämän kokemuksia ja hänen tunnemaailmaansa. Näin ollen katsojat pääsevät näkemään tähdet “kokonaisuudessaan”.

Julkkisleirirealityt ovat kuitenkin tv-ohjelmia, eli edelleen osa mediaa Blomqvist-Kakon kommentista huolimatta. Ne ovat televisioviihdettä, joihin osallistuvat tähdet ovat jatkuvasti tietoisia siitä, että heitä kuvataan ja myös siitä, millaisen kuvan he itsestään haluavat julkisuudessa antaa. Ohjelmissa pyritään luomaan mielikuvaa käsikirjoittamattomuudesta muun muassa esittämällä kuin kulissien takaa kuvattua materiaalia ja antamalla päivän tähdelle mahdollisuuden itse suunnitella päivänsä kulun.²³ Kuitenkin jo itse ohjelmaidean ja jaksorakenteen voi nähdä ohjelmien käsikirjoituksena.

Näen, että ohjelmat ovat selkeää jatkumoa tähtikulttuurille eli tavalle, jolla tähdet esiintyvät ja heidät esitetään mediassa. Julkkisleirirealityt ovat kuin tähtien henkilökuvia, joita näkee niin artikkeleiden, elokuvien, talk show -haastatteluiden, kirjojen ja niin edelleen muodossa. Ne ovat yksi monista tavoista kertoa tähden tarina, joka mediassa esiintyy usein joko selviytymis- tai menestymistarina. Tähtien tarinoita on kulutettu ja kierrätetty mediassa jo ennen ohjelmia ja samalla tavalla jatketaan ohjelmien jälkeenkin. Sama koskee myös tähtien tunnustuksia ja paljastuksia

²³ Tietysti jaksorakennetta mukailen.

ohjelmissa. Ne ovat tärkeä osa tähtikulttuuria ja tähdet tulevat tunnustamaan ja paljastamaan asioita julkkisleirirealityn jälkeenkin.

Mistä julkkisleirirealityissa on siis kyse? Ne ovat tosi-tv-ohjelmia, joissa vuoron perään vietetään kunkin ohjelmaan osallistuneen julkisuuden henkilön päivää, joka vastaa ohjelmassa aina yhtä jaksoa. Olen todennut, että ne koostuvat kolmesta elementistä: yhteiset ruokailuhetket, aktiviteetit ja inserttien katsominen.²⁴ Ohjelmia varten tähdille luodaan lavastettu todellisuus, joka toteutetaan yhteisen leirin muodossa yhteisessä majoituksessa.²⁵ Jokainen ohjelma on omanlaisensa kokonaisuus ja siksi ne varioivat edellä mainittuja elementtejä niin, että jaksot rakentuvat ohjelmaideaa parhaiten palvelevalla tavalla.

Julkkisleirirealityt ovat tosi-tv:tä. Tarkemmin määriteltynä ne ovat sosiaalista realitya, jossa keskiössä ovat ihmisten väliset suhteet. Poikkeuksellisesti draama ohjelmissa ei kuitenkaan muodostu osallistujien myrskyisistä väleistä, vaan tähtien toisilleen kertomista tarinoista, paljastuksista ja keskusteluista ylipäätään. Tästä syystä muista tosi-tv-ohjelmista poiketen ryhmäkeskustelutilanteet ovat julkkisleirirealityille ominainen puhetilanne. Vaikka tähtien välit ohjelmissa ovat lämpimät ja pääosin draamattomat, toki ohjelmissa kiinnostaa silti se, miten tähti käyttäytyy julkisyhteisössä ja mitä hän tuntee ja ajattelee muista julkkiksista. Ohjelmat ovat julkisrealityja lavastetussa todellisuudessa, mikä on harvinainen julkisrealityn muoto. Yleensä julkkikset ovat heidän luonnollisessa ympäristössään tai kyseessä on tietyn ohjelman julkkiskausi.

Tunteilla on todella suuri rooli julkkisleirirealityissa. Niissä tähdet itkevät, liikuttuvat, nauravat, vaikuttuvat, jännittävät, herkistyvät, riehaantuvat ja kuin rakastuvat toisiinsa. Julkkisleirirealityt ovat tosi-tv-ohjelmatyyppi, joka kertoo tuotantokauden aikana jokaisen osallistuvan tähden tarinan, rakentaa heistä henkilökuvan ja pyrkii tuomaan tähden persoonan kaikki puolet esiin. Mutta ehkä ennen kaikkea julkkisleirirealityjen tavoitteena televisioviihteenä on saada vahvoja tunnereaktioita tv-ruuduille.

Vain elämää -ohjelmassa keskiössä ovat tähden elämä, hänen musiikillinen tuotantonsa ja kykynsä tulkita muiden kappaleita. Lisäksi tähdestä tulee ilmi paljon arkipäivisiä

²⁴ Poikkeuksena *Linnan tähdet* -ohjelma.

²⁵ *Koomikot*-ohjelmassa ei yöpymistä yhteisessä majoituksessa.

tähden tavallisuuden ilmentymiä. Ohjelma on jaksorakenteeltaan tiukka, jolloin se ei tarjoa paljoakaan mahdollisuuksia muutoksille tai vapaamuotoisuudelle. *Vain elämää* -ohjelmassa tähden elämäntarinaa käsitellään pitkälti muiden artistien valitsemien kappaleiden kautta, mikä tekee tarinasta pirstaleisen. Kappaleiden versioinnit ovat osaltaan muokkaamassa ohjelmassa esiintyviä tunteita ja tunnelman muutoksia. *Vain elämää* on tunteellisempi ohjelma kuin *Supertähdet*. Erikoisuutena muihin julkisleirirealityihin verratuna on se, että ohjelmassa esitetyt kappaleiden versioinnit elävät omaa elämäänsä ohjelman ulkopuolella: niitä soimitaan radiossa, kuunnellaan suoratoistopalveluista ja kappaleita esitetään ohjelman jälkeen järjestettävässä *Vain elämää* -konsertissa.

Supertähdet-ohjelmassa esillä on urheilijan ura, joka esitetään ainutkertaisena ja harvinaisen menestyksekkäänä. Tähdet ovat oman alansa vankkoja ammattilaisia, mutta samalla heidän tavallisuutensa ilmenee, kun he eivät välttämättä olekaan niin taitavia toistensa lajeissa aktiviteettien aikana. Lisäksi ohjelmassa käsiteltävät uran epäonnistumiset ja yksityiselämän haasteet tuovat tähtien inhimillisyyttä esille. Myös muu arkinen oleilu ohjelmassa ja uuteen julkisyhteisöön sopeutuminen tuovat tähden tavallisuutta esille. *Supertähdet*-ohjelmassa tähden elämäntarinaa käsitellään kronologisesti elämän alusta nykyhetkeen jakson aikana. Erityistä ohjelmassa on Teemu Selänteen rooli isäntänä.

6.1 Tutkimuksen kritiikki

Pro gradu -tutkielmani haasteena oli aineiston rajaaminen. Ensimmäinen oli mahdotonta sisällyttää aineistoon kaikki julkisleirireality-ohjelmien tuotantokaudet ja niiden jaksot. Rajausta piti tehdä siis rankalla kädellä. Tästä syystä päädyin ajatukseen pää- ja tausta-aineistosta. Niin kuin johdannossa toin ilmi, perusteena valita *Vain elämää* ja *Supertähdet* pääaineistoksi oli niiden menestyminen ja lisäksi *Vain elämää* -ohjelman suuri tuotantokausien määrä. *Supertähdet* on toinen urheilijoista koostuva julkisleirireality. Toinen tuotantokausi oli mielestäni kiinnostava valinta, koska koin, että silloin ohjelma on löytänyt hyvin jo muotonsa ja yleisönsä. Tausta-aineistoa pyrin mahdollistamaan graduuni mahdollisimman paljon ja niiden avulla tuoda ilmi julkisleirirealitya kokonaisuudessaan ohjelmatyyppinä. Aineiston jako tausta- ja pääaineistoiksi kuitenkin korostaa tiettyjä julkisleirirealityja ja niiden ominaispiirteitä muiden ohjelmien sijasta, mikä on voinut mahdollisesti vaikuttaa tutkimuksen tuloksiin.

Koen kuitenkin aineiston rajaamisen välttämättömänä ja onnistuneena ja mielestäni tausta-aineisto ja koko ohjelmatyypin analyysi kulkee hyvin mukana gradun läpi.

Tutkimuksen objektiivisuuteen vaikuttaa aina tutkijan suhde aineistoonsa. Itse olen ollut aina suuri *Vain elämää* -ohjelman fani, mikä saattaa vaikuttaa tapaan tulkita ja analysoida ohjelmaa. Urheilutähteyks ja urheilu ylipäättään eivät kuulu omiin mielenkiinnon kohteisiini, mikä on puolestaan saattanut vaikuttaa *Supertähdet*-ohjelman tulkintaan ja analyysiin. Muihin julkkisleirirealityihin kuin *Vain elämää* -ohjelmaan minulla ei ollut henkilökohtaista suhdetta. Pysin olemaan jatkuvasti tietoinen omista ennakoasenteistani tutkimuksen aikana ja keskittyä siihen, että tarkastelen aineistoa tarpeellisella kriittisyydellä ja mahdollisimman objektiivisesti. Täydellinen objektiivisuus on kuitenkin mahdotonta.

6.2 Jatkotutkimusmahdollisuudet

Julkkisleirirealityjen käsittely tähteyden näkökulmasta on vain yksi monista tavoista lähestyä ohjelmatyyppejä. Kiinnostavia mahdollisia tutkimuskysymyksiä on vielä paljon tutkimatta. Seuraavaksi esittelen kolme toisenlaista näkökulmaa, joista julkkisleirirealityja voisi tutkia.

Jatkotutkimuksessa tutkimuskysymyksenä voisi olla, miten *Linnan tähdet*, *Vain elämää* ja *Koomikot* -ohjelmat on lokalisoitu suomalaisen tv-kulttuuriin ja suomalaiselle yleisölle sopiviksi. Kyseiset ohjelmat perustuvat siis ulkomaalaisiin formaatteihin, joista on tehty omat adaptaationsa Suomessa. Kiinnostavaa olisi pohtia, mikä mahdollisesti on ollut syinä tehtyihin muutoksiin ja näin ollen, minkälaisesta materiaalista suomalaisen yleisön nähdään pitävän ja minkälaisen materiaalin suomalainen yleisö puolestaan kokee vieraana. Muun muassa *Vain elämää* -ohjelma perustuu hollantilaiseen *De beste zangers av Nederland* -formaattiin, mutta suomalainen versio ottaa enemmän mallia ruotsalaisesta adaptaatiosta kuin hollantilaisesta alkuperäisformaattista.

Toinen kiinnostava näkökulma olisi ohjelmien markkinointi. Miten ohjelmia pyritään mainostamaan eri median alustoilla, kuten sosiaalisessa mediassa, televisiossa ja radiossa? Mitä mainonnassa nostetaan esille eli mitkä nähdään ohjelmien valttikortteina? *Vain elämää* ja *Supertähdet* ovat kummatkin Nelonen -kanavan ohjelmia eli kuuluvat Nelonen Median alaisuuteen. Miten tämä mahdollisesti näkyy ohjelman

markkinoinnissa? Onko havaittavissa mediakonvergenssia, kun suuri mediakonserni kierrättää omaa sisältöään sen eri mediakanavissa, kuten iltapäivälehdessä ja radio- ja tv-kanavilla?

Vastaanoton tutkimus jää täysin pro gradu -tutkielmani ulkopuolelle, mutta koen sen erityisen mielenkiintoisena kysymyksenä. Miten katsojat vastaisivat siihen, mikä julkisleirirealityissa viehättää? Mikä saa heidät katsomaan ohjelmaa? Onko syynä esimerkiksi jonkun ohjelmassa esiintyvän tähden fanittaminen, tunteellisen ohjelman seuraamisen puhdistava vaikutus, juorujen kuuleminen tai muun perheen mukana katsominen, vaikka ohjelmasta ei itse välittäisikään? Olen huomannut, että julkisleirirealityihin suhtaudutaan useimmiten kahtiajakoisesti: joko niitä rakastetaan tai niitä vihataan. Yhtä kiinnostavaa kuin selvittää miksi ihmiset katsovat ohjelmia, olisi saada tutkia, miksi ihmiset vihaavat niitä. Mikä niissä ärsyttää ja miksi vihaajia on niin paljon?

Julkisrealityja on tutkittu Suomessa vähän. Oma pro gradu -tutkielmani on ensimmäinen täysin julkisrealityihin keskittyvä tutkimus. Mielestäni voisi julkaista vielä enemmän suomalaista tosi-tv-tutkimusta ja mielelläni lukisin myös julkisrealitytutkimuksia tulevaisuudessa.

Lähdeluettelo

Tutkimuskirjallisuus

Ahmed, Sara (2004) *The Cultural Politics of Emotion*. New York: Routledge.

Ang, Ien (1985) *Watching Dallas: Soap Opera and Melodramatic Imagination*. Lontoo, New York: Routledge.

Aslama, Minna (2002) "Tosi-tv:n todellinen maailma". *Tiedotustutkimus* vol. 25:1, 162–170.

Aslama, Minna & Pantti, Mervi (2006) "Talking Alone: Reality TV, Emotions and Authenticity". *European Journal of Cultural Studies* vol. 9:2, 167–184.

Brenton, Sam & Cohen, Reuben (2003) *Shooting people: Adventures in Reality TV*. Lontoo: Verso.

Bruner, Jerome (1990) *Acts of Meaning*. Cambridge: Harvard University Press.

Corner, John (2002) "Performing the Real: Documentary Dimensions". *Television & Media* vol. 3:3, 255–269.

Dyer, Richard (1986 [1979]) *Stars*. London: BFI Publishing.

Dyer, Richard (1987) *Heavenly Bodies: Film Stars and Society*. Hampshire: Macmillan Education LTD.

Eden, Trudy (2011) "Introduction". Teoksessa Ken Albala & Trudy Eden (toim.) *Food and Faith in Christian Culture*. New York: Columbia University Press, 1–5.

Ellis, John (2009) "The Performance on Television of Sincerely Felt Emotion". *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* vol. 625:1, 103–115

Essany, Michael (2008) *Reality Check: The Business and Art of Producing reality Tv*. Burlington: Focal Press.

Esser, Andrea (2013) "Format is King: Television Formats and Commercialisation". Teoksessa Karen Donders, Caroline Pauwels & Jan Loisen (toim.) *Private Television in Western Europe: Contents, Markets, Policies*. Lontoo: Palgrave Macmillan, 151–168.

Evans, Jessica & Hesmondhalgh, David (2005) *Understanding Media: Inside Celebrity*. Maidenhead: Open University Press.

Furedi, Frank (2004) *Therapy Culture: Cultivating Vulnerability in an Uncertain Age*. Lontoo: Routledge.

Gledhill, Christine (1991) "Introduction". Teoksessa Christine Gledhill (toim.) *Stardom: Industry of Desire*. Lontoo: Routledge, xiii–xx.

Grindstaff, Laura (2002) *The money shot: Trash, class, and the making of TV talk shows*. Chicago: University of Chicago Press

Goleman, Daniel (1995) *Emotional Intelligence*. New York: Bantam Books.

Haavisto, Antti (2018) "Tähtikultteja ja fanipuhetta: fanikulttuuri sosiaalisen median ajassa". *Musiikin suunta*. Saatavilla: <<http://musiikinsuunta.fi/2018/02/tahtikultteja-ja-fanipuhetta/>> (linkki tarkistettu 12.4.2019).

Harbidge, Lesley (2014) "A recipe for comedy: *Come Dine With Me*, incongruity and the observational voice-over". *Comedy Studies* vol 4:4, 71–82.

Hario, Olga (2017) *Rajat ylittävää realityä: ulkomaisen formaatin lokalisointi Suomessa*. Opinnäytetyö, Elokuva ja televisio, Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Hautakangas, Mikko (2004) *Juuri oikeenlaista kemiaa. Romantiikka ja parisuhdeihanteet vertaismelodraamoissa Unelmien poikamies ja Escort*. Pro gradu - tutkielma, Mediakulttuuri, Tampereen yliopisto.

Hautakangas, Mikko (2005) "Tavikset, tunteet ja moraalitv-viihteenä: Todellisuustelevisioiden anatomia". *Tiedotustutkimus* vol. 28:1, 150–160.

Hietala, Veijo (2007) *Media ja suuret tunteet: Johdatus 2000-luvun uusromantiikkaan*. Helsinki: BTJ Finland Oy.

Hietala, Veijo (2009) "Tähdet, julkkikset ja mediapersoonat: Johdatusta tähtitieteeseen". *WiderScreen*. Saatavilla: <<http://www.widerscreen.fi/2008-3/tahdet-julkkikset-ja-mediapersoonat-johdatusta-tahtitieteeseen/>> (linkki tarkistettu 12.4.2019).

Hietala, Veijo (2018) Yksityinen sähköpostiviesti tähteyden määritelmästä. Viestin saaja: Petra Kankare.

Hietaniemi, Tommi (2012) *Reality-tv leikkaajan silmin*. Opinnäytetyö, Viestinnän koulutusohjelma, Tampereen ammattikorkeakoulu.

Hill, Annette (2005) *Reality TV: Audiences and Popular Factual Television*. Lontoo: Routledge.

Hirdman, Anja (2011) "Tears on the screen: Bodily emotionalism on Reality-TV". *Observatorio (OBS*) Journal* vol. 5:1, 19–33.

Holmes, Su (2004) "'Reality Goes Pop!': Reality TV, Popular Music, and Narratives of Stardom in Pop Idol". *Television New Media* vol. 5: 2, 147–172.

Kankare, Petra (2017) "Oon kehunu itteeni, naamassa glitterii, huomioita mä sain": *Vain elämää -ohjelman vaikutukset Paula Vesalan tähtikuvaan*. Kandidaatin tutkielma, Mediatutkimus, Turun Yliopisto.

Kavka, Misha (2012) *Reality TV*. Edinburgh: Edinburgh University Press

Keinonen, Heidi (2013) "'TÄMÄ EI OLE TOSI-TV:TÄ, TÄMÄ ON TOTTA": Geneerinen neuvottelu Iholla-sarjassa". *Lähikuva* vol 26:1, 32–47.

King, Barry (2008) "Stardom, Celebrity and the Para-confession". *Social Semiotics* vol. 18:2, 115–132.

Klug, Daniel (2017) "'Where Do They Come From, Where Do They Go?': Celebrealty Show Participants and the Fame Cycle". Esitelmä konferenssissa EUPOP 2017: 6th International Conference of the European Popular Culture Association. Saatavilla: <<http://daniel.klug.am/celebrealty-show-participants-and-the-fame-cycle/>> (linkki tarkistettu 11.4.2019).

Kyrölä, Katariina (2002) "Playboy-viulisti ja porno-ori: Ruumiillisia rajanylityksiä julkisesityksissä". *Tiedotustutkimus* vol. 25:2, 34–49.

- Laaninen, Anna (2006) *Kuka katsoo ketä? Näkökulmia tosi-tv:n attraktiivisuuteen*. Pro gradu -tutkielma, Tiedotusopin laitos, Tampereen Yliopisto.
- Laponsalo, Jussi-Pekka (2016) *COVERMUSIIKKI SUOMALAISSISSA TV-OHJELMISSA: Tekijyyden ja autenttisuuden muodostuminen artistien tekijäkuvissa Idols- ja Vain elämää -ohjelmissa*. Pro gradu -tutkielma, Musiikkitiede, Helsingin yliopisto.
- Lunt, Peter & Pantti, Mervi (2007) “Popular Culture and the Public Sphere: Currents of Feeling and Social Control in Talk Shows and Reality TV”. Teoksessa Richard Butsch (toim.) *Media and Public Spheres*. Basingstoke: Palgrave Macmillian, 162–174.
- Marshall, Lee & Kongsgaard, Isabel (2012) “Representing Popular Music Stardom on Screen: the Popular Music Biopics”. *Celebrity Studies* vol. 3:3, 346–361.
- Marshall, P. David (2014) *Celebrity and Power*. Minnesota: University of Minnesota Press.
- McGee, Diane Elizabeth (2016) *Writing the Meal: Dinner in the Fiction of Twentieth-Century Women Writers*. Toronto: University of Toronto Press.
- Meyers, Erin (2009) ““Can You Handle My Truth?”: Authenticity and the Celebrity Star Image”. *The Journal of Popular Culture* vol. 42:5, 890–907.
- Mikulás, Peter (2012) “Global Patterns for National Stars? Celebriality in Slovakia”. *Kultura – Media – Teologia* vol. 10, 103–114.
- Murray, Susan & Ouellette, Laurie (2004) “Introduction”. Teoksessa Susan Murray & Laurie Ouellette (toim.) *Reality TV: Remaking Television Culture*. New York: New York University Press, 1–15.
- Mäkelä, Janne (2002) *Images in the Works: A Cultural history of John Lennon's Rock Stardom*. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Nabi, Robin L. (2007) “Determining Dimensions of Reality: A Concept Mapping of the Reality TV Landscape”. *Journal of Broadcasting & Electronic Media* vol. 51:2, 371–390.
- Nunn, Heather & Biressi, Anita (2010) “‘A trust betrayed’: celebrity and the work of emotion”. *Celebrity Studies* vol. 1:1, 49–64.

Oren, Tasha (2013) "On the Line: Format, Cooking and Competition as Television Values". *Critical Television Studies* vol 8:2, 20–35.

Pöysä, Jyrki (2010) "Lähiluku vaeltavana käsitteenä ja tieteiden välisenä metodina". Teoksessa Jyrki Pöysä et al. *Vaeltavat metodit*. Joensuu: Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura, 331–360.

Redmond, Sean (2008a) "The star and Celebrity Confessional". *Social Semiotics* vol. 18:2, 109–114.

Redmond, Sean (2008b) "Pieces of Me: Celebrity Confessional Carnality". *Social Semiotics* vol. 18:2, 149–161.

Sumiala-Seppänen, Johanna (2007) "Tunnustan olen siis olemassa: Mediakulttuurin terapeuttinen eetos". Teoksessa Heikki Kujansivu & Laura Saarenmaa (toim.) *Tunnustus ja todistus: Näkökulmia kahteen elämän esittämisen tapaan*. Helsinki: Gaudeamus, 163–183.

Teittinen, Saara (2013) *Reality-käsikirjoittajan rooli ja työnkuva televisiotuotannossa*. Opinnäytetyö, Elokuvan ja television koulutusohjelma, Tampereen ammattikorkeakoulu.

Tran, Gina A. & Strutton, David (2014) "Has Reality Television Come of Age as a Promotional Platform? Modeling the Endorsement Effectiveness of Celebrity and Reality Stars". *Psychology and Marketing* vol. 31:4, 294–305.

Turner, Graeme (2004) *Understanding Celebrity*. Lontoo: SAGE.

Venäläinen, Juha (2016) "Vain elämyksiä? Autenttisuus, kohunkierto ja intermediaaliset arvoketjut *Vain elämää* -televisiosarjassa." Teoksessa Sanna Karkulehto, Tuuli Lähdesmäki ja Juhana Venäläinen (toim.) *Elämykset kulttuurina ja kulttuuri elämyksinä. Kulttuuritutkimuksen näkökulmia elämystalouteen*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino, 313–346.

White, Mimi (2002) "Television, Therapy, and the Social Subject; or, The TV Therapy". Teoksessa James Friedman (toim.) *Reality Squared: Televisual Discourse on the Real*. New Brunswick: Rutgers University Press, 313–322.

Williams, Laura (1991) *Hard Core: Power, Pleasure, and the "frenzy of the Visible"*. Berkeley: University of California Press.

Woodstock, Louise (2014) "Tattoo Therapy: Storying the Self on Reality TV in Neoliberal Times". *The Journal of Popular Culture* vol. 47:4, 780–799.

Muut lähteet

BBC Music (2016). *10 Artists who Hate Their Biggest Hits*, <<https://www.bbc.co.uk/music/articles/2b5f1d76-a6ff-46bb-8ac0-b68542f97592>> (linkki tarkistettu 22.5.2019).

Discovery Networks Finland (2014). *Kaikkien aikojen viihdeohjelma Koomikot TV5:lle*, <<http://discoverynetworks.fi/ajankohtaista/kaikkien-aikojen-viihdeshow-koomikot-tv5lle/>> (linkki tarkistettu 15.4.2019).

Iltalehti (2013) *He ovat seuraavat Vain elämää -artistit*, <<https://www.iltalehti.fi/viihde/a/201305280100226>> (linkki tarkistettu 15.4.2019).

Iltalehti (2016). *Mertaranta ja legendat palaa ruutuun – tässä ovat uudet tähdet*, <<https://www.iltalehti.fi/tv-ja-leffat/a/201611212200030391>> (linkki tarkistettu 15.4.2019).

MTV (2011) *Linnan tähdet: Luvassa kyyneleitä ja suuria tunteita – katso video*, <<https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/linnan-tahdet-luvassa-kyyneleita-ja-suuria-tunteita-katso-video/2917916#gs.544t39>> (linkki tarkistettu 15.4.2019).

Nelonen (2018) *Neljän tähden illallinen*, <<https://www.nelonen.fi/ohjelmat/neljan-tahden-illallinen>> (linkki tarkistettu 2.12.2018).

Ruutu (2018) *Neljän tähden illallinen*, <<https://www.ruutu.fi/haku/Neljän%20tähdän%20illallinen>> (linkki tarkistettu 2.12.2018).

Ultimate Classic Rock (2017). *33 Classic Rock Artists who Hate Their Own Records*, <<https://ultimateclassicrock.com/artists-hate-their-own-records/>> (linkki tarkistettu 22.5.2019).

Liitteet

Liite 1 Linnan tähdet

“Linnan tähdet -ohjelma tarjoaa heti ensimmäistä jaksosta lähtien suuria tunteita ja paljastuksia tunnetuista julkisuuden henkilöistä. Mikä saa linnan vieraat kyyneliin? Kuka oli ihastunut aikoinaan ja kehen? Se kaikki selviää Linnan tähdissä” (MTV 2011).

Linnan tähdet -ohjelmaa esitettiin MTV3 -kanavalla 24. tammikuuta 2011 lähtien kaksi tuotantokautta. Ohjelma perustuu ruotsalaiseen formaattiin *Stjärterna på lottet*. Ohjelmassa kuusi suomalaista julkisuuden henkilöä matkustavat, yöpyvät ja viettävät aikaa Castello di Pergolato -linnassa Italiassa. Muista julkisleirirealityista poiketen ohjelman julkisuuden henkilöt ovat tunnettuja erisyistä. He ovat muun muassa muusikoita, näyttelijöitä, kirjailijoita ja toimittajia.

Yksi tuotantokausi koostuu aina kahdeksasta jaksosta, joista ensimmäisessä kuvataan julkisuuden henkilöiden lähtöä, matkaa ja saapumista linnaan. Seuraavissa kuudessa jaksossa vietetään vuoroin kunkin tähden omaa päivää. Viimeisessä jaksossa kuvataan tähtien viimeisiä hetkiä ja tunteja linnassa, muistellaan tapahtumia ja kuvataan tähtien paluuta kotiin. Toisen kauden viimeisessä jaksossa näytetään myös ennennäkemättömiä paloja tähtien viikosta Linnassa.

Keskimmäiset kuusi jaksoa lähtevät liikkeelle julkkiksien heräämisestä. Jokainen aamu on hieman erilainen sen mukaan, miten päivän tähti on halunnut sen rakentaa. Heräilyn jälkeen julkkikset kokoontuvat yhdessä syömään aamupalaa, jolloin päivän tähti vastaa muiden kysymyksiin ja kuvailee itse vapaasti omaa persoonaansa ja elämäänsä. Aamupalan jälkeen seuraa päivän julkkiksen valitsema aktiviteetti. Lounas nautitaan usein Linnan ulkopuolella aktiviteetista riippuen. Seuraavaksi päivän julkkis käy suunnittelemassa tai esittämässä toiveita linnan kokille siitä, mitä haluaa tarjota muille illallisella ja miten pöytä katetaan. Illallisella keskustelut päivän julkkiksestä jatkuvat ja syventyvät.

Julkkiksen oman päivän vieton lisäksi jakso koostuu arkistomateriaalista sekä päivän julkkiksen haastattelusta, josta näytetään pätkiä aina silloin tällöin katsojille, mutta tässä julkisleirirealityssa julkkikset eivät katso inserttejä yhdessä. Lisäksi jaksoa rytmittää muiden tähtien haastattelut siitä, mitä he ajattelevat päivän julkiksesta ja miten he ovat kokeneet päivän menneen tai aktiviteetin onnistuneen.

Yleisesti ottaen *Linnan tähdissä* on vähemmän selkeitä kiinneohtia kuin esimerkiksi *Vain elämää*-ohjelmassa. Julkkikset saavat vapaasti lähteä Linnasta, heillä on vähemmän valmiiksi suunniteltua ohjelmaa ja jaksorakenteessa ei ole paljon pakollisia toistuvia elementtejä, jolloin myös ohjelman jaksot muuntuvat päivän tähden mukaan.

Liite 2 Vain elämää

“Laulajat viettävät Satulinnassa kahdeksan intensiivistä päivää, joiden aikana he vuorotellen tulkitsevat toistensa tunnettuja kappaleita omaan persoonalliseen tyyliinsä. Joka päivä joku saa kunnian olla päivän artisti ja jokainen jakso huipentuu lounaalla ja päivällisellä, jossa artistit muistelevat uraansa ja elämäänsä ja kuuntelevat omia, rakkaita biisejään toisten huippuartistien tulkitsemina” (Iltalehti 2013).

Vain elämää on esitetty Nelosella yhdeksän tuotantokautta lokakuusta 2012 lähtien. Pääasiassa kaudet on kuvattu Hirvensalmen Satulinnassa, mutta viides ja kahdeksas kausi kuvattiin Mondan linnassa Espanjassa. *Vain elämää* perustuu hollantilaiseen *De beste zangers van Nederland* -formaattiin. Ohjelmassa seitsemän tunnettua laulajaa viettää yhteistä musiikkileiriä, jolloin juhlietaan vuoroin kunkin artistin päivää. Pääasiassa leiri on jaettu kahdeksaan jaksoon, joista kauden viimeinen jakso on duettopäivä. Kuudennessa ja kahdeksannessa kaudessa artistien päivät jaettiin kahteen erilliseen jaksoon, jolloin kausien jaksomäärä tuplaantui.

Artistin päivä lähtee liikkeelle selostajan uratiivistyksellä, jonka jälkeen päivän artistin aamutoimia ja tuntemuksia kysellään. Toisinaan myös näytetään muiden artistien kommentteja päivän artistista. Usein aamuisin on päivän artistin keksimä rauhallinen ja lyhytkestoinen aktiviteetti, jonka jälkeen artistit siirtyvät lounaalle. Lounaalla kuullaan kolme ensimmäistä versiota päivän artistin kappaleista. Ennen lounaalle (ja päivälliselle) siirtymistä kuvataan artisteja valmistautumassa omaan esitykseensä esimerkiksi sanoja kertailen tai ääntä availen.

Jokainen artisti vuorollaan pitää puheen ennen omaa esitystään. Tämän jälkeen artistit katsovat yhdessä insertin, joka sisältää usein arkistomateriaalia päivän artistista sekä tähden muita mietteitään versioitavasta kappaleesta ja elämästä yleensä. Insertin ja sen jälkeisen mahdollisen lyhyen keskustelun jälkeen artisti esittää versionsa kappaleesta. Ennen ja jälkeen esityksen joko esiintyvää artistia tai päivän artistia tai molempia haastatellaan ulkona omista tuntemuksistaan.

Lounaan ja päivällisen välinen aktiviteetti on usein urheilullinen ja kilpailullinen tai vaatii enemmän heittäytymiskykyä kuin aamupäivän. Päivällisellä esiintyvät toiset kolme artistia, jonka päätteeksi päivän tähti päättää yhden artistin, jonka kanssa haluaa laulaa duettona kyseisen artistin version omasta kappaleestaan.

Ohjelmasta erityisen tekee musiikkiesitykset eli toisten artistien esittämät omintakeiset versiot päivän artistin kappaleista. Jokaisella kaudella versioista syntyy hittejä ja siksi ohjelman vaikutukset eivät ylety vain itse televisiosta esitettävää ohjelmaan, vaan artistit ottavat versiot osaksi omia keikkojaan, järjestetään *Vain elämää* -konsertteja, musiikkia soitetään radiosta ja niin edelleen. Jaksorakenteeltaan *Vain elämää* on muihin julkkisleirirealityihin verrattuna hyvin suljettu eli jokainen jakso toistaa tietyt elementit pienistä suuriin. Toisin sanoen päivän ja ruokailujen kulku on pitkälti valmiiksi määrättyä.

Liite 3 Koomikot

“Kuusi koomikkoa. Kuusi tapaa nauraa ja naurattaa. Kuusi tarinaa. Kaikki saman pöydän äärellä. Ruotsissa ja Norjassa katsojaennätyksiä rikkoneeseen menestysformaattiin *En Clown till Kaffet* perustuva *Koomikot* tuo ruutuun kuusi Suomen eturivin koomikkoa, jotka kukin omassa jaksossaan käyvät elämäänsä ja uransa käännekohtia läpi. Sarja on kuin Vain elämää, mutta nyt tähtinä loistavat komedian kärkinimet” (Discovery Networks Finland 2014).

Koomikot -ohjelmaa esitettiin TV5 -kanavalla yhden tuotantokauden verran keväällä 2015. Ohjelmaa perustuu ruotsalaiseen *En Clown till Kaffet* -formaattiin. Ohjelmassa kuusi suomalaista koomikkoa viettävät vuoroin kunkin päivää, jolloin käydään läpi koomikon uraa ja elämää. Pääasiallisena kuvauspaikkana on Teatterimuseo. Ohjelmaa juontaa Roope Salminen.

Yksi tuotantokausi koostuu kuudesta jaksosta eli jokaisen koomikon omasta päivästä. Jakso alkaa yhteisellä aamupalalla, jonka tarjoilut päivän koomikko on valinnut. Koomikot istuvat alas ja keskustelevat vapaasti aamupalan ajan. Seuraavaksi päivän koomikko on päättänyt aktiviteetin, jota seuraa jälleen yhteinen ruokailu teatterilla. Lounaan jälkeen päivän koomikko joutuu valheenpaljastustestiin, jossa muut koomikot esittävät kysymyksiä päivän koomikolle. Jakso päättyy illalliseen, jonka lopussa yksi tai useampi koomikoista esittää päivän koomikolle humoristisen esityksen.

Ruokailujen aikana koomikoille näytetään televisiosta inserttejä, joissa näytetään Roope Salmisen pyrkimyksiä selvittää päivän koomikon persoonaa, mainetta ja elämänvaiheita. Salminen muun muassa haastattelee ihmisiä, jotka ovat tunteet tai työskennelleet päivän koomikon kanssa, käy hänen uransa kannalta merkittävissä paikoissa tai pyytää ohikulkijoita kuvailemaan omia mietteitään päivän koomikosta. Lisäksi inserteissä on arkistomateriaalia koomikon uran varrelta.

Muista julkkisleirirealityista ohjelma eroaa siinä, että julkkikset eivät yövy yhdessä. Lisäksi huumori on poikkeuksellisen läsnä ohjelmassa niin tuotannollisissa valinnoissa kuin koomikoiden itsensä keskusteluissa. Herkissä

tunnelmissa käydään ohjelman aikana useaan otteeseen, mutta koomikot nopeasti muuttavat tunnelman vitsein ja lutkautuksin kevyempään suuntaan.

Liite 4 Supertähdet

“Tervetuloa Kaliforniaan! On aika aloittaa ennennäkemätön matka kuuden supertähden elämään. Kuusi urheilusankaria, kuusi uskomatonta uraa, kuusi koskettavaa elämäntarinaa. Tämä on Supertähdet!”²⁶

Supertähdet-ohjelma on suomalainen Teemu Selänteen isännöimä ohjelma, jota on esitetty kaksi tuotantokautta Nelosella 10. huhtikuuta 2016 lähtien. Ensimmäinen tuotantokausi kuvattiin Teemu Selänteen kotona Kaliforniassa ja toinen luksusmajoituksessa Las Vegasissa. Ohjelmassa on Selänteen lisäksi kuusi²⁷ suomalaista urheilijaa juhlimassa vuoroin omia päiviään. Toinen tuotantokausi koostuu kahdeksasta jaksosta, jossa on seitsemän urheilijan omaa päivää kuvaavaa jaksoa ja viimeisessä jaksossa urheilijat viettävät yhdessä aikaa eri tavoin eri kausina. Kummassakin kaudessa Selänteellä on oma päivänsä.

Urheilijan oma päivä alkaa sillä, että näytetään leirille lähtö päivän aikana kuvattua materiaalia ja tähden haastattelua hänen kodistaan. Sitten palataan leirille, jossa urheilijat saapuvat keittiöön herättyään. Aamupalan syömistä ei kuvata ohjelmassa ja urheilijat heräilevätkin eri aikoina päivän viettoon. Aamun jälkeen siirrytään ensimmäiseen päivän urheilijan valitsemaan aktiviteettiin ja sitä seuraa yhteinen lounas. Päivän toisen aktiviteetin voittaja saa sponsorin palkinnon. Illallisen jälkeen esiintyy musiikkivieras ohjelman ensimmäisellä kaudella. Toisella kaudella vain Matti Nykäsen jaksossa Nykänen laulaa itse urheilijoille ja Teemu Selänteen päivänä Juha Tapio. Lounaan ja illallisen aikana katsojille ja urheilijoille näytetään inserttejä, joissa näkyy urheilijasta arkistokuvaa, urheilijan omaa haastattelua ja läheisten ja valmentajien haastatteluja. Illallisen tullessa päätökseen näytetään vielä läheisten, valmentajan ja kollegoiden terveisiä päivän urheilijalle.

Ominaispiirteenä ohjelmassa on Teemu Selänteen rooli. Hän on erityisasemassa isäntänä ohjelmassa, mutta toisaalta ei johdattele tai vaikuta muiden urheilijoiden päiviin. Muista julkkisleirirealityista poiketen ohjelman puitteista huokuu varallisuus. Jo itsessään Yhdysvallat, kuvauskaupungit, majoitukset ja

²⁶ Selostaja Sami Kuronen ensimmäisen jakson alussa.

²⁷ Ensimmäisellä kaudella viisi urheilijaa Selänteen lisäksi.

ohjelmassa käytetyt kalliit autot, yksityislentokoneet, helikopterit ja niin edelleen luovat ohjelmaan rahakkaan tunnelin. Lisäksi urheilijoiden aktiviteetit ovat selvästi kilpailuhenkisiä.

Liite 5 Mertaranta ja legedat

“Maamme ykköselostaja Antero Mertaranta muuttaa jälleen kahdeksan huippusaavutuksiin yltäneen suomalaisurheilijan kanssa saman katon alle kahdeksaksi päiväksi.– –Tunnelma on vakava, riehakas ja kaikkea siltä väliltä, kun kukin heistä käy vuorollaan läpi ennennäkemättömän avoimesti elämänsä ja uransa huippuhetkiä ja aallonpohjia. Syvälisten keskustelujen vastapainoksi voitontahtoinen porukka testaa viikon mittaan rajojaan milloin mäkihyppytornissa, milloin rap-artistina” (Iltalehti 2016).

Mertaranta ja legedat -ohjelmaa on esitetty kaksi tuotantokautta TV5 -kanavalla 10. helmikuuta 2016 lähtien. Ohjelmaa isännöi Antero Mertaranta ja kuvausmiljöönä on kesähuvila Vierumäellä. Ohjelmassa kahdeksan suomalaista urheilijaa juhlivat Mertarannan johdolla omia päiviään.

Tuotantokausi koostuu kahdeksasta jaksosta, joissa kaikissa vietetään yhden urheilijan omaa päivää. Kummassakin kaudessa Mertaranta haastattelee erikseen päivän urheilijaa. Lisäksi yksi tähdistä pitää puheen päivän urheilijalle päivällisen päätteeksi. Muuten kausien jaksorakenteissa on eroja. Ensimmäisessä kaudessa tähdet eivät katso inserttejä yhdessä. Toisessa kaudessa urheilijat katsovat yhden insertin yhdessä aamulla. Insertit sisältävät tähden haastattelua ja arkistomateriaalia. Lisäksi päivän urheilija tekee Mertarannan kanssa aamupalan päivän aluksi, jolloin myös urheilijan arkiset ruokailutottumukset tulevat esille.

Ohjelman ominaispiirteenä on Mertarannan rooli päivän ja keskustelujen johdattelijana. Pöydän ääreen kokoonnuttaessa poikkeuksellisesti pöydän päässä istuu Mertaranta eikä päivän julkkis, kuten muissa julkkisleirirealityissa. Päivän urheilija päättää ainoastaan aktiviteetista. Urheilijoiden aktiviteetit ovat selvästi kilpailuhenkisiä. Lisäksi ohjelma perustuu pääasiassa keskusteluille, jotka ovat tyyliltään haastattelunomaisia.

Liite 6 Kaunis elämä

“Kahdeksan kruunattua kaunotarta kokoontuivat Vanajanlinnaan viettämään ikimuistaisen yhteisen matkan. Kahdeksan päivän aikana heillä oli mahdollisuus puhua suunsa puhtaaksi. Rohkeat kuningattaret eri vuosikymmeniltä kertovat nyt, mitä elämä on heille antanut, miksi he ovat tehneet valintoja niin kuin ovat tehneet, keitä he ovat matkan varrella kohdanneet, kuinka kova on kauneuden hinta.”²⁸

Kaunis elämä esitettiin Ava -kanavalla 20. helmikuuta 2018 lähtien. Ohjelmassa kahdeksan missiä viettävät aikaa Vanajanlinnassa ja “puhuvat suunsa puhtaaksi”. Tuotantokausi koostuu kahdeksasta jaksosta, joissa kussakin juhlitaan yhden missin elämää ja persoonaa vuoron perään.

Jaksot alkavat aamupalalla, joka syödään aina rantahuvilalla sohvaa ääressä. Tähdet katsovat insertin missin elämästä, kun päivän tähti saapuu huvilalle. Insertit koostuvat jälleen arkistomateriaalista ja tähden haastattelusta, jotka herättävät keskustelua tähtien välille. Aamupalan jälkeen tulee tähden päättämä päivän aktiviteetti. Ennen illallista päivän missi keskustelee linnan kokin kanssa illallisen menusta ja sen toteutuksesta. Illalliselle päivän missi saapuu kaartuvia portaita pitkin, joiden päässä muut missit juhlapuvuissaan seuraavat ihailien tähden laskeutumista. Illallinen syödään linnassa ison pyöreän pöydän äärellä. Myös illallisella katsotaan inserttejä. Ohjelmaa jaksottaa tähden haastattelu ohjelmaa varten, jossa hän kertoo ajatuksistaan ja elämästään. Myös muiden tähtien kommentteja näytetään jaksoissa. Jakso päättyy päivän tähden loppupuheenvuoroon illallispyödyksen edessä suoraan kameralle. Puheenvuoron aikana tähti kertoo, miksi hänen elämänsä on ollut kaunis.

Ohjelmassa tähtien keskusteluissa puheenaiheina ovat usein kauneus ja naiseus sekä niiden tuomat haasteet. Tähdet ovat kuin kuninkaallisia linnassa hovimestareineen, näyttävine asuineen ja hienoine illallisineen. *Kaunis elämä* -ohjelmassa on vähemmän hulluttelua, meneviä aktiviteetteja ja naureskelua. Tähdet ovat kuin tärkeällä asialla puhumassa oman elämän kokemuksista.

²⁸ Selostaja Kalle Lindrothin alkusanat ensimmäisessä jaksossa.